

METSZET

ÉPÍTÉSZET | ÚJDONSÁGOK | SZERKEZETEK | RÉSZLETEK

TÉMA:

IRODAHÁZAK

Egy őszinte iroda nyers
esztétikája
Alkotói módszertan
és építéskultúra

Szabad légtér fiatal
alkotóknak
Anyagmegtestesülés
Átcsapások

A PUHI, a Preisich
és a Basa öröksége
Három az egyben

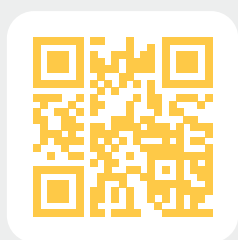
nka
Nemzeti Kulturális Alap

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

ÉPÍTKEZEL? EZT KELL INTÉZNEK!

CSALÁDI HÁZ LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

- ✓ ellenőrzőlisták a legfontosabb teendőkről
- ✓ figyelmeztetés a jellemző hibákra
- ✓ ismertető az aktuális szabályokról
- ✓ tippek az anyagok és szerkezetek választásához
- ✓ hasznos segédanyagok, szerződésminták

epitkezés.info.hu

—Lapzártánkkor az ország a rezsizszámolás lázában ég, mindenki számolgatja, mennyivel emelkednek energiaszámlái. Keresik a fogyasztásuk csökkentésének módjait. Megrohanták a napelemes cégeket, mások tűzifát, kályhát vásárolnak. Az energiatakarékosság persze dicséretes, még ha kissé elkésett is, jobb későn, mint soha. Míg ugyebár a szomszédban testvérháború zajlik. Közben Londonban példa nélküli, 40 fokos hőség térdeltette le a közlekedést, nálunk az Alföld éppen félsivatagga alakul át, az éghajlat végképp megváltozni látszik. A kihívások egy része, így az öntözési vízgazdálkodás vagy a béketeremtés aligha a mi hatáskörünk, viszont felelős tervezőként a nyári hővédelem, a klimatizálás nélküli komfort, az energiahatékonyság, a szakszerűség a mi asztalunk.

—E számunkban, az irodaházak kapcsán mi sem kerüljük meg a témát, az itt bemutatott házak példamutatóak ebből a szempontból is. Kevésbé nyilvánvaló, hogy mely épületek nincsenek itt: ezek a csupa üveg, klimatizálás nélkül használhatatlan irodák. Ezeknek most már a mi éghajlatunkon is végük.

Csanády Pál

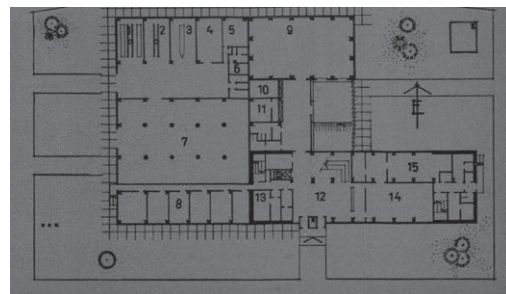
Kép: Kabinetiroda, London (zölddel a mentális egészség hete alkalmából világították ki, forrás: Kabinetiroda, Egyesült Királyság)

IMPRESSZUM |

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. | 36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu | www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.artifexkiado.hu, www.cpr.hu, www.epitkezés.info.hu, www.kamaraikepzesek.hu | ISSN 2061-2710 | Terjesztő: Magyar Posta Zrt. | Hirdetésfelvétel, termékek: Sárdy Csaba 36-20-240-7232 | Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád | Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 | Főszerkesztő-helyettes: Ware-Nagy Orsolya | Szerkesztő: Dobossy Edit | Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Vukosavljev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Katona Vilmos, Nagy Sándor, Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) | Lapterv: Salt Communication Kft. | Tördelés és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu | Nyomda: Virtuóz Global 30 Kft. | Olvasószerkesztő: Súlyom Beáta | Előfizetés egy évre: 6900 Ft, két évre: 12 900 Ft, három évre: 17 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a terlvap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu | Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak. E számunk címlapja a Bánáti + Hartvig Építész Iroda tervai szerint, Bujnovszky Tamás fotójának felhasználásával készült.

TARTALOMJEGYZÉK

MAI SZEMMEL			
3	Irodaház az új városközpontban	Szolnok (1962-65)	Sallai Mihály / ÁÉTV Illés Veronika
TERMÉKEK			
4	Baktériumölő, fertőtlenítő kerámiaburkolatok falra, padlóra		
6	Szerkezeti megerősítés egy építészeti gyöngyszemben		
METSZET			
8	Egy őszinte iroda nyers esztétikája	A BH új épülete és állásfoglalása a fenntarthatóság mellett Budapest	Bánáti Béla, Hartvig Lajos DLA, Lőcsei Vera Pokol Júlia
KÜLHON			
18	Egy alkotói módszertan és építéskultúra leképeződése	A Zumthor stúdióegyettes Svájc	Peter Zumthor Fürtön Balázs
24	Szabad légtér fiatal alkotóknak	Az Uniarts művészeti kampusza Helsinkiben Finnország	Asmo Jaaksi Katona Vilmos
30	Anyagmegtestesülés	Macalik Arnold és a Mossfern építészirodája Kolozsvár	Macalik Arnold Köllő Miklós, Wesselényi-Garay Andor
TÉMA: IRODAHÁZ			
36	Átcsapások	Pillar Irodaház Budapest	Zoboki Gábor, Csiszér András, Oláh Éva Bakucz András
42	A PUHI, a Preisich és a Basa öröksége	Major Udvar Irodaház Budapest	Fernezeyi Gergely Csanády Pál
48	Három az egyben	A GeoConcept székháza a Folyondár utcában Budapest	Korompay Attila, Hatvani Ádám Torma Tamás
TERVPÁLYÁZAT			
56	A BIG NYERTE A VLTAVA KONCERTKÖZPONT TERVPÁLYÁZATÁT		Burián Gergő
ZÖLD OLDALAK			
58	Nettó nulla karbonkibocsátású zászlóshajók Londonból		Alexia Laird és HuGBC
60	Milánói Dizájnhet, 2022		Martina Giustra
62	Budapest építészete	200 kiemelt épülettel	Timon Kálmán
64	Abstracts		
66	Tervező, szerzők		
68	Ciki	Hogyan ismerkedjünk? Továbbképzés lefolyóknak	Csépé

AKKOR / A hatvanas évtizedfordulóval induló új politikai korszak dinamikus átépítések korát hozta vidéki városaink településképében. A korszerű városszövet kialakítása nagy tereket és benne elszórtan komponált intézményi épülettömböket kívánt a reprezentáció igényével elhelyezni – egy új modern imázs kialakításának szándékával. Melyben a hatalmi reprezentáció jeleként (jellemzően) elsőként a pártházak épültek meg. A történeti belváros épülettömbjeinek szanálásával gondosan pozicionált saroktelki beépítés nyitotta Szolnokon is az új városközponti fejlesztések sorát.

A késő modern korszak jellegzeteségeként az épület egy széles elterülő lapos részből és egy rákomponált vertikális hasáb-elemből jött létre. Míg az első a közhasználatú tereket (200 fős tanácsterem, üzemi étterem és a párt működését támogató nagyméretű garázs), az itt csak 6 emelet magasra felfutó torony-hasáb az irodatereket fogadta be. Az épület tervezése során fontos szempont volt az esztétika és gazdaságosság – ami arányos kettősséget jelentett ekkor. Míg az előcsarnok kellemesen megvilágított terének átlátható térkapcsolatai, fekete márvány burkolata, a térfalakon elhelyezett domborművek és faintarzia díszítések a köz szolgálatában eljárók munkakörnyezetét gazdagították, addig az emeleteken közepfolyosós, raszterizált irodarendszer funkcionális rendje uralkodott. Az egyedi kialakítású, „hazai fejlesztésű” kvázi függönyfal fekete marbrunit burkolattal és fehér műkö elemekből épült, de egyesített szárnyú faablakkal. A racionális monolit vasbeton vázszerkezetet légies konstruálású lépcsővel oldották.

Kívül-belül összhangban lévő épület jött létre, arányos terekkel és gazdaságos kivitelezésben, innovatív megoldásokkal is dolgozó tervező és a helyi építőipar lelkiismeretes munkáját reprezentálva.

MAI SZEMMEL

IRODAHÁZ AZ ÚJ VÁROSKÖZPONTBAN | SZOLNOK (1962–65)

ÉPÍTÉSZ | Sallai Mihály / ÁÉTV
SZÖVEG | FOTÓ | Illés Veronika,
Archív: MÉ 1966/4. 16–18.

ROVATSZERKESZTŐ |
Vukoszávlyev Zorán

MOST / Az egykori „új városközpont” számos intézményi eleme idővel felépült, sőt a mai trendekhez igazodóan a gyalogos felületek rehabilitációja is előrehaladott. A parkos beépítés sarkán álló, a rendszer-váltáskor értelemszerűen elhagyott, majd a magánosítás útjára lépett épület ma is jól pozicionált irodaházként tud működni. A változások inkább funkcionálisan, mint építészetileg érintették: a régi anyagok, textúrák, műszaki-szerkezeti kialakítások a ház számos pontján eredetiben megtalálhatóak. A ház karakterét adó homlokzati kialakítás teljesen a régi idők emlékét őrzi a torony-hasábnál: végfalainak monolitikus zártsága és a főhomlokzatok raszterizált egyensúlya késő modern entitás a változó környezetben. Az előregyártott panelelemek és műkö tagozatok hibátlanul fennmaradtak, és bár a nyílászárók cseréje már megindult, de nagy részük még (árnyékolással együtt) avult állapota ellenére is működik. (És ne feledjük a késő modern standardként, de ma is mesterfogásként értékelhető kompozíciót: a hasáb és lepény tömegeket elválasztó hajszálvékony horizontális üvegsávot.)

A „lepényrész” azonban már elment: a nagy előadótermet fődémmel megosztották, az évtizedek alatt áruházak, éttermek, ügyfélszolgálati irodák váltották egymást (belsőépítészetükkel együtt) a földszinten, az irodaház előcsarnokának szellősségét adó hátsó átrium-udvart lezárták. De az előcsarnokban a régi lámpák, burkolatok és a hangsúlyos vasbeton lépcső is eredeti állapotában van. Az emeleteken az eredeti szobakialakítás ma is megállja a helyét, néhol régi ajtóreteszek és alumíniumkilincsek figyelhetők meg, de a beépített szekrények is a múltat idézik.

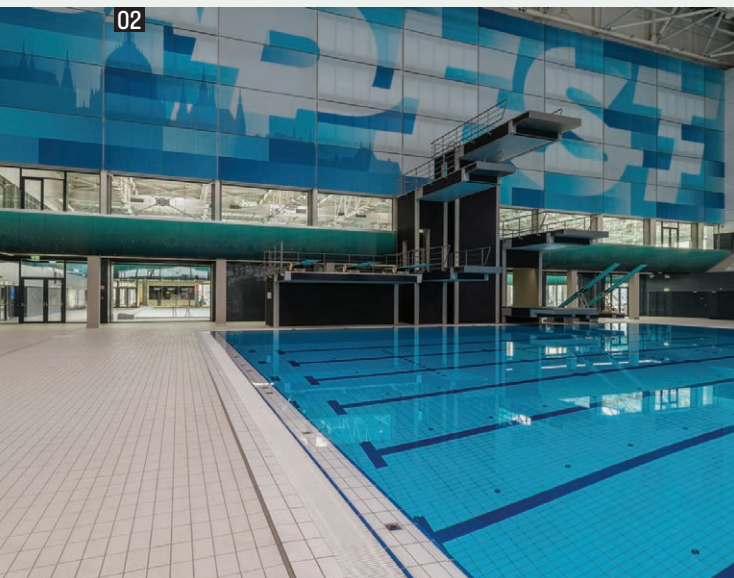
Az összhang elemeiben felbomlani látszik, a mértéktartó építészeti megoldások azonban még mindig összetartják a házat.

BAKTÉRIUMÖLŐ, FERTŐTLENÍTŐ

KERÁMIABURKOLATOK FALRA, PADLÓRA

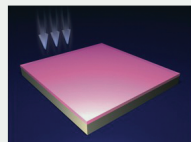
Az Agrob Buchtal kerámiagyár közel 2 évtizede úgy gyártja a burkolatait, hogy azok felületére - a felhasználói környezet fertőtlenítése, csíramentesítése érdekében - titán-dioxid bevonatot éget.

—A gyártás kezdete óta eltelt időszak számtalan referenciája igazolja, hogy a titán-dioxiddal bevont lapok alkalmazása rendkívül hatékony a baktériumok és gombák szaporodásának megakadályozásában, a steril környezet fenntartásában. Ez az úgynevezett Hytect bevonat, ami rendkívül hatékony az egészségügy, beleértve a kórházak fertőzőosztályai, műtői, valamint egyéb részlegei, vizesblokkok, konyhák burkolt

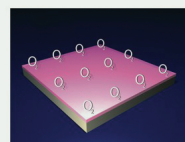

Hytect: A működési elv

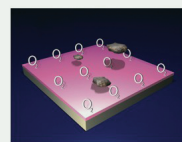
Baktériumok, gombák a burkolat felületén

A titán-dioxid katalizátort a fény aktiválja.

Aktivált oxigén

Baktériumok

Az aktív oxigén elégeti (oxidálja) a lap felületére kerülő baktériumokat, gombákat spórákat.

03

felületeinél. De mindazon környezetben, ahol a gombák és baktériumok elszaporodása az emberi tartózkodás során súlyos fertőzéseket okozhat - mint például az egészségügyben gyakori bakteriális légúti megbetegedések, tüdőgyulladás, ami sokszor a Covid velejárója -, ellenük rendkívül hatékony a TiO_2 bevonat.

—Laboratóriumi vizsgálatok sora (például Fraunhofer Intézet Németország) bizonyította, hogy a különösen veszélyes kísérleti telepeken a baktérium szaporodása a TiO_2 -dal bevont felületen 20 perc elteltével megállt, majd az élőlények elpusztultak.

—A különböző közösségi terek esetében ki kell emelni a fürdőket, uszodákat, wellnesstereket, ahol a gombák, baktériumok veszélyesen felhalmozódhatnak az öltözők, klímavezetékek, vizesblokkok környezetében. Ezek kerámiaburkolatára a Buchtal cég által gyártott teljes vertikum, a mozaiktól a nagy formátumú padló- és falburkolatig, tartalmazza felületén ezt a Hytect anyagot.

—A Hytect TiO_2 bevonat a működési elve miatt homlokzatok burkolatánál is előnyös. Mivel a fény UV-tartománya működteti a bevonatot, ez aktiválja a levegő oxigénatomjait, melyek vegyi kapcsolatba lépnek a levegőt szennyező gázokkal, és azokat tovább oxidálva tisztítják a környezetünket. Számítások igazolják, hogy 1000 m² titán-dioxiddal bevont homlokzati kerámiafelület körülbelül 70 darab közepes lombos fa környezet tisztító hatásával egyenértékű.

—A titán-dioxid bevonat egy másik értékes tulajdonsággal is rendelkezik: a felületére került víz mint egy filmréteg fedi be a felületet, és szinte „alámossa” a felületre kerülő szennyeződések, zsírok, olajokat. Így ezek jóval kevesebb takarítószer felhasználásával tisztán tarthatók. A vegyszer-megtakarítás 30-40 százalékos nagyságrendű, ami nemcsak jelentős költségmegtakarítás, de környezetkímélő is egyben.

04

05

- 01 Rosenheim
- 02 Duna Aréna, Budapest
- 03 A Hytect bevonat működési elve
- 04 Seestadt Aspern, Wien
- 05 Krankenhaus, Eisenstadt
- 06 Kinderklinik, Erlangen

— Ez a felület a fürdők, uszodák, wellnessterek, kórházak, időotthonok, iskolák, óvodák, bölcsődék, üzemi konyhák, élelmiszer-feldolgozó üzemek, vágóhidak, vendéglátóegységek konyhái esetében a padlók és falak, továbbá a légtér hatékony és vegyszer nélkül is folyamatos fertőtlenítését végzi. Fontos, hogy természetes vagy mesteres UV-fény szükséges a TiO_2 -dal bevont Hytect felület környezetében, ami a felület katalizátor jellegű működéséhez kell. (x)

06

Fekete Roland
okl. szerkezetépítő mérnök
Agrob Buchtal Képviselő

Agrob Buchtal Képviselő
Győr, Radnóti u. 3.
+36 209 644334 ; +36 96 517 017
fekete.roland@buchtal.hu
www.buchtal.hu ; www.buchtal.de
<https://agrob-buchtal.de/en/architect-planner/service/brochures>

DEUTSCHE STEINZEUG AGROB BUCHTAL

SZERKEZETI MEGERŐSÍTÉS

EGY ÉPÍTÉSZETI GYÖNGYSZEMBEN

CASA BATLLÓ, BARCELONA, SPANYOLORSZÁG

A 2003 óta az UNESCO Világörökség részét képező Casa Batlló az egyik leghíresebb turisztikai és kulturális látnivaló Barcelonában, amely évről évre több mint egymillió látogatót vonz. A Paseo de Gracia út 43. szám alatt található épületet eredetileg Emili Sala i Cortés tervezte 1877-ben, igazán nevezetessé azonban Antoni Gaudínak köszönhetően vált.

—A századfordulóra a Barcelonát és a Villa de Gràcia nevű települést összekötő Paseo a város legforgalmasabb bekötőútjai közé avansált, ahová egyre több középosztálybeli család helyezte át a rezidenciáját. A házat egy textilereskedő, D. Josep Batlló y Casanovas vásárolta meg, aki 1904-ben Gaudí-t bízta meg az átépítésével. A tulajdonos szíve szerint leromboltatta volna az épületet, Gaudínak azonban sikerült ezt megakadályoznia, és „csupán” a hom-

SZERKEZETI MEGERŐSÍTÉS A BELSŐ TEREKBE

—Az épületen az 1940-es évek vége óta számos alkalommal végeztek kisebb-nagyobb átalakításokat és a fal-szerkezetek megerősítését célzó beavatkozásokat - egyrészt azért, hogy a lakóházat adminisztratív, kereskedelmi és kulturális hasznosítású épületté alakítsák át, másrészt, hogy összhangba hozzák az aktuális szabványokkal és előírásokkal.

—A legutóbbi, Joan Olona építész és munkatársai által készített, 2014-ben elfogadott rekonstrukciós terv azt a célt szolgálta, hogy az épületet megfeleltessék a hatályos tűzvédelmi normáknak és szabványoknak, valamint biztonságos menekülési útvonalat hozzanak létre a látogatók számára. E terv alapján alakították ki 2015 és 2017 között azt a lépcső- és felvonóházat, amely a pincétől a padlásig az épület valamennyi szintjét összeköti.

lokzatot, illetve a belső tereket szabta át a felismerhetetlenségig. Ettől nemcsak funkcionálisabb, de egy igazi építészeti gyöngyszem - a műtípusok szerint a 20. század eleji avantgárd irányzat legeredetibb egyéniségének csúcsműve - lett belőle. A Casa Batlló az idők folyamán többször is tulajdonost, sőt funkciót váltott. Jelenleg a Bernat család birtokolja, akik teljeskörűen felújították és a nagyközönség által is látogathatóvá tették ezt a csodálatos épületet.

—Habár a lift csak a második emelet és a tetőtér között közlekedik, az 5,5×3 méteres alapterületű lépcsőházon keresztül bármelyik szintre el lehet jutni. A fém lépcsőszerkezet azt a néhány bekötési pontot leszámítva, ahol eltávolították a kerámiaburkolatot, szándékosan nem érintkezik az oldalfalakkal, így nem is terhel rá azokra. A kivitelezők ennek ellenére a Mapei szerkezetmegerősítő anyagai segítségével konszolidálták és rugalmasabbá tették a falazatot.

03

04

05

- 01 1904-ben a ház új tulajdonosa szíve szerint leromboltatta volna az épületet, Gaudínak azonban sikerült ezt megakadályoznia, és „csupán” a homlokzatot, illetve a belső tereket szabta át a felismerhetetlenségig
- 02 A Casa Batlló az idők folyamán többször is tulajdonost, sőt funkciót váltott, jelenleg a Bernat család birtokolja
- 03 Az épületen az 1940-es évek vége óta számos alkalommal végeztek kisebb-nagyobb átalakításokat és a falszerkezetek megerősítését célzó beavatkozásokat, a jelenlegi tulajdonosok pedig teljeskörűen felújították és a nagyközönség által is látogathatóvá tették ezt a csodálatos épületet
- 04 A munkálatok felületkiegyenlítéssel kezdődtek, amibe Mapegrid G 220 lúgálló üvegszövet hálót simítottak. A falazatba ezután lyukakat fúrtak, amelyekbe Mapewrap G Fiocco egyirányú, nagy szilárdságú üvegszál zsinórokat illesztettek, ezzel képezve „szerkezeti kapcsolatokat” a meglévő falazaton belül
- 05 Az épület kéményein elhelyezett kristálygömböket egyirányú üvegszál zsinórokkal horgonyozták le

—A munkálatok a felületkiegyenlítéssel - az első réteg Planitop HDM Restauro kétkomponensű, előkevert, szál-erősített, nagy duktilitású, hidraulikus mész (NHL) és eco-puccolán bázisú habarcs felhordásával - kezdődtek. Ebbe Mapegrid G 220 lúgálló üvegszövet hálót simítottak, amely kifejezetten kő, téglá, tufa és vegyes szerkezetű alapfelületek szerkezeti megerősítésére szolgál. A megerősítésre a fal alatti rész bontása előtt került sor, a szakemberek pedig akkorára szabták a Mapegrid G 220 hálót, hogy annak széleit a szomszédos oldalra ráhajtvá átlapolással lehetett elvégezni a megerősítési műveletet.

—A falazatba ezután lyukakat fúrtak, amelyekbe Mapewrap G Fiocco egyirányú, nagy szilárdságú üvegszál zsinórokat illesztettek, ezzel képezve „szerkezeti kapcsolatokat” a meglévő falazaton belül, majd egy második réteg Planitop HDM Restauro habarcsot hordtak fel a felületekre. Befejezőképpen a Mape-Antique FC Civile sóálló, finomszemcsés mész és eco-puccolán keverékéből álló páraáteresztő simítóhabarccsal vonták be a vakolatot.

—A boltívek és a boltíves födémelek szerkezeti megerősítését mind a Casa Batlló belsejében, mind pedig a padlás-térben ugyanezzel a módszerrel végezték el.

—A homlokzatot díszítő „trencadis” (szabálytalan alakú, tört mozaikcsempék), illetve kerámia- és üvegmozaikok fugázására, valamint a régi repedések kitöltésére szintén

Mapegrid G 220 üvegszövet hálóval megerősített Planitop HDM Restauro habarcsot használtak, megakadályozva ezzel a burkolatok esetleges leválását és megrepedezését.

A falvarrást azonban nem habarccsal, hanem a károsodott vasbeton, téglá-, kő- és tufa falazatok szerkezeti megerősítésére ideális megoldást kínáló Maperod G epoxival módosított, vinilészter gyantával impregnált pult-rudált szénzál rudakkal oldották meg.

ÚJ ÜVEGGÖMBÖK RÖGZÍTÉSE A KÉMÉNYEKEN

—A Mapei Gaudí művének „csúcspontján” is nyomot hagyott. Spanyol leányvállalatán keresztül tulajdonképpen az egész Mapei csoport kivette a részét a Casa Batlló kéményein elhelyezett kristálygömbök renoválásából. A kivitelezők e díszeket is olyan Mapewrap G Fiocco egyirányú üvegszál zsinórokkal horgonyozták le, amelyeket előzetesen a normális esetben kő, tufa és téglá épületszerkezetek injektálással történő megszilárdítására ajánlott Mape-Antique I töltött cementmentes mész- és eco-puccolán bázisú kötőanyaggal impregnáltak.

Referencia: Casa Batlló
 Helyszín: Barcelona,
 Spanyolország
 Építés éve: 1877
 Eredeti tervező: Emili Sala i Cortés
 Átépítés éve: 1904
 Átépítés tervezője:
 Antoni Gaudí
 Építésszek: Joan Olona,
 Xavier Villanueva,
 Mireia Bosch, Ana
 Atance és Ignasi
 Villanueva; Eskubi Turró
 Arquitectes
 Felújítás ideje:
 2015-2020

Mapei Kft.,
 Budaörs

Pokol, Júlia: An honest office with raw aesthetics

(Egy őszinte iroda nyers esztétikája)

**Citation: Metszet, Vol 13, No 4 (2022), pp 8-17,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.1>**

Received: 04 July 2022

Accepted: 14 July 2022

Published: 11 August 2022

**BÁNÁTI & HARTVIG ARCHITECTS
OFFICE, BUDAPEST, HUNGARY;
ARCHITECTS: BÉLA BÁNÁTI and LAJOS
HARTVIG**

In an age of heightened awareness regarding climate change and carbon footprints to reject the idea of building a new office in favour of adaptive reuse seems to be the way forward. A former restaurant has been redeveloped to create the architect's own studio space, purposely adopting a DIY aesthetic, rejecting labour-energy intensive processes. Reuse of materials to save on resources and waste production presents us with an environmentally acceptable and financial role model. Reinterpretation of the construction/renovation process can be consequential in creating a fresh environment for their workforce.

01

EGY ŐSZINTE IRODA NYERS ESZTÉTIKÁJA

A BH ÚJ ÉPÜLETE ÉS ÁLLÁSFOGLALÁSA A FENNTARTHATÓSÁG MELLETT |

BUDAPEST

Sokan sokféle jövőképben hiszünk. Van, aki szorong a klímaváltozás miatt, mások tagadják, de sokkal kevesebben vállalnak aktív szerepet környezetünk védelmében. A Bánáti+Hartvig Építész Iroda viszont ezen kevesek közé tartozik mind szemléletformálás, edukáció, mind praxis tekintetében. Látogatásom során Bánáti Bélával és Hartvig Lajossal beszélgettem a BH új irodájának kialakításáról, fenntarthatóságról és az építészek szerepvállalásáról a környezetvédelemben.

01 Aki belép ide, kézzelfogható eredményeket lát a fenntartható építés gyakorlatából

„Amit lehet, használj fel újra, ne burkolj, ne fess semmit csak azért, hogy szép legyen!” – vallják az őszinte építészeti jegyében a BH-nál, így nem akarták eltakarni az épület tökéletlenségeit. A hatvanas években ugyanis itthon még mindig a háború utáni építészet volt jellemző, amit nem feltétlenül a legjobb anyagok és a legszebb megmunkálások jellemeztek. Ennek ellenére szerették volna megőrizni az építészettörténeti korlenyomatokat és az épület szerkezetében rejlő históriát. | Gollob Lilla, Hype and Hyper

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Bánáti Béla, Hartvig Lajos DLA,
Lőcsei Vera

FOTÓ | PHOTO
Bujnovszky Tamás

SZERZŐ | AUTHOR
Pokol Júlia

—Elsőként röviden tisztázzuk a körforgásosság jelentését építészeti vonatkozásban. A körforgásos gazdaság célkitűzései arra irányulnak, hogy a különböző iparágak felesleg- és hulladékmentesen működjenek. Ahogy a lehullott levelekből később tápanyagdús termőföld keletkezik, úgy a természetben is arra kell törekednünk, hogy szeméthyegyek helyett megtaláljuk a korábbi funkciójukra már alkalmatlan eszközök és anyagok új szerepét, hasznosítsuk őket, ahelyett hogy egy deponálóban vagy az óceánokban szemétszigeteket építünk. A körforgásos gazdaságban tíz prioritási lépéscsúfokot fogalmaztak meg a szakemberek, amelyekre többek között a Magyar Környezettudatos Építés Egyesületének (HuGBC) elnöke, Barta Zsombor is hivatkozik a fenntarthatóság kapcsán. [1] A tíz prioritási szint jelszavai: visszautasítás, csökkentés, megújítás, újrahasználat („second hand”), javítás, felújítás, újragyártás, továbbhasznosítás, újrahasznosítás (anyagkörforgás megteremtése), visszanyerés.

02

Burkolatlan szerkezeti elemek, csupasz téglafalak, fedetlen vezetékek. Mindettől a térnek sajátos esztétikája van, ami egyszerre idézi az ipari építészet puritánságát és a 2000-es évek romkocsmáinak DIY hangulatát. Ami a romkocsmák esetében elsősorban az olcsó megoldásoknak volt köszönhető, ez esetben egy megfontolt fenntarthatósági koncepció eredménye – és jóval magasabb építészeti minőséget is képvisel. | Hulesch Máté, Építészfórum

—A BH alkotóműhelye már jó ideje az építész közbeszéd tárgyát képezi, számos cikk jelent meg a nyers, szikár architektúrájú épületről, és nem véletlenül. A cég vezetői pár éve csatlakoztak a HuGBC egyesülethez, melynek Hartvig Lajos mostanra elnökségi tagja. Ezzel párhuzamosan a fenntarthatóság jelentősége is folyamatosan nőtt a BH életében.

—Mikor kinőtték korábbi otthonukat, nagyobb tér után kezdtek kutatni, és ezzel jött a felismerés, hogy az új hely kialakítása során nemcsak a méret számít, hanem hogy tükrözze az itt dolgozók felfogását, és fémjelezze munkásságukat. Ezen a ponton született az egyhangú döntés, hogy nem fognak új építkezésbe, hanem egy meglévő épületet alakítanak majd át. Hartvig Áronnak, a Cambridge Econometrics közgazdasági elemzőjének kalkulációi alapján ez a döntés jelentős karbonmennyiséget spórolt meg környezetünknek. Mint írja: egy 3 szintes, 476 m² alapterületű új iroda felépítéséből származó CO₂-kibocsátást csak egy kisebb erdő (384 fa) képes elnyelni egy évszázad alatt. Ennek a megfontolásnak köszönhetően a barnamezős beruházáson is

továblépett az iroda. A II. kerületi Alba Regia étterem egykori épületének átalakítása során igyekeztek minél több szerkezetet a helyszínen újrahasznosítani, figyelembe véve, hogy a bontás, a hulladékok elszállítása, deponálása szintén környezetszennyező, csakúgy, mint az új szerkezetek beépítése. Erre példa az alsorsori tárgyalók üvegfal szerkezete, amely a '60-as évekből származó homlokzati nyílászárókból valósult meg.

—Bár még nem létezik olyan általános, komplex mérőszám, amely megmutatja a beépített anyagokról, hogy pontosan milyen következményekkel jár a használatuk, a BH munkatársai igyekeznek a lehető legtöbb szempontot alapul véve mérlegelni lehetőségeiket a fenntarthatóság érdekében. A környezeti, szociális és vállalatvezetési szempontok érvényesülése egyre fontosabb kritérium a szakmában. Lajos kiemelte, hogy a multinacionális vállalatok már nem is ruháznak be LEED vagy BREEAM certifikációval nem rendelkező épületekbe. Ezt hangsúlyozzák az itthoni közegben, a velük együtt dolgozó beruházók számára is, és

01
02

03

A meglévő épületek újraértelmezése jelentősen csökkenti az építkezések környezeti terhelését, és kedvező munkaerőpaci következményei is lehetnek. Az épületek újrahasznosítása segíthet, hogy az energaintenzív folyamatok helyett a munkaintenzív folyamatok kerüljenek előtérbe. Így volt ez a Bánáti + Hartvig Építész Iroda új irodaépülete esetében is. Remek példa az egykori étterem üvegfalának újrahasznosítása. A többi építőanyaghoz hasonlóan az üvegyártás is az energaintenzív iparágakhoz tartozik, valamint az üveg költsége is magas. Az üvegfal kibontása, megtisztítása és újbóli felépítése során, bár közel ugyanakkora költséggel járt, mint egy új üvegfelület beépítése, a költségek nagy részét a munkaerő költsége tette ki, nem az anyagár. | Hartvig Áron, a Cambridge Econometrics közgazdasági elemzője

a tervezések elindításakor alapvetés a választott minősítési rendszeren belül a lehető legmagasabb minősítést kitűzni célként.

—Ezt az új iroda, mint edukációs és demonstratív eszköz is támogatja. Aki belép ide, kézzelfogható eredményeket lát a fenntartható építés gyakorlatából. A csupasz szerkezetek sokszor meghökkenést váltanak ki. Az iroda vezetői elmesélték, hogy a karantén alatt már az online meetingeken is sokan felkapták a fejüket a belső tér láttán. Erre fel voltak készülve, sőt sokkal megoszlóbb reakciókra számítottak az általuk választott nyers esztétika és az új épületük fogadtatása kapcsán, mint amit jelenleg tapasztalnak, hiszen a nívós építészirodák és a nagy beruházók világától még idegenek az itt látható megoldások. Ennek ellenére szinte egyöntetű a lelkesedés a vakolatlan téglafalak és takarás nélkül futó gépészeti rendszerek láttán. Akár egyetemi hallgatók jönnek épületbejárásra, akár beruházók tárgyalni, a visszajelzések egyaránt pozitívak. „Volt olyan megbízó, aki azt mondta: Pont ilyen tárgyalót szeretnék!” – idézi fel Hartvig Lajos.

—Álláspontjuk szerint azzal a szemléletmóddal és spórolással, amelyet a környezeti lábnyom kapcsán képvisel az épület, még nem kell az esztétikai minőségről lemondani, és az új iroda éppen erre szolgál tanúbizonyságként. A passzívházak korszakában felmerültek aggályok a vastag hőszigetelő burkok és szűk nyílások láttán, mennyire lehet a környezettudatosság szép. Viszont a körforgásosságot beépítő Fehérvári úti iroda esetén egyáltalán nem szűkült be koncepció és építészeti eszközök tekintetében a tervezés, miközben teljes mértékben szem előtt tartották a fenntarthatóságot. Nem véletlen, hogy a költözés óta rendszeresen tartanak bejárásokat az épületben, amelyek híre már nem csak az építésztársadalomban terjed.

03

04

08

04

- 04 Egy meglévő épületet alakítottak át
- 05 Alaprajz

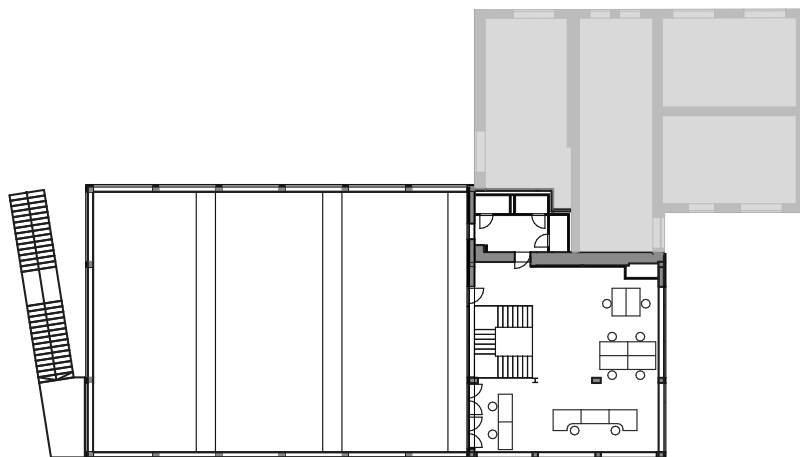
—Kíváncsi voltam, vajon volt-e olyan épület vagy iroda, amely inspirációként szolgált. Béla és Lajos egyetértesben az amszterdami Zuid vasútállomásnál álló Circl pavilont [2] emelték ki, melynek tervező építészt, Hans Hamminket személyesen is elhívták az irodába előadást tartani. Pár példát emeltek ki szemléltetésképp: a Circl hőszigetelése a beruházó AMRO banknál dolgozók által gyűjtött farmernadrágokból készült, a tárgyalók belső válaszfalrendszere használt ablakokból épült, a padlót használt bútortalapokból gyártották, összességében minden részlete tudatosan és fenntarthatóan valósult meg. Az anyagválasztásnál nemcsak a beépítés körülményeire, hanem a szerkezetek későbbi újrahasznosíthatóságára is figyeltek.

—Az itthoni gyakorlattól, amely főként romba bontást takar, ez még igencsak messze van, de a BH irodájában több ponton tetten érhető. A fő akadály az újrahasznosított anyagok minősítése, engedélyeztetése, ilyen tekintetben szerencsésnek mondható, hogy az épület átalakítása során nem volt szükséges engedélyezési eljárás. Természetesen építésként ügyeltek a biztonságos használat, a füstelvezetés követelményeire, ami az iroda szempontjából elengedhetetlen. Egy műemléki épület átalakítása során is gondot okoz az elbontott és visszaépített anyagok minősítése, ezért sokszor egyszerűbb kidobni a régit és új szerkezeteket beépíteni. Béla szerint a szabályozó rendszereknek kellene változniuk

ahhoz, hogy lehetőség nyíljon szélesebb körben az újrahasznosításra. Azok a rigorózus folyamatok, amelyek hazánkban fennállnak, könnyítendőek, hogy egyszerűbbé váljon a bontott anyagok minősítése. Talán itt hon is eljön az idő, amikor rászorulunk majd a meglévő anyagok beépítésére, mert nem lesz elegendő, vagy elég olcsó nyersanyag. Az újrahasznosítás elterjedésével pedig az is szemponttá válik, hogy olyan szerkezeteket építsünk be, melyek fenntarthatóak és később is újrahasznosíthatók. Pár anyag esetén, mint az acél vagy a beton, már történik újrahasznosítás, de a gépészeti vezetékek és alkatrészek esetén még egyáltalán nem lehetséges a csere vagy javítás, ezért gyakran a szerkezetekével közel egyenértékű az így termelődő hulladékok lábnyoma. Ezenfelül jelentős előkészületeket igényel egy körforgásos szemléletű terv megalkotása. Összevetve az időkereteket, egy általános tervezési folyamathoz képest két-háromszoros ráfordítást jelentett az említett amszterdami előkép tervezése.

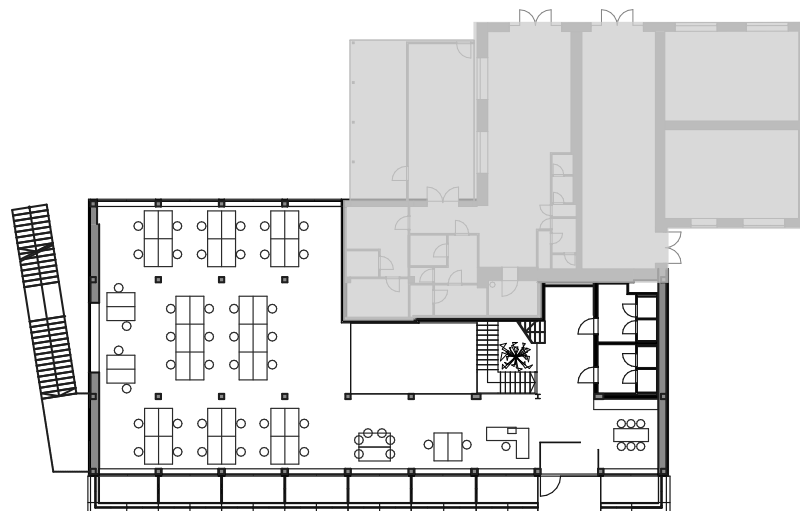
—A fenntarthatóság másik kulcskérdése a flexibilitás, hiszen manapság nem lehet biztos a tervező és a beruházó abban, hogy pár év múlva milyen funkciót tölt majd be az épület. Azt megelőzendő, hogy az új funkció miatt elbontsák és újat építsenek a helyére, olyan házakat érdemes tervezni, melyek alkalmasak a rugalmas átalakításra, nem funkcióra szabottak. Az új iroda kialakítása is ezt követi. A határoló falakhoz rendeződő

EM LET

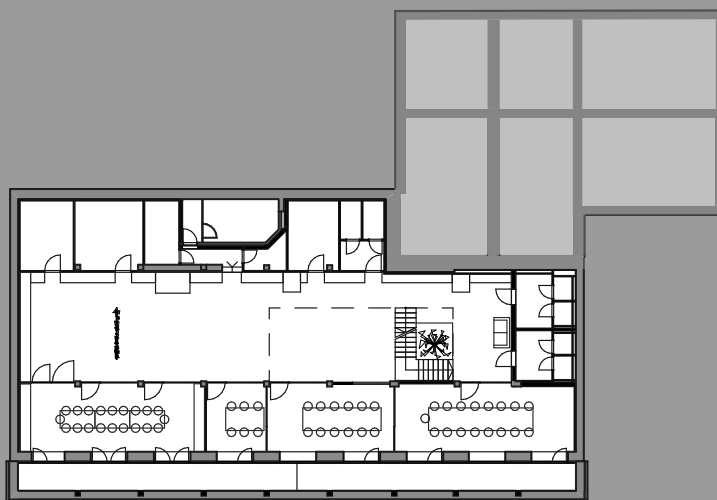

FÖL SZINT

05

P NCESZINT

kiszolgálóegységek és kisebb elvonulóterek között tágas egységbe olvad a három egybenyíló szint. Az alagsori üvegfalakon kívül csak bútorok tagolják az egybefüggő, hierarchiától mentes belső teret. Kiemelt egységek a lehatárolt tárgyalók, az irodában „vonatnak” nevezett mini tárgyalófülke, telefonboxok az alagsorban és a földszinti bejárat melletti kávézó előtér.

—Ezek foglalatában kapnak helyet az egyterű irodák a földszinten és az emeleten. Ahogy a két irodavezető fogalmazott, demokratikusan működő irodájukban nincs külön vezetői iroda, a belsőépítész nem emel ki központi pozíciót sem a térben. Olyannyira működik ez az egyenlőség, hogy amikor Hartvig Lajos egyik egyetemi diákja érkezett bejárásra, és

06
07

05

06

megpillantotta őt az egyik asztal mellett, így üdvözölte: „Szia, de örülök, hogy látlak! Mióta dolgozol itt?”

—A fenntartható megoldásokat végigjárni főként szellemi ráfordítást, aktív kreativitást és kitartást igényel, hogy a jelenleg egyszerűbben járható út helyett a tervező kitarson elvei és céljai mellett, és tudatos döntéseket hozzon a teljes folyamat során. A legtudatosabb persze a körforgásosság 10 alapelvének első lépcsője, a „refuse” (visszautasítás) lenne, azaz, ha nem építkezünk. Hiszen a bekerülő új termékek lábnyoma – még ha nagyon tudatos választás eredményei is – valahol a világban lecsapódik. Jelenleg a problémát a világ egyik pontjából a másikba, egyik iparágból, technológiából a másikba exportáljuk. Azonban az építészszakmában a visszautasítás problémákba ütközik, fennmaradásunk feltétele a tervezés és építés, így minden döntés kapásból kompromisszum is. Időben és térben eltérő, melyek ezek a kompromisszumok, és hol tudunk tágítani a kereteken. Az említett amszterdami pavilonban a téli és nyári megengedett hőmérséklet jóval nagyobb eltérést enged, mint amivel itthon tervezünk, a hideg évszakokban akár 14 fokig is lemehet, így az ott dolgozók inkább nagykabátban tárgyalnak, de jóval kevesebb energiát fordítanak fűtésre, aminek köszönhetően jóval kisebb gépészeti rendszert követel a ház működtetése. Ilyesmivel nálunk, a konstans, télen-nyáron 23 fokos irodák világában még elképzelhetetlen.

—Az említett 10 pont negyedik lépcsője, azaz a „refurbish” (újrahasználat) az elsővel ellentétben szorosan kapcsolódik a szakmához, és az „új” BH iroda ilyen

tekintetben jelent mérföldkövet, hogy építkezés helyett átalakítást választottak még azelőtt, hogy ehhez házat találtak volna. Üres telek vásárlása fel sem merült, bíztak abban, hogy a megfelelő épület már létezik, csak meg kell találni. Hartvig Lajos szerint a leginnovatívabb az az egyéves időszak volt, amíg a megfelelő épületet keresték. Ez szintén fantáziát, időt és energiát igényelt. Bánáti Béla ahhoz hasonlította a folyamatot, mint mikor az ember belép egy turkálóba: „ami megtetszik, legtöbbször nem jó rám, és sokszor kell visszamenni ahhoz, hogy meglegyen a darab, ami tetszik is és jó is. Viszont utána egyedi darabot kapok, amilyen másnak biztosan nincsen.”

—Hartvig Lajos felidézte az iroda kapcsán gyakran emlegetett szemléletüket is: „Ne fess, ne burkolj csak azért, hogy szép legyen.” Építésként meghatározó az esztétikai szándék, amely már kezdetben hangulatokat, felületeket társít a terekhez, elkezdünk szőnyegetek, burkolatokat válogatni ahelyett, hogy megmutatnánk, ami a szerkezetekben rejlik. Pedig a nyers felületeket megmutathatjuk úgy, hogy a végeredmény szép és tartós is legyen. Hartvig Lajos szerint ez az „újrdefiniált szépség”, amelyet az építészszakmának most kell megformálnia. Egy burkolat mindig pluszszerkezetet jelent, amivel a tervező megspórol egy kis szellemi energiát, például egy álmennyezet mögé rejtett káoszos gépészeti rendszer esetén. A nyers felületek, csupasz szerkezetek nemcsak a tervező elkötelezettségét igénylik, ebben a szakági tervezők és a kivitelező is partner kell, hogy legyen. Ugyanakkor ez meg is térül máshol, a BH irodában például nem volt szükség a vakolatsíkok

- 06 A csupasz szerkezetek sokszor meghökkenést váltanak ki
- 07 Ne fess, ne burkolj csak azért, hogy szép legyen

07

pontosságát figyelni kivitelezéskor. Ez az elv persze nem dogmatikus, a praktikum és a funkcionális igények már az esztétikán túlmutató érvek.

—Az ízléses felületek láttán az is felmerült bennem, hogy talán csak ez a ház ilyen szerencsés választás, nem biztos, hogy mindenhol ennyire karakteres és szép lenne a falszerkezet, de Béléák másképp látják. Az egykori Alba Regia falai sem pecsétes téglából épültek, de az impregnált nyerstégla felület mégis szebb és sokkal jobban viseli az idő múlását, mint egy fehérre meszelt fal, amelyet ötévente újra kellene festeni, hogy eltűnjenek az évek alatt rárakódott cipőnyomok. Más

projektek esetében azonban még nehéz ezt az elvet érvényesíteniük, az újrahasznosított anyagok használata a minősítési nehézségek miatt még jellemzően a belsőépítészetre korlátozódik. Ilyen téren viszont jelentős eredményeket sikerült elérniük, jelenleg egy olyan irodaház kialakításán dolgoznak, melynek belsőépítészete 90%-ban újrahasznosított anyagokból áll majd.

—A belső tereken és szerkezeti megoldásokon túl hangsúlyt fektetnek a zöldfelületek kialakítására és összehangolására az építészeti terekkel, hiszen a legjobb passzív árnyékoló egy szép lombos fa. Tájépítész

02
03

Magyarországon egyáltalán nem természetes, hogy egy nagy presztízsű munkahelyet ebben a szellemben valósítsanak meg, pláne nem egy teljes épület átalakításával. Az pedig, hogy a huszadik századi modern épületekre nem úgy tekintünk, mint értékes építési területeket foglaló vacakokra, tényleg példaértékű! A végeredmény nagyon klassz lett, egyszerűen öröm benne lenni és irigykedni az itt dolgozókra, hogy milyen jó is nekik. | Zubreczki Dávid, építészeti mesemondó

08 A közösségi tér, ahol rendezvények vagy akár közös filmezések zajlanak

munkatársuk vezetésével már két új fát ültettek új otthonuk mellé, és hamarosan egy rovarlegelő is készül a szomszédos zöld placcra. A zöld felé fordulás akár szimbolikusnak is tekinthető a ház kapcsán, hiszen az új bejárat nem a Fehérvári útról, hanem az ellenkező oldalon álló kis parkról nyílik az Allee felé vezető egérútra.

—Amellett, hogy az irodaépület és környezete is példaértékű, saját podcastot is indítottak Beszélő építészet címmel, melynek legutóbbi adásaiban tapasztalataikat és szakértők véleményét mutatják be az építészet fenntarthatósága kapcsán. Beszélgetésünk során Lajos és Béla az urbanisztikát emelték ki, mint a jövő építészeti kutatásainak kulcsát. Alapvetően a városi struktúra egy főre jutó CO₂-kibocsátása kisebb, mint a vidéki háztartások esetén, így az urbánus rendszer tűnik fenntarthatóknak, de felmerül az is, hogy az emberi pszichének milyen fontos a természet közelsége, és néha elszakadni az épített környezet vonalasságától. A WELL rendszere is efelé tapogatózik, amellyel új munkahelyük tervezése során a BH WELL minősítő kollégája foglalkozott. Azért is említem ezt a beszélgetéssorozatot, mert az itthoni közegben hiánypótlónak találok, emellett a világ karbonkibocsátásának közel 40%-áért felel az épített környezet, [3][4] ebből 11% az építkezések során keletkezik, így fontos, hogy minél többen kerüljünk tisztába döntéseinek felelősségével. Ebben véleményem szerint meghatározó a Beszélő építészet és a hasonló podcastok szerepe.

—Az átfogó megoldások mellett egészen apró részletekben is fellelhető a fenntarthatóság és a gondoskodás az irodában. Minden szinten akad hely az itt dolgozók biciklijeinek, a sportos dolgozóknak az alagsorban külön zuhanyzó-öltözőt alakítottak ki, mellette egy egész falfelületen végighúzódnó szekrényssorral, ahol minden munkatárs saját polcot kap. A lenti tárgyalók mellett a konyha is az alagsorba

került, ahol havonta együtt tud reggelizni az iroda. Az étkező pozíciója tűnt számomra az egyik legmarkánsabb kompromisszumnak, hiszen a legkellemebb, világosabb tereket a földszinti és a teraszra néző irodák foglalják el, az alagsor néha napközben is félhomályos hangulata meglátásom szerint nem a legideálisabb egy közösségi étkező számára. Lent kapott helyet az iroda makettező műhelye és egy hatvan fő befogadására alkalmas közösségi tér, ahol rendezvények vagy akár közös filmezések zajlanak majd. Minden szinten helyeztek el szűrővíz-adagolókat is, emellett az iroda szelektív gyűjtés terén a szomszédos parkban kihelyezett közösségi komposztálót is rendszeresen használja.

A felső szinten a földszintihez hasonló munkahelyállomások találhatók megnyugtató kilátással a szomszédos parkra és az egyelőre lezárt teraszra, amelyhez az impozáns külső lépcső vezet. Ez utóbbi kialakítása és használata még a jövő zenéje.

—Egyetemi éveim során gyakran hallottam tanáraitól, hogy egy építész mindig mások számára tervez, mert ha maga tervezte épületbe kell beköltöznie, csak magára haragudhat. Inspiráló volt egy olyan helyre belépni, ahol ennek a megbánásnak nyomát se látni, csak elégedettség és büszkeség tükröződik. A BH iroda emellett arra a gyakori kifogásra is rációzol, hogy hiába szeretne egy tervező környezettudatosan eljárni, ennek itthon nincs megfelelő infrastruktúrája, nem lehet rávenni a szakembereket, kivitelezőket, hogy partnerek legyenek ilyen tekintetben. Remélem, sok hasonlóan önzonos épületet láthatunk még tőlük a jövőben, és szemléletük a szakma szélesebb körében is táptalajra talál majd.

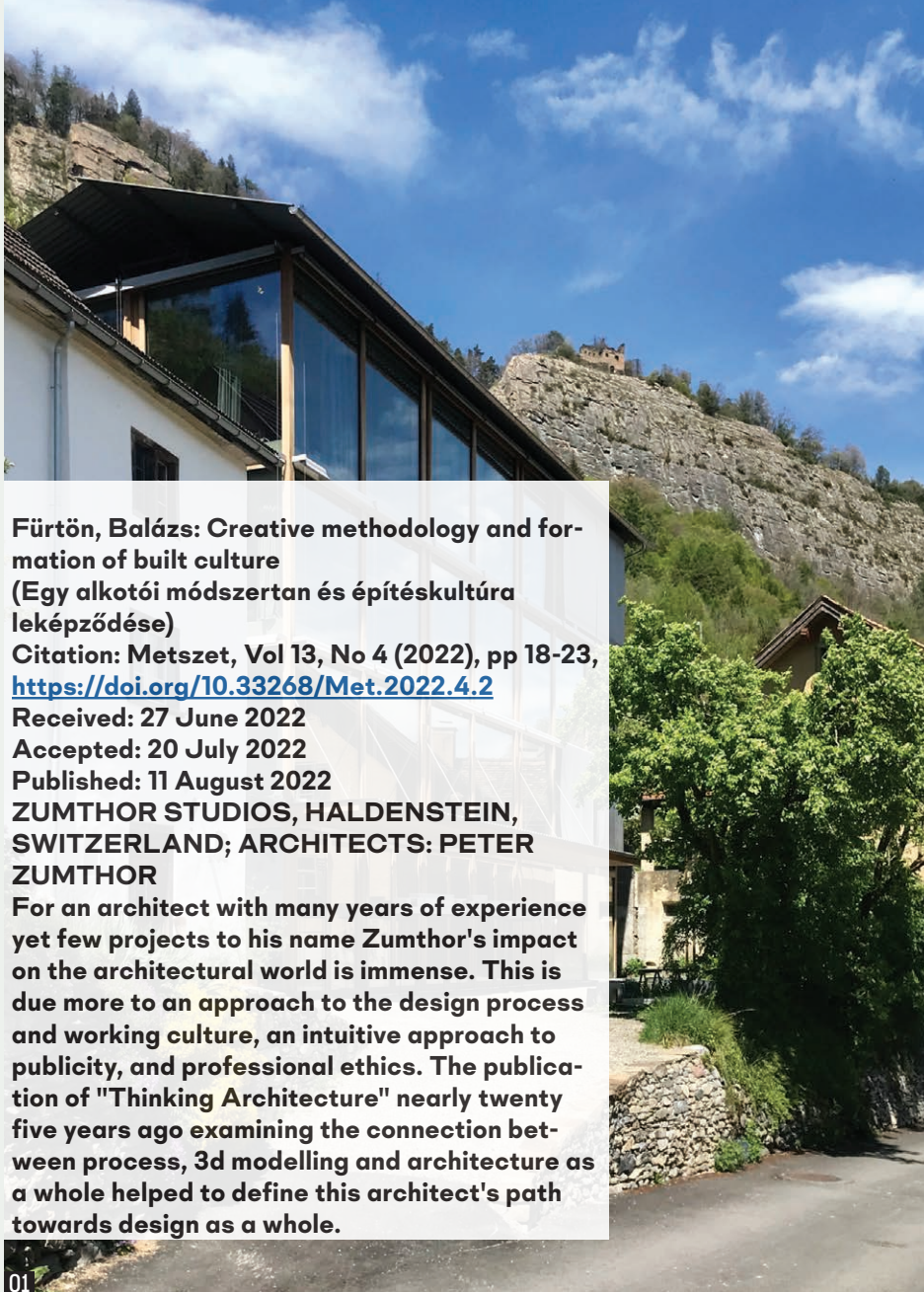

08

VEZETŐ TERVEZŐK: Bánáti Béla, Hartvig Lajos DLA | GENERÁLTERVEZŐ: Bánáti + Hartvig Építész Iroda Kft. | PROJEKTVEZETŐ: Kiss Noémi | TERVEZŐ ÉPÍTÉSZEK: Lőcsei Vera, Sánta Bendegúz | STATIKA: Reticolo Kft. | GÉPÉSZET: Hano-Plan Kft. | ELEKTROMOSSÁG: Provill Kft. | TŰZVÉDELEM: Ventor Tűzvédelmi Kft. | GEODÉZIA: Georéka Bt. | BELSŐÉPÍTÉSZET: Mádiláncos Studio Építésziroda Kft. | ÉPÜLETSZERKEZET ÉS SZIGETELÉS: FRT Raszter Építésziroda Kft. | AKUSZTIKA: '95 Apszis Bt. | ÉPÍTÉSZ MŰSZAKI ELLENŐRZÉS, LEBONYOLÍTÁS: Bánáti + Hartvig Építész Iroda Kft. | GÉPÉSZ MŰSZAKI ELLENŐRZÉS: Hano-Plan Kft. | ELEKTROMOS MŰSZAKI ELLENŐRZÉS: Kelevill Bt. | KIVITELEZÉS I. ÜTEM: Exedra Kivitelező, Tervező Kft. | KIVITELEZÉS II. ÜTEM: EB Hungary Invest Kft.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Green Talk március: „Körforgásos építészeti - jó gyakorlatok Hollandiából”, hozzáférhető: <<https://www.youtube.com/watch?v=iUITm6XWRKE>> [utolsó belépés: 2022-07-05].
- [2] Circl [honlap]: hozzáférhető: <<https://circl.nl/about-circl/about-circl-content>> [utolsó belépés: 2022-07-05].
- [3] „Architectures carbon problem”, Blueprint for Better [online], hozzáférhető: <<https://blueprintforbetter.org/articles/architectures-carbon-problem/>> [utolsó belépés: 2022-07-05].
- [4] 2019 Global Status Report, IEA, hozzáférhető: <<https://www.iea.org/reports/global-status-report-for-buildings-and-construction-2019>> [utolsó belépés: 2022-07-05].

**Fürtön, Balázs: Creative methodology and formation of built culture
(Egy alkotói módszertan és építéskultúra leképeződése)**

**Citation: Metszet, Vol 13, No 4 (2022), pp 18-23,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.2>**

Received: 27 June 2022

Accepted: 20 July 2022

Published: 11 August 2022

**ZUMTHOR STUDIOS, HALDENSTEIN,
SWITZERLAND; ARCHITECTS: PETER
ZUMTHOR**

For an architect with many years of experience yet few projects to his name Zumthor's impact on the architectural world is immense. This is due more to an approach to the design process and working culture, an intuitive approach to publicity, and professional ethics. The publication of "Thinking Architecture" nearly twenty five years ago examining the connection between process, 3d modelling and architecture as a whole helped to define this architect's path towards design as a whole.

01

- 01 Peter Zumthor
harmadik műteremháza
Haldensteinben
- 02 A Rajna Európában és
Zumthor európai művei
[1]
- 03 Zumthor haldensteini
stúdióegyetese, [4]
nyomán

EGY ALKOTÓI MÓDSZERTAN ÉS ÉPÍTÉSKULTÚRA LEKÉPEZŐDÉSE

A ZUMTHOR STÚDIÓEGYÜTTES | SVÁJC

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT

Peter Zumthor, Haldenstein

FOTÓ | PHOTO

Fürtön Balázs, Felipe Camus,
Wikimedia Commons, Brutarchitekt

SZERZŐ | AUTHOR

Fürtön Balázs

—A német nyelvterületen fekvő Rajna-völgy a kortárs építészet európai Mekkája. A folyó Svájc szívében fakadó forrásából indulva, Chur városát érintve, Liechtenstein természetes határát adva folyik bele a Bodensee vizébe, ahonnan megpihelve Franciaország felé egy kis kitérőt téve folytatja útját a Németalföld felé. Ez a víz egy apró svájci falu mellett is csordogál: Haldenstein csendes utcái az egyik

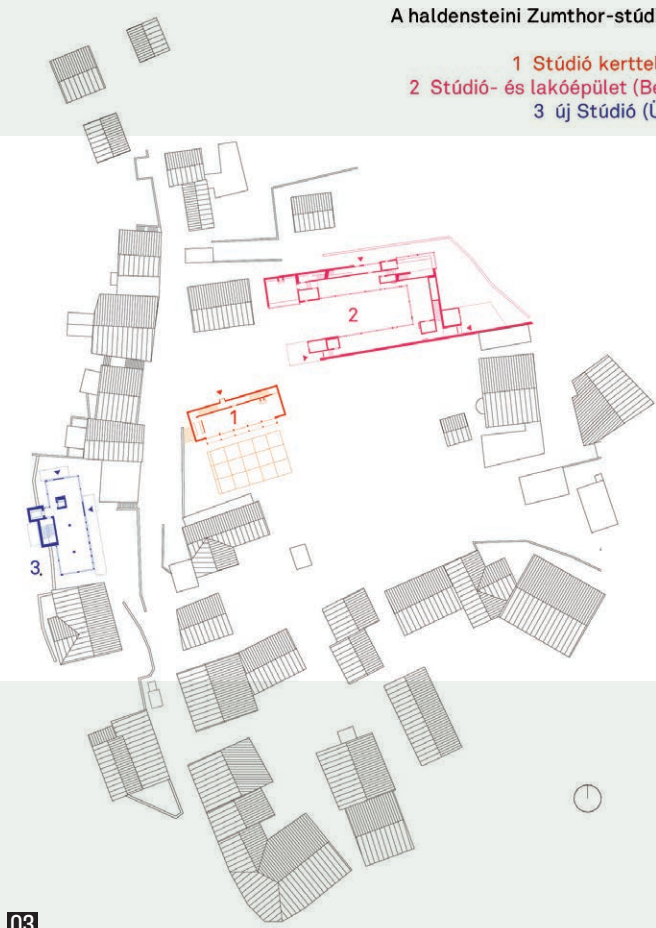
legelismertebb ma is élő építésznek, Peter Zumthornak és műtermének is otthont adnak. [1]

—Zumthor az építészetre tett hatásához képest meglepően kevés megépült épülettel rendelkezik: a köztudatban élő munkáinak száma 30 körüli, ezek meglehetősen ismert, széleskörűen publikált épületek. Hírnevét kérelmetlenül következetességének köszönheti, amely mind a részletek tervezésében, mind az anyagok

01

02

03

kiválasztásában megmutatkozik. Munkásságát időben és térben feltérképezve kiderül, hogy egészen 1997-ig a Rajnához közel épít, és amikor a régiót elhagyja, már elmúlt 50 éves. Addigi életműve nagyjából egy Szeged–Kecskemét területen koncentrálódik. Felmerülhet a kérdés, mitől válik valaki világszinten kiemelkedő alkotóvá, ilyen kis területet lefedve?

—Thinking Architecture című könyvében, amely először 1998-ban jelent meg a Birkhäuser kiadónál, Zumthor így fogalmazta meg építészetfilozófiáját: „Úgy vélem, hogy az építészetnek ma el kell gondolkodnia azokról a feladatokról és lehetőségekről, amelyek eredendően a sajátjai. Az építészet nem eszköz vagy szimbólum olyan dolgok számára, amelyek nem tartoznak a lényegéhez. Egy olyan társadalomban, amely a lényegtelenet ünnepli, az építészet ellenállást tanúsíthat, ellensúlyozhatja a formák és jelentések pazarlását, és saját nyelvén beszélhet. [...] Minden épület egy adott helyen és egy adott társadalom számára, egy adott felhasználásra épül.” [2]

—A fenti gondolatok az elmúlt huszonnégy évben még aktuálisabbakká váltak. Azóta megjelent az okostelefon, a közösségi média, illetve az emberi elme manipulációja is egyre hatékonyabb a hatalmas adatbázisoknak, illetve az azokat feldolgozó algoritmusoknak köszönhetően. A vizualitás kétélű fegyver, az építészeti képekről már nem lehet egyértelműen eldönteni, hogy a valóságot, vagy hiperrealista módon ábrázolt fikciót látunk-e. Ebben az aggasztónak is tekinthető világban Peter Zumthor fix pont: nem lett influenszer-építész, nem a futószalagon kiadott látványterveiről ismerjük, hanem visszavonultan, csendben alkot. Lehet-e még ez valódi alternatíva a tervezés felgyorsult világában?

02

—Még inkább: lehet-e ez valódi alternatíva Magyarországon? Molnár Péter 1986-os írásában keserű megállapítást tesz: „minden népnek olyan építészete van, amelyet érdemel”. [3] Érdekes adalék a gondolathoz, hogy Zumthor a graubündeni műemlékvédelmi hivatalban kezdte pályáját. Ott vajon milyen munkákat láthatott? Itthon a műemlékvédelem kiüresített intézményi és eszközrendszere mellett elképzelhető-e, hogy egy fiatal olyan tudással vértelődjön fel, amelyből hasonló minőségeket lehet felépíteni? Zumthor asztalosnak tanult tizenévesen. Az itthoni képzési rendszerben kaphatna-e ma a munkáihoz szükséges szintű ismereteket?

—A graubündeni és vorarlbergi régiót is meghatározza a szerkezetekkel harmonizáló gondolkodás, ahol egyértelmű, hogy egy faház máshogyan néz ki anyagbeli tulajdonságainak köszönhetően, mint egy téglá-, netán vasbeton épület. Ezt a logikát szépen képezi le Zumthor haldensteini együttese. [4]

—Az első Atelierhaus fából van (1), a második ház betonból, (2) a harmadik épület üvegből (3). Ez a három anyag a helyi építéskultúra meghatározó eleme. Érdekes kérdés, hogy a svájci építészeti gondolkodás mennyire determinálta Zumthort az építészeti formálásban. [5]

—Érdemes ehhez megvizsgálni a régióra jellemző tervezésmódszertant: az biztos, hogy a makettezés során kapott direkt visszajelzés elképesztő mértékben segíti a szerkezeti gondolkodás alakulását, főleg a faszervezetek esetében. Ennek például a vaduzi építészképzésben is hatalmas szerep jut. Az így kialakult intuíció használható a későbbiekben a döntések alapjául. Dönteni lehet explicit, illetve tacit tudás alapján is, a tervezői felelősség manapság talán abban áll, hogy a lehető legtöbb

04

05

02

explicit tudással rendelkezünk. Egy-egy műszaki kérdés megoldásához szükséges döntési fán így közlekedhetünk a legnagyobb biztonsággal a tervezési folyamat során.

—Az érzékszervek jelentősége a tacit tudás megszerzésében felbecsülhetetlen: nem csupán a tapintásra, izommunkára, de a látásra is hatalmas szerep hárul. A képekben gondolkodás Zumthor esetén még egyértelműen valódi élményeken alapszik, az információtechnológiai robbanás előttről táplálkozva. Ma a tervezést egyértelműen meghatározza a közösségi média, a kontrollálhatatlan képfolyamok, ahol már teljesen összemósodik a számítógépes fotorealisztikus grafika és a valóság fotólenyomata. Ahogyan az építészettörténetben, úgy a képek esetében is törvényszerű az újraírás, a másolás. Az egy-egy nézetre komponált épületek a valóságban teljesen más hatást kelthetnek, ügyesen fotózva gyakorlatilag bármi bemutatható előnyösen. Jó szem és technikai tudás kell hozzá, a digitális térben is. A kép és az építészeti tér alkotója ma gyakran már nem is egy személy, legtöbbször az építész már csak koordinál, egyeztet. Nemcsak a rajzolást csinálja egy beosztott tervező vagy rajzoló, hanem a képeket is. Egy megrendelő sok esetben viszont a képek alapján dönt, így előáll az a furcsa helyzet, hogy más mutatja meg azt, ami a tervező fejében született meg.

—„Architektur denken” (Thinking architecture – Építésze-tről gondolkodás) című könyvében Zumthor leírja, hogy alapvetően képekben gondolkodik az építésze-tről. [6] Ez párhuzamosnak tűnhet azzal, hogy a 3D modellezés eredményeképpen mit gondolunk a terekről. Az ő esetében emlékképekről van szó, melyek valamilyen egyéb képzettársítást is jelentenek: hangokat, szagokat, az emberek vagy a levegő mozgását, anyagok tapintását, textúrákat és formákat. [7] Az összhatást, ami alapján el tudjuk dönteni egy térről, hogy tetszik-e vagy sem, atmoszférának hívja. Segítségével pillanatok alatt eldönthető, hogy egy helyet szeretünk-e. Az emberek esetében az első benyomás is gyakran hasznos tud lenni.

—A 3D modellezés során szintetikus képeket állítunk elő, aminek a forrását digitális modellek jelentik. [8] A modelleket beanyagozva, bevilágítva virtuális kamerával „lefotózzhatjuk”, egy ilyen kép generálása a renderelés. Egy-egy ilyen kép létrehozása teljes egészében egy sikképernyőn történik, a virtuális valóság térnyerése a produktív modellezésben még várat magára. Ez azt jelenti, hogy az egér- és billentyűzet mozgatóján túl nincsen mozgáshoz, szagláshoz vagy tapintáshoz köthető visszacsatolás a képalkotás során. Felületes szemlélő számára ezért egy fotorealisztikus render, illetve egy mellé rakott fotó, ami egy utazás alkalmával készült, ugyanolyan értékkel bírhat, holott alapvető különbségről van szó.

—Peter Zumthor építésze-té még egy más dinamikájú világban edződött elme szüleménye, egyértelműen üdítő és egyedi. Nem csupán az internet előtti lassabb élet, hanem a társadalmi környezet is adott hozzá, hogy kompromisszumok

04 Zumthor régebbi, fából épült stúdiója
(Fotó: Felipe Camus, Flickr)

05 Zumthor régebbi, fából épült stúdiója
(Fotó: Felipe Camus, Flickr)

04

05

nélkül tekinthessük az építészet egyik csúcsteljesítményének – nemigen van már ennél tovább a reduktív építészetben. Ennek az építészetnek az egyik alappillére az a generációkon átívelő tudástranszfer, amelynek köszönhetően a helyi kkv-szektor elképesztő minőségben képes alkotni, legyen szó bútorasztalosról vagy keramikusról. A fenntarthatóan menedzselt erdőkből helyben készül rengeteg szerkezet, nyílászárótól kezdve a burkolatokig.

—Ez az építő- és faipari ökoszisztéma tehát az egyik alappillér ahhoz a minőséghez, amihez a világ aspiráns építészeinek jelentős része méri magát. A másik alappillér az analóg tervezés. A digitalizálódó építőiparban minden ellentmond ennek az alkotói módszertannak, ezért fokozott erőfeszítést igényel, hogy tudatosítsuk magunkban: nem lehet mindenre számítógéppel választ adni. Van, hogy egy elrontott vonal vagy egy makett elmélyült forgatása jelenti a fordulópontot a tervezés során.

06
08

—Az emlékképeket nem helyettesítik a virtuális térben létrejött képek, valamilyen módon szükség van az általuk indukált szinesztéziára. Egy képernyő előtt nem érhetnek azok a hatások, amelyek a valóságban igen. Az építészeti tervezés rengeteg, ezekből az emlékekből származó tacit tudásra és tapasztalatra épít. Ilyen tapasztalatokra és tudásra a számítógép képernyője előtt nehezebben, vagy egyáltalán nem tehet szert a tervező.

—Az építész döntési szabadságát a mai jogi, illetve pénzügyi szemléletű döntéshozók az explicit tudásra alapozott tervezési tevékenység alapján ítélik meg, ezért érthető törekvés a sikeres szakmagyakorlás felé az implicit tudás és tapasztalat explicitté alakítása. Kérdés, hogy a folyamat közben nem veszik-e el a lényeg, képesek vagyunk-e a megfoghatatlant megfoghatóvá alakítani, ugyanis az érzelmi-intuitív síkon zajló döntések már kevésbé számszerűsíthetők, így sok esetben válnak játékon kívüli elemekké.

—Az emlékképeket roncsolja az internet végtelensége, néhány kattintással elérhető bármi, így a valódi világból származó emlékképek feloldódnak a sosem látott helyek virtuális képeiben. Az ily módon kialakult referenciális építészet az oktatás szerves részét is képezi, akár tervezésmódszertanban módszeresen oktatott módon, vagy azzal ellenkezőleg,

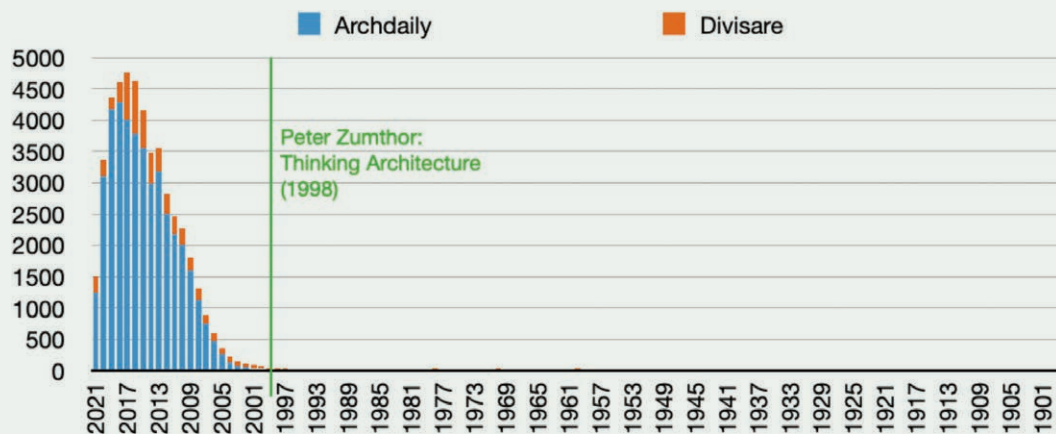
a mindennapokban organikusan fejlődve: általános gyakorlat a praxisban és az egyetemeken a különféle projekteket vagy inspirációs képeket gyűjtő oldalak használata.

—A digitális képekkel azonban van egy hatalmas gond: a szerkesztések, gondolati konstrukciók gyakran elképesztően nehezen fejthetőek vissza, fényképek esetében gyakran csak feltételezni tudunk a szerkezetről lényeges adatokat; kompozit képek (látványtervek) esetében van esély a publikáláshoz kapcsolódó egyéb anyagokat is megtalálni. Annak tudatosítása, hogy mikor kezdünk másolni valamit, hosszas gyakorlással és önismerettel érhető el, a formakészletek, preferált anyagok, konstrukciók alkalmazása nem bűn, hanem egy érdekesnek ítélt mozzanat időben és térben változó újra- és újraírásaként fogható fel.

—Pazár Béla tervezéseméleti előadásában foglalkozik a tér és idő kérdéseivel. Az „itt”, illetve a „most” megítélése a hétköznapiakban könnyen megy, az építészet esetében ez nem mindig egyértelmű. Például a szakrális célok érdekében a katedrálisépítészet a „nem itt, nem most” kategóriát jelenti. Zumthor házai az én olvasatomban az „itt, de nem most” megtestesülései, ami a környezet jelentős építészeti közül Gion A. Caminada munkásságát is leírja.

06

07

Értelmezésükhöz segítség a „Riegl által teremtett fogalom, a Kunstwollen, melynek lényege Heinrich Wölfflin tömör megfogalmazásában: »nem minden lehetséges minden korban«”. [9] Ennek ellentmondani látszanak az interneten fellelhető projektgregátor oldalak tartalmi, melyek az elmúlt évtizedben korábban nem látott mértékben kezdték el telíteni a tervezők mentális kapacitásait

—Ebben az elkerülhetetlenül digitális közegben szükségszerű egy számítógéppel segített hibrid tervezésmódszertan kialakítása, amelyben a makettezés, a kézzel történő gondolkodás villámgyorsan és könnyen digitalizálható, hogy döntéseket támogató vizsgálatokat végezhesünk az adott tervállapoton.

—Ennek az alkotói módszertannak hatalmas jelentősége van az épített környezet alakulásában, aminek különösen szép leképeződése Peter Zumthor haldensteini stúdióegyüttesének három épülete.

08

- 06 Helyi asztalosüzem nyersanyagaként szolgáló faanyag szárítására szolgáló ipari épület Vorarlbergben. A háttérben látszó erdő is hozzátartozik a gazdasághoz, melyet fenntartható erdőgazdálkodással tartanak karban. Az asztalosüzem, a raktárépület, az erdő generációkon átívelő vagyont is képez, a megmunkálás szakmai tudásával, illetve eszközparkkal együtt. A fotón a Holz Werkstatt Markus Faißt látszódik
- 07 Az Archdaily és a Divisare éves szinten publikált projektjei. A számokat a projektek évszám szerinti szűrésével kaptam meg a honlapokon. Az adatgyűjtést 2021. december 14-én végeztem. Feltételeztem, hogy a legtöbb projektet a megépülés évében publikálták - ez természetesen nem minden esetben igaz, de a trend egyértelműen látszik a Zumthor-életműhöz viszonyítva. A zöld vonallal a bevezetőben is idézett „Architektur denken” c. írását jelöltem
- 08 A helyi faipar elképesztő minőségben képes berendezési tárgyakat is előállítani - példa egy asztalosműhely kirakatára Vorarlbergben

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Zumthor.org [honlap], hozzáférhető: <<https://zumthor.org/map/>> [utolsó belépés: 2022-07-10].
- [2] Ursprung, Philip: „Earthworks: The Architecture of Peter Zumthor” [Pritzker-díj laudáció], hozzáférhető: <https://www.pritzkerprize.com/sites/default/files/inline-files/2009_PhilipUrsprungEssay.pdf> [utolsó belépés: 2022-07-10].
- [3] Molnár, Péter: „Kommunikációs zavarok az építészet körül”, *Magyar Építőművészet*, No 1986/4 (1986), hozzáférhető <<https://epiteszforum.hu/uploads/files/2009/04/molnar-peter-zavarok-me1986-4.pdf>> [utolsó belépés: 2022-07-10].
- [4] Simon, Axel: „Welt im Dorf” [A világ a faluban], *Hochparterre* No 4/2017 (2017), pp 14-22.
- [5] Klobusovszki, Péter: „Érzéki rend: Kortárs német-svájci építészet”, [doktori dolgozat] (2008), BME Építőművészeti Doktori Iskola, hozzáférhető <http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/488-klobusovszki_p_2008_e.pdf> [utolsó belépés: 2022-07-10], pp 24-25.
- [6] Zumthor, Peter: *Thinking Architecture*, Lars Müller Publishers, 1999, p 9.
- [7] Zumthor, Peter: *Atmospheres: Architectural Environments, Surrounding Objects*, Birkhäuser Verlag AG, 2006, p 15.
- [8] Vörös, Tamás: „Képtől képig és vissza: Lépések egy rezponzív építészet felé”, [doktori dolgozat] (2015), BME Építőművészeti Doktori Iskola, hozzáférhető: <<https://repositorium.omikk.bme.hu/handle/10890/1462>>, [utolsó belépés: 2022-07-10], p 48.
- [9] Szalai, András: „Poézis és forma: Értekezés az építészetéről Janáky István írásainak tükrében” [doktori dolgozat] (2010), Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, pp 20-21.

ÉPÍTETTŐ: Peter Zumthor Familien AG | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSÁK: Rico Bürkli (projektvezető), Matthew Bailey, Marco Caminada, Léo Collomb, Rosário Gonçalves, Melissa de la Harpe, Cecilia Marzullo, Brigitta Ruff, Rainer Weitschies | TARTÓSZERKEZET: Ingenierbüro Pérez, Bonaduz | TARTÓSZERKEZET (FASZERKEZETEK): Lauber Ingenieure, Luzern | KLÍMAKONCEPCIÓ: Transsolar Energietechnik, Stuttgart | ÉPÜLETFIZIKA: MKB Martin Kant Bauphysik, Chur | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Obwegeser Haustechnik, Chur | ÉPÜLETVILLAMOSÁG: 2e Elektro Engineering, Chur | HL-PLANUNG: ADZ, Luzern | ÉPÍTÉSI KÖLTSÉG: 1180 CHF/m² (BKP 2)

Katona, Vilmos: A breath of fresh air for young creators

(Szabad légtér fiatal alkotóknak)

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 24-29,

<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.3>

Received: 19 June 2022

Accepted: 07 July 2022

Published: 11 August 2022

UNIARTS CAMPUS, HELSINKI, FINNLAND;
ARCHITECT: ASMO JAAKSI

To be spectacular or even outspoken are not important factors when designing a shared workspace that needs to be long-lasting and functional, even still the result is impressive. A powerfully expressed central atrium leads to individual studio spaces, all of which are enclosed in a grand scaled volume that has the aesthetics of secretive/experimental bunker. The language of powerful interconnected spaces somehow does not hinder the idea that those who work there are free to work without due compromise.

01

SZABAD LÉGTÉR FIATAL ALKOTÓKNAK

AZ UNIARTS MŰVÉSZETI KAMPUSZA HELSINKIBEN | FINNORSZÁG

ÉPÍTÉS | ARCHITECT
Asmo Jaaksi

FOTÓ | PHOTO
Noshe

SZERZŐ | AUTHOR
Katona Vilmos

JELLEN

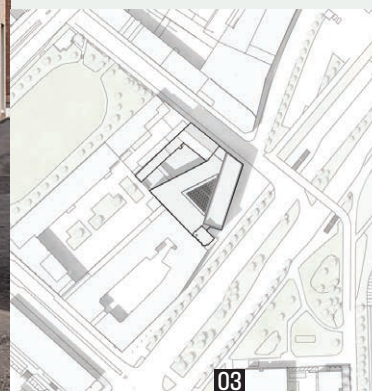
—Amíg a Városligetben átadták a Magyar Zene Házát és a Néprajzi Múzeumot, a budai Várban patinás Lovarda és Pesten számos sportaréna épült vagy újult meg, a finn főváros sem tétlenkedett. Helsinki kulturális épületek egész sorával halmozta el belvárosát, átgondolt koncepció mentén újította fel a régieket, és külterületeit kiegyensúlyozottan fejlesztette. A finn építészetben ugyan nem éledt fel a nemzeti romantika, mégis görbe tükröt tart a kortárs elé. 2021 karácsonyán Steven Holl Kiasma Kortárs Művészeti Múzeumát ismét felállványozták (az amerikai tervezőcsillag ünnepe

épülete ekkor még csak huszonhárom éves volt). A formai és szerkezeti avulás félreérthetetlen jegyeit viseli magán az innen öt perc sétára álló Zenepalota (2008) is. [1] Ezzel az épülettel az LPR stúdió Alvar Aalto akkor ötvenéves Finlandia koncertcsarnokát akarta felülmúlni, ám Aalto „jéghegyéből” modern műemlék és történelem lett, míg a fenyőzöld zenedoboz jobbra csak unalmassá vált az utóbbi tizenhárom évben.

—A harmadik évezred elején még kevesen sejtették, hogy az építészeti formatervezés világversenye egy olyan művet eredményez majd itt, amely minden korábbi ambiciózus próbálkozást érvényteleníteni fog.

- 01 A várostörténeti kontextust egy modern siló és az új ipari téglahomlokzat jelenti
- 02 Látvány az öbölre néző főhomlokzat és az épület bejárata felől
- 03 Helyszínrajz (a művészeti egyetem posztindusztriális tájba települt)

2018-ban megjelent az Oodi könyvtár [2], amely behozhatatlanná növelte a távolságot kortárs és kortárs között. Ekkor már jól látszott, hogy az építészetet többé nem szoliter alkotók, hanem innovatív kollektívák köré kell elképzelni. A tervek új dinamikát követnek, ami nagy sebességgel röpit egy nyitottabb társadalom felé. Ám a mozgalmas formák, a funkciókat összemósó barokkos terek rövidesen túltelítetté váltak, amit az anyagok, színek és felületek csendjével aligha lehet ellensúlyozni.

—E jelenség még érdekesebb, ha az ALA építésiroda tervére mint kreatívipari produktumra tekintünk, ám tudástérként elvárjuk tőle azt is, hogy alkotásra és tanulásra ösztönözzön. A produktumban mindig van valami véges, befejezett, ám az alkotás folyamatában nincs

ilyen. Vajon mi kell az alkotóerő felszabadításához és a tudás gyarapításához? Telítettség vagy hiányérzet? A technikai lehetőségek gazdagságán túl, a formák világában épp a termékeny vákuum szükséges talán. Ezen az állásponton voltak az Uniarts, Helsinki elit művészeti egyetemének tervezői is.

HELY

—Ha a több centrumra szervezett, organikusán fejlődő finn fővárosnak van karakteres belvárosa, annak kelet–nyugati tengelyét az Alexander-székesegyháztól a Kamppiig tartó útszakasz jelöli ki. Ez középütti érinti az Eliel Saarinen tervezte art decós fejpályaudvart, Alvar Aalto Artek bútörületét (ma már a Vitra-domínium része), végül Viljo Revell és társai modernista

03

- 04 Hátsó bejárat a „szobrászudvar” felől, szelídebb anyaghasználattal
- 05 Egy átlagos alkotóműhely (a város látványára nagyvonalúan nyitott, az átrium felől egészen elszigetelt)
- 06 Metszet az átriumon át
- 07 Első emelet alaprajza

04

Üvegpalotájához (Lasipalatsi) érkeznek meg. Ennek udvara alatt található a híres Amos Rex galéria (2018), amely az Uniarts tervezőinek, a JKMM-nek köszönhető. Ugyanez az építésziroda az elmúlt másfél évtizedben Turkut új könyvtárral (2007) [3], Seinäjoki közéletét Aalto városi könyvpalotájának kibővítésével (2012) [4] ajándékozta meg, Otaniemiben pedig felújította az Aalto Egyetem Harald Herlin Tudásközpontját (2016) [5]. A presztízsberruházásokkal megalapozott előtanulmányok után szinte magától értetődő volt egy új értelmezésű tudásközpont megépítése, amelynek feladata ezúttal kevésbé az adattárolás, mint inkább az információtermelés kellett, hogy legyen.

—Adott mindehhez a finn kulturális élet és kortárs filozófia egy részének új-egzisztencialista átszellemültsége, amely megmutatkozik a városépítészetben is. A városszövet kihívásaira regionalista motívumokkal felelt az Anttinen Oiva Építészeti Helsinki Egyetem részére tervezett központi könyvtára (2012) [6], vagy a Lahdelma & Mahlamäki 2020-ban átadott urbánus sarokháza az északkeleti öböl és Verkkosaari posztindusztriális körzetében. Utóbbihoz közel esik az Uniarts új épülete, amely félreérthetetlenül illeszkedik ugyanabba a folyamatba, amely Helsinki elavult ipari kikötőinek rehabilitációját vette célba a történelmi település

perifériáin. Az épület közvetlen környezetében még állnak a nyersanyagsilók, sőt, egy közülük a kampusznak is szerves része lett, az együttes két fő szárnyát kapcsolja össze. A centrum felé eső szárny régen egy szappangyár könnyűszerkezetes csarnoka volt, amelyet ma a Színművészeti Akadémia használ, az Uniarts fő épületének helyén pedig elektromos elosztó üzemelt, amelyet később a Képzőművészeti Akadémia céljaira alakítottak át. A hely szellemének meghatározó része az ipari múlt, a csarnokok, a csarnokok, raktárak nagy légtérel és szerkezeti nyersesége, amely megihlette a tervezőket. Nem véletlen, hogy a művészeti kampuszt ma csak „Mylly”-ként emlegetik, ami finnül malmot jelent.

01
02

TÉR

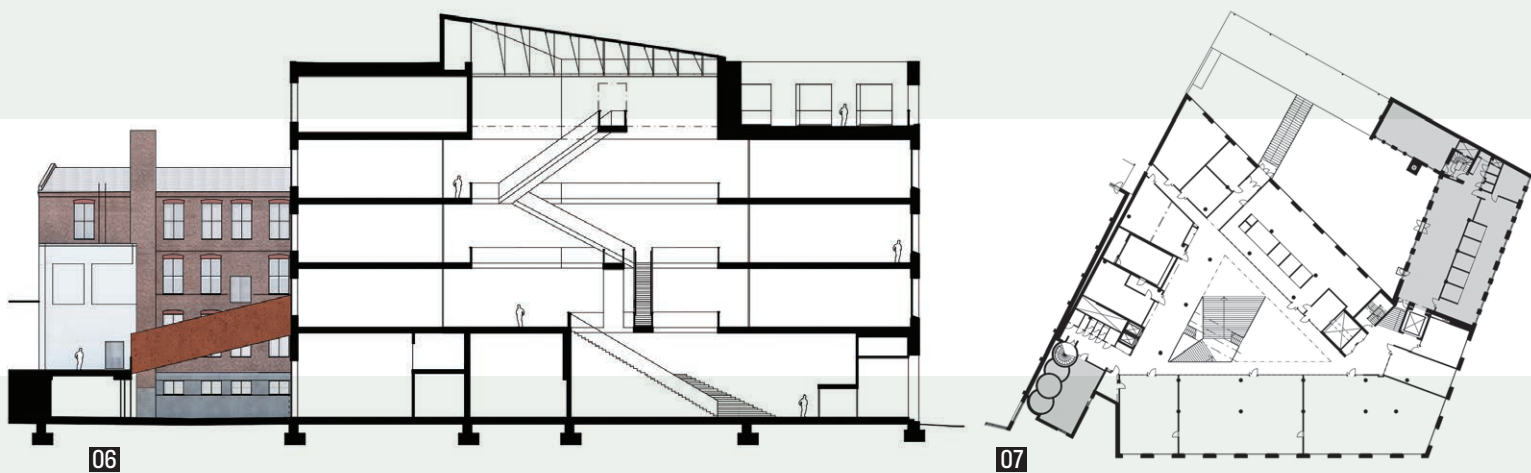
—E megnevezésnek a helytörténeti reminiscencián túl egyéb okai is vannak. A homlokzat egyszerű, már-már egyhangúnak tűnő ipari téglalburkolata vasbeton statikai vázat rejt, ahogy a kiegyenlített arányú ablakok is nagyvonalú enteriőrökből nyílnak. Nem is annyira a látszó betonfelületekkel határolt, álmennyezet nélküli stúdiók, műhelyek, fotólaborok vagy tanulószobák egyenkénti berendezése a különleges, hanem ezek geometriai és funkcionális összhangja. A négy plusz egy emeletes épület lelke az osztatlan, háromszög

04

05

05

06

07

alaprajzú átrium, amelynek szintjeit az udvar fölött átívelő lépcsők kapcsolják össze. Utóbbiak tetszőlegesen futnak az egyes szintek között, így a monumentalitás építészeti állítását játékos vektorok fogják kérdőre. Hasonlót láthattunk egykor Daniel Libeskind berlini Zsidó Múzeumában (1999) is, amely átadása óta számos költői gondolatot ösztönözött, különös tekintettel a hely szelleme és a formanyelv értelmező viszonyára. [7] Itt a távolinak tűnő partszegélyek közti lebegőhidak töltik be a tömeget elnyíró törésvonalak szerepét.

— Furcsa ugyanakkor, hogy a grandiózus bejárati előcsarnok és az onnan nyíló kiállítótér után az emeletre érve elveszítjük a kontaktust a tantermekkel és a stúdiókkal. Mintha egy titkos bunkerben járnánk, a termekben zajló kísérleti munka zajából nem szűrődik át semmi. Noha a függőfolyosóktól áttetsző panelek választják el, a műhelyekbe nem látni be, és e misztikus cellák a látogatók előtt zárva tartanak. Nem tudni, mi

zajlik odabent, ami a szabad átközeledést hirdető Oodi térkonceptiójának nemcsak formai, de egyúttal funkcionális ellentéte is. Ott extravertált, itt introvertált áramlás megy végbe. Különös, hogy kettejük közül csak a Mylly kötődik a külső környezetéhez szervesen.

— Ennél a gondolatnál helyt kell adni annak a kritikai regionalista érvrendszernek, amely a visszafogott formálás mellett a tapintható részletek és mintázatok továbbélésének jelentőségét hangsúlyozza, és amelyről tanulmányok, ars poeticák sorozata jelent meg a hazai szakirodalomban is a 2000-es évek elején. [8] Ekkoriban építészhallgatónak lenni felért egy kolostori neveléssel, és Helsinki külvárosában ma ugyanez történik a képzőművészek körében. Mintha egy nagy szellem átköltözött volna oda, remélhetőleg nem csak külsőségeiben.

— Az erős atmoszférájú épület függőfolyosóinak barátságos, teakonyhával és kanapékkal ellátott pihenőit nem sokan látogatták a pandémia alatt. A szintenként

07

08

09

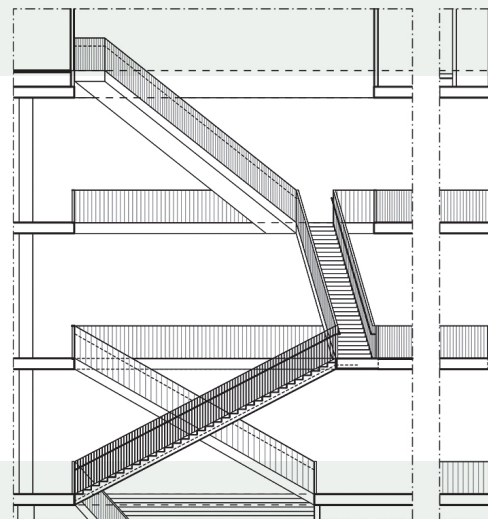
06

*Nem látványos,
és nem is hangos,
ami fontos vagy
maradandó*

- 08 A monumentális fedett légdudvar függőfolyosóit szabadon futó lépcsők kötik össze
- 09 A lépcsőkarok játéka kalandossá teszi a feljutást a legfelső szint galériájára
- 10 Reprezentatív bejárati csarnok látszó betonból

09

08

racionálisan átgondolt térhasználati egységek egyiken-másikán a bútorzat szempontjából még a belső kialakulatlanság jelei mutatkoztak, de kárpótolt ezekért a legfelső emelet futurisztikus élménye. A falak a betonról átmenet nélkül váltanak fehérre, és a menyegzet világos ernyője alatt éteri nyugalom válik uralkodóvá. Mintha egy űrhajó parancsnoki hídjára érkezni. Az acélelemekből készült lépcsőkar is keskenyebb itt, és egyenesen egy emeleti toronyszoba nyílásához vezet. Ez a galéria bejárata – nem mintha az egész átrium nem volna potenciális kiállítótér –, amely fölött már csak egy Világítótoronynak nevezett projekterem található. E különös hely szinte megközelíthetetlen, és mérete meglepően kicsi. Mintha a szellemi lényeg összefoglalására építették volna, valójában csak az ipari siló teteje, amelyet időszakos kiállítások céljára alakítottak át. Az itt bemutatott festmények, szobrok és audiovizuális installációk tényleg különlegesek, nem a formai csábítás vagy a divat, hanem a gondolat erejének engednek. Balra kijuthatunk egy tágas tetőteraszra is. Ez egyúttal óriási alkotó- és előadó-terület azokra a ritka hónapokra, amikor Helsinkiben kint a napon sütkérezni lehet. Szabad terét a keleti homlokzat

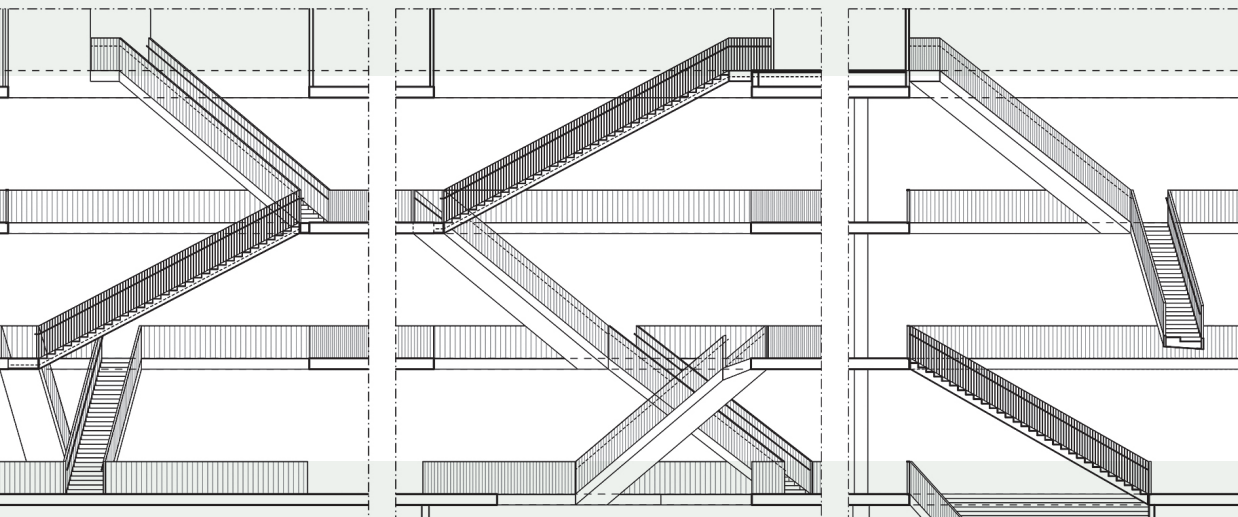
felmagasított fala védi, a lentivel azonos nyílaskiosztással. Az üres ablakrámák a város keleti öblének látványát keretezik, az egyedi architektúra itt is háttérbe vonul az összkép javára.

—A bejárathoz visszatérve érdemes betérni még a földszinti galériából is megközelíthető szobrászudvarba, vagy a másik irányban a „Teak Tori” történelmi csarnokába. Utóbbi már nem tartozik az Uniarts intézményéhez, de jó alkalmat ad a találkozásra a színművész hallgatókkal. Ez az épületrész nyitott az utca felé, mint egy piac (tori). A magas, fedett tér zenei előadásoktól, pohár- és tányércsörgéstől hangos, amely jelzi, hogy a vizuális művészetek statikus magányából az előadóművészetek mozgalmas terebélyre jutottunk. A két jelentősebb városi kereszteződésre is kiterjedő kampusz ezzel együtt már a legtöbb múzsát (ti. művészeti ágat) vendégül látja. Szellemi súlya kívül alig látszik, de a lényege talán épp ez. Nem látványos, és nem is hangos, ami fontos vagy maradandó.

10

10

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Katona, Vimos: „Legato assai: Zenepalota, Helsinki, Finnország”, *Octagon*, No 91-92 (2011), pp 72-74.
- [2] Timaffy-Touko, Lilla: „Óda a könyvtárról: Oodi könyvtár, Helsinki”, *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 22-27.
- [3] Katona, Vimos: „Szabad térköltemény: Városi könyvtár, Turku, Finnország”, *Octagon*, No 91-92 (2011), pp 75-77.
- [4] Koponen, Olli-Paavo: „Aalto-Kirjasto”, *Arkkitehti*, Vol 113, No 1 (2016), pp 30-37.
- [5] Melvin, Jeremy: „Light and enlightenment”, *Architectural review*, Vol 244, No 1457 (2018/2019), pp 70-73.
- [6] Helander, Vilhelm - Aaltonen, Susanna - Nurmi, Tarja: „Helsingin yliopiston pääkirjasto” (Anttinen Oiva Arkkitehdit), *Arkkitehti*, Vol 109, No 6 (2012), pp 16-27.
- [7] Berta, Erzsébet Ágota: „Az értelem architektonikája (építészeti metaforák a filozófiatörténetben)”, in: Kalmár, F - Kocsis, I - Csomós, Gy - Csáki, I (eds): *15th Building Services, Mechanical and Building Industry Days International Conference*, Vol 3, Debreceni Egyetem, Debrecen, 2009, pp 519-524.
- [8] Katona, Vilmos - Vukoszávlyev, Zorán: „Place and identity: Critical regionalism in the new millennium, national and international achievements”, *Építés-Építészettudomány*, Vol 40, No 1-2, pp 141-174.

ÉPÍTÉS: JKMM Architects | MEGBÍZÓ: Veritas Pension Insurance | TERVEZŐK: Asmo Jaaksi, Teemu Toivio, Jussi Vepsäläinen, Katja Savolainen, Reetta Aarnio, Jussi Eskelinen, Matus Pajor, Svenja Lindner, Teemu Kurkela, Samuli Miettinen, Juha Mäki-Jyllilä | BELSŐÉPÍTÉS: Päivi Meuronen, Noora Liesimaa, Sanna von Bruun, Paula Salonen Elina Niemi | ÜZLETKÖTŐ: Lujatalo Oy | STATIKA: Vahanen Oy | ELEKTROMOS TERV: Sitowise Oy | GEOTECHNIKA: Pöyry Finland Oy | AUDIOVIZUÁLIS TERV: Ramboll Finland Oy | ÉPÜLETAKUSZTIKA: Akukon Oy | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Sitowise Oy | TŰZVÉDELEM: L2 Paloturvallisuus Oy | HOMLOKZATBURKOLAT: Raikkonen Oy | NYÍLÁSZÁRÓK: Jaatimet Oy | PADLÓBURKOLAT: Bermanto Oy | ÜVEGFALAK: Vitrea Oy, Jaatimet Oy | ÜZEMELTETŐ: Taideyliopisto Helsinki (Uniarts Helsinki) | FOTÓK: Marc Goodwin, Mika Huisman, Asmo Jaaksi, Hannu Rytty, Tuomas Uusheimo

Köllő, Miklós-Wesselényi-Garay, Andor:
Material embodiment
(Anyagmegtestesülés)
Citation: Metszet, Vol 13, No 4 (2022), pp 30-35,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.4>
Received: 03 June 2022
Accepted: 18 July 2022
Published: 11 August 2022
MACALIK and MOSSFERN ARCHITECT'S
OFFICES, KOLOZVÁR (CLUJ-NAPOCA),
ROMANIA; ARCHITECTS: ARNOLD
MACALIK
Childhood memories of openness inspired this
idea to create a new office space rising from
above and beyond an older street facade. Reuse
of bricks from the former building found on this
site link the new with the past even though the
aesthetic is radically different. Perforation of all
the buildings surfaces allows light to penetrate
without losing a sense of enclosure, creative,
strong, yet modest in character.

ANYAG MEGTESTESÜLÉS

MACALIK ARNOLD ÉS A MOSSFERN ÉPÍTÉSZIRODÁJA | KOLOZSVÁR

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Macalik Arnold

FOTÓ | PHOTO
Bujnovszky Tamás

SZERZŐ | AUTHOR
Köllő Miklós,
Wesselényi-Garay Andor

„A világot meghatározta az, hogy apám házában még mínusz harminc fokban is hátra kellett menni a budiba. Ott mindig nyitva volt az ajtó, vagy ha nem, hát a deszkákon beszűrődött a fény. Hallottam, ahogy a szomszéd lova nyerít, láttam, ahogy egy sündiszűű motoszkál... Ez a nyitottságélmény, amelyet gyerekkori megszabadulásaim során átéltem, határozta meg azt, hogy most milyen a viszonyom a világhoz. Én a kis világokat szeretem. Számomra az épületek háta érdekes. Ott az ember nem fészeng” – Macalik Arnold

01

02

03

- 01 Utcakép: a kulisszaként megőrzött eredeti homlokzat mögé L alakú telepházak az iroda. Ahol lehetett, a régi ház bontásából származó téglát használták fel, a maradékot leőrölték és a vakolatba keverték
- 02 Belső udvar: a vakolat színét a bontott téglák őrlésének adja. A fa-üveg dobozok érdekessége, hogy míg kívülről rátétként hatnak, addig belülről egy teremteret nyújtják
- 03 Helyszínrajz. A telepítés(ek) városi palimpszesztként árulkodnak az eltérő korszakok eltérő térhasználati ideáiról

—Macalik Arnold Kiss Zoltánnal alapította meg önálló irodáját Kolozsváron. Nevét a cég – Mossfern (moha és páfrány) – arról a menedékházról kapta, ahol egyik túrázásuk alkalmával megszálltak. Az iroda korábbi helyszíne egy zezugos, osztott terű, hajdani „virágos ház” – kupleráj – volt. Macalik egyik ingatlanfejlesztő barátja hívta fel a figyelmet Kolozsvárott a Bánffy-család egykori tulajdonában álló, eladó épületcskére. A házat megvásárolták, átalakították, az eredeti, földszintes, magastetőű épület homlokzatát megőrizték, a belsőt azonban felfelé, két emeletnyit bővítették.

01
02

A térszervezés egészen rendkívüli: az oldalhatáron álló belső tűzfalra helyezett egyenes karú lépcső engedi feltárulni az utca világát, miközben az épület mögött nyíló városi tájat is az enteriőrhez csatolja. A szinteket egyetlen karral feltáró lépcső igazi építészeti promenád. Szerkezete áttört, felfelé pedig csak perforálódik, lehetővé téve, hogy a felső bevilágítón érkező nap a lehető leggazdagabb árnyékhatásokkal súrolja a belső falat, miközben mellette, körötte újabb és újabb térhártyák bomlanak ki, hogy azok végül a kolozsvári tetőtájjra nyílt teraszon keresztül olvadjanak a város terébe.

03

04

04

A térszervezés és -bővítés rafinériáját jól illusztrálja, hogy míg az udvar irányából konzolos bővítményként jelennek meg a fakeretes panoráma-dobozok, addig belülről egy egységesen felnövelt tér szerves részeként hatnak, eltüntetve a toldalékjellegét.

—Burkolatként az egykori ház bontásából származó téglát használták, a vakolatba pedig a fel nem használt téglák örleményét keverték. Az iroda tetején a Beatles együttes utolsó tetőkoncertjének [i] ötvenedik évfordulóján tartottak egy alkalmi dzsemborit.

A kézműves jelleg az iroda összes részletét áthatja, különösen érdekes a tárgyalóban található, egyedi tervezésű asztal intarziája. „Gyerekkoromban – idézi emlékeit Macalik Arnold – anyám mindig feladatul adta, hogy a port én töröljem le. Voltak csipketerítőkink, és alattuk meg nyilván nem törölgettem, csak köröttük. Anyám persze észrevette, és állhattam neki

08
09

05

04 Első emeleti terasz. Ez a részlet tükrözi legpontosabban a szándékot, hogy a belső tereket a lehető legszervebben kapcsolják a város teréhez és a természetes fényhez

05 Kisvárosias utcakép

újra, rendesen. Itt az irodában eldöntöttem, lesz egy asztal, amelybe bele lesz rajzolva a csipke, hogy ne legyen gond a törölgetéssel.”

—A részletek és a felületek kézműves jellege magától értetődő természetességgel helyezi a házat arra a diskurzushorizontra, amelyen a tízes évek elején épült magyarországi házak is feltűntek. E diskurzusok alapját természetesen nálunk is az anyag, annak taktilis-morális alapértékei [2] képezték, amelyek jól szervesültek azokhoz a történeti

06

hagyományokhoz, amelyek a szegedi Dóm térrel és Klebelsberg Kunó téglá rokonszenvével kezdődtek [3] és amely a dániás generáció kánonteremtő fellépésével [4] tetőzött be. Ezek a szempontok egészülnek ki Macalik Arnold esetében már-már a transzcendens expresszionizmust idéző gondolatokkal az anyag kapcsán. „Az anyag hatalmát – nyilatkozza egy előadásában Macalik Arnold – Bruegel Gyermekekjátékok című képe ábrázolja a legszebben. A képen mindenki párban vagy

- 06 Bejárat. A formák, anyagok, részletek szinte archeológiai megjelenítése, montázszerű kompozíciója keresi a kapcsolatot az idővel, folyamatosan éreztetve, hogy egy meglévő kompozíció továbbépítése, továbbértelmezése is cél
- 07 A galériát és az emeleti irodateret összekötő lépcső. Felül a bevilágító engedi folyamatosan fénnel súrolni a téglafalat
- 08 Metszet. Az egyenes karú lépcső egyfajta építészeti promenádot hoz létre, amelynek dramaturgiáját a fénnel is tagolt zárt és nyitott terek ritmusa határozza meg
- 09 Bejárat szint alaprajza. A könyökbe kerülő helyiségek megvilágítását szolgálják a metszeten is látható, első emeleti hátsó teraszfödémbe szerkesztett üvegfödém-szakaszok

csoportosan játszik. Egyetlen kis kölköt leszámítva: ő fenn, a kép bal sarkában homokozik magányosan. Alagutat fúr, és egyedül van. De még sincs egyedül. Mert miközben fúr, találkozik az egyik alapelemmel, a földdel. Egy lényt érzékel a homokban, és azzal van kettesben. Neki már elég kedvet és bátorságot kölcsönzött a természet ahhoz, hogy meglegyen a világban. Az építész ugyanezt teszi. Én úgy élem az építészetet, hogy az anyagot testesítem meg általa, hogy azzal hozzon biztonságot használója számára. Ha kimegyek a pusztába és találok két habtéglát,

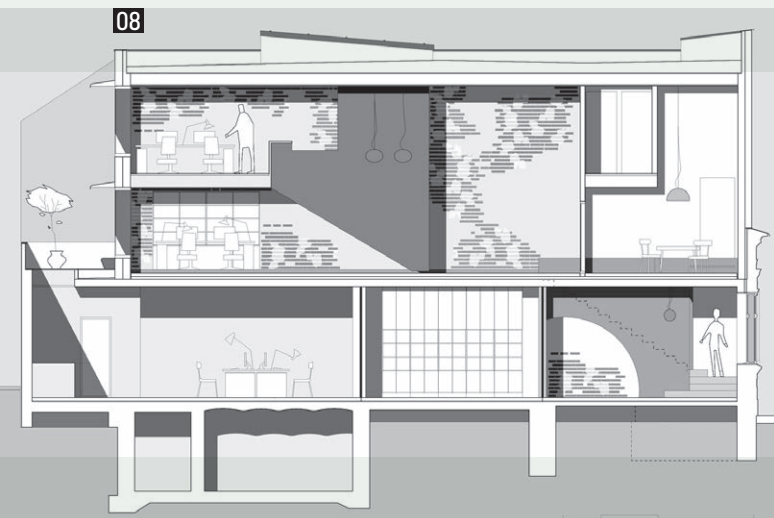
azokat addig dörgölöm egymáshoz, amíg ki nem jön valami kis tökély. A képen a kis kölkök egymaga van. Otthon pedig ott van, ahol az ember a természettől nyer kedvet és bátorságot önmagához.” [5]

—A természeti erőkből táplálkozó, önazonos alkotók auratikus tere az iroda: egyszerre otthon és szelíd manifesztum a világba vetettségről, a magabizó kreativitás gyakran önemésztő lángjáról.

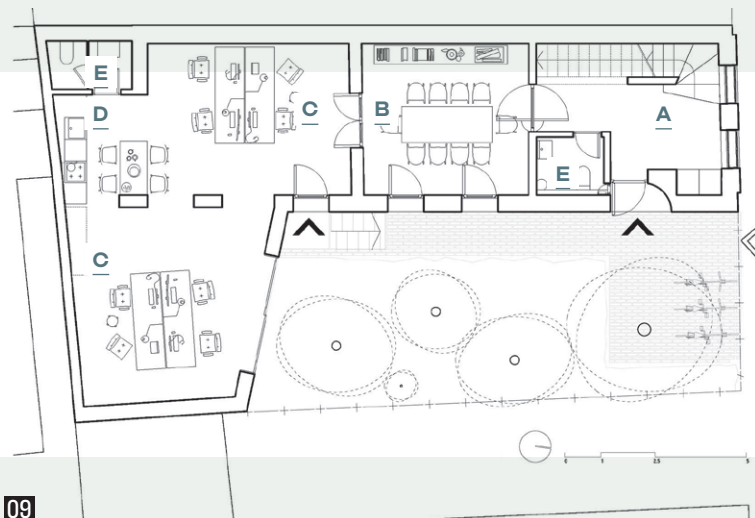

07

- A | Előtér
- B | Tárgyaló
- C | Stúdió
- D | Konyha
- E | Mosdó

08

09

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Johns, Glyn: *Sound Man: A Life Recording Hits with The Rolling Stones, The Who, Led Zeppelin, the Eagles, Eric Clapton, the Faces*, Plume, 2015.
- [2] Ferkai, András - Máté, Gábor - Turányi, Gábor (eds): *Tégla - Brick*, Stalker Stúdió, 2002.
- [3] Rácz, Zoltán: *Borsos József, Tiszántúli Református Egyházkerület Gyűjteményei*, 2015.
- [4] Bartha, Tibor: *Szia, madár! A Műegyetem építészmérnöki hallgatóinak odisszeája a második világháborúban*, Koppenhága, 1997.
- [5] Macalik, Arnold: „Haza a mélyben, Kortárs öko-regionalista építészet Romániában” [előadás, 2020-07-29], hozzáférhető: <<https://www.youtube.com/watch?v=IP1viwaWQSY>> [utolsó belépés: 2022-06-01].

MUNKATÁRSÁK: Lázár Csaba, Ioana Bârsan, Szilágyi Bartha József | STATIKA: Virág Jácint | ÉPÜLETGÉPÉSZET ÉS -ELEKTROMOSSÁG: Kiss Kristian

Bakucz, András: Breakthroughs (Átcsapások)
Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 36-41,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.15>

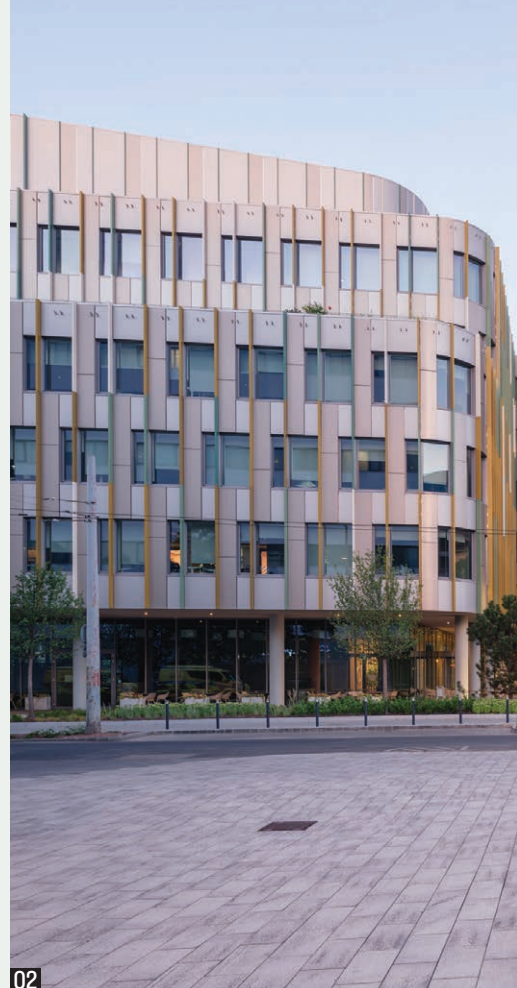
Received: 07 June 2022

Accepted: 11 July 2022

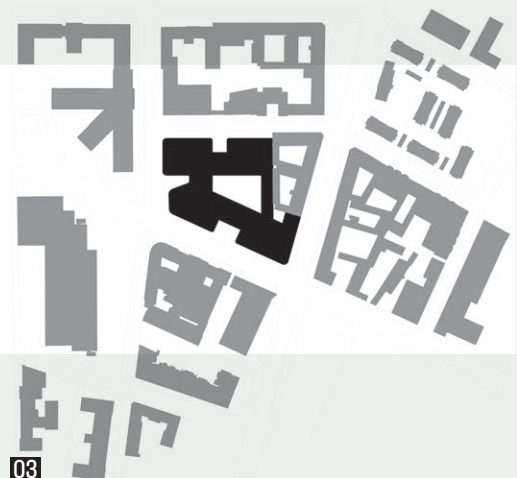
Published: 11 August 2022

PILLAR OFFICES, BUDAPEST, HUNGARY;
ARCHITECTS: GÁBOR ZOBOKI, ANDRÁS
CSISZÉR and ÉVA OLAH

Ochre, green, and teal colours do not only strive outward, but dissolve back into the base layer due to reflective surfaces. A game of balance between external, internal materials and surfaces, forms give this office complex a sense of place in the present. As suggested in its name "Pillar" the transparency of this building standing above the street breaks away from the conventional office box aesthetic in favour of a new openness towards working environments.

02

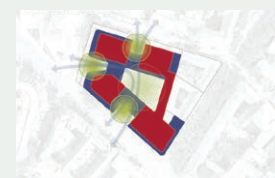
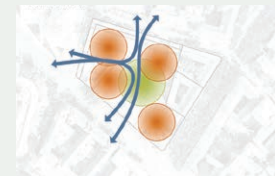
03

01

ÁT CSAPÁSOK

PILLAR IRODAHÁZ | BUDAPEST

Hans-Georg Gadamer szerint a megértés egy szempillantás alatt bekövetkező mozzanata ahhoz hasonlatos, mint amikor egy lehűtött folyadék hirtelen megfagy. Arisztotelészre hivatkozva átcsapásnak nevezi ezt a jelenséget, mert minden megértést az átcsapás hirtelensége jellemez. [1] Látásunk jól ismeri ezt a másodpercet, de ez történik akkor is, ha felfogjuk egy szöveg értelmét. Ahogy az írott szöveg számára lényegi kérdés a szóbeli megjelenés, a nyelvi artikuláció, úgy az egymást keresztező utcák és az egymásnak feszülő házak tömegén túl, a telekhatárok láthatatlan kontúrjaiból

- 01 A Pillar agorája az oszlopokra emelt épülettömegek körül
- 02 A finom lekerekítésekkel megformált épülettest a visszahúzott főbejárattal
- 03 Helyszínrajz
- 04 A Dózsa György út madártávlatból, és a színfelületté sűrűsödő homlokzati lamellák

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Zoboki Gábor, Csiszér András, Oláh Éva

FOTÓ | PHOTO
 Dömölky Dániel

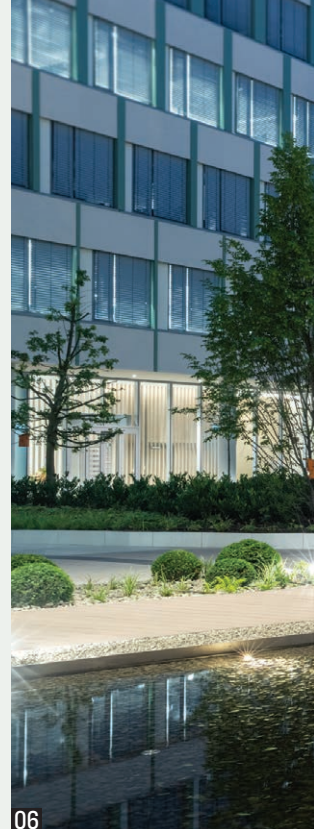
SZERZŐ | AUTHOR
 Bakucz András

kibontakozó városszövetet is olvasni és „meghallani kell”. Átcsapás: felfedezni azt az enyhe ívet, amivel a Dózsa György út óvatosan közelít a Váci út felé, még mielőtt beletorkollik. Ennek a szinte lényegtelen mozzanatnak a felismerése adja annak a lehetőségét, hogy városképileg meghatározó elemmé váljon az ide elhelyezett Pillar Irodaház, amely megformálása okán saját környezetét közösségi térré, kisebb agorává alakítja át.

01
 02
 03

05

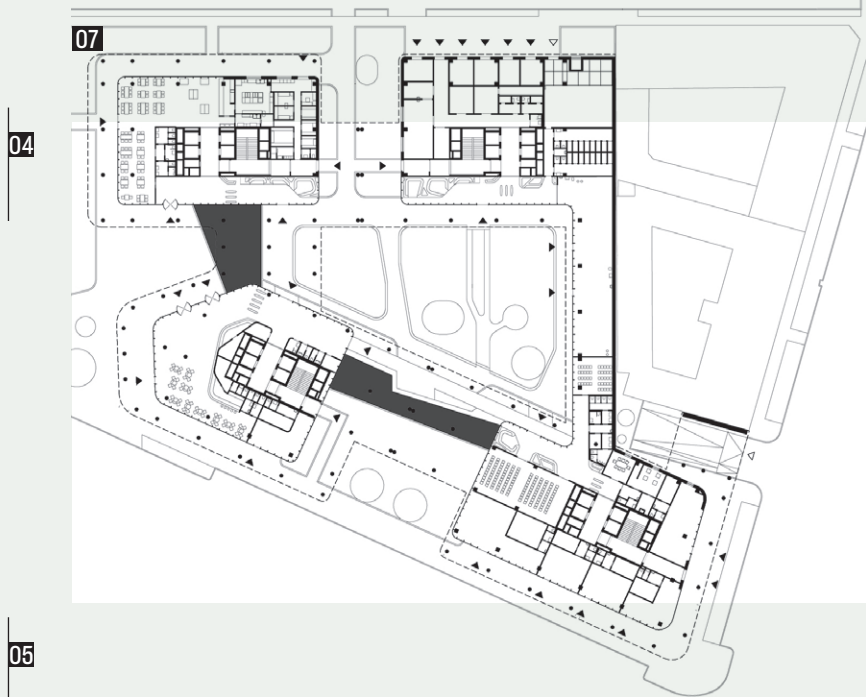

06

—Az építési helyszín csak egy utcányira – a Dózsa György és az Angyalföldi út sarkán –, az előbb említett forgalmas útkereszteződésbe nyílként becsapódó Vision Towers tömbjei mögött található. A Váci út felől nézve az „ütközéstől” legyezőszerűen szétnyíló, három fehér épülettömeg részleges takarásából lágyan, de határozottan bontakozik ki a Pillar irodaház épülete.

—A GTC Magyarország Ingatlanfejlesztő Zrt. 29 ezer négyzetméteres irodaházára gyakorlatilag már a tervezés során előbérleti szerződést kötött az ExxonMobil, így a fejlesztés a sok különböző bérlőt befogadó épület helyett vállalati székházzá alakult át. A „built-to-suit” konstrukciónak köszönhetően, a beruházás előkészítő szakaszától kezdve a speciális bérlői igényeknek megfelelően készülhettek az épület tervei. A korábban már sikeresen lebonyolított közös projektek nyomán a GTC a ZDA-Zoboki Építészirodát bízta meg a tervezéssel.

—A négy tömbből álló irodaház legmagasabb pontja a Váci út felé néz, ahonnan a finom ívekkel megformált épülettest szalagszerű külső felülete lépcsőzetesen hol előre, hol hátra mozog, teraszokat és árkádokat képezve. A Váci út kereszteződéséből is kitűnően látható, hogy a homlokzatot az utcafronttól „cour d’honneur” jelleggel visszahúzták. Ez a gesztus a másik két homlokzaton is megismétlődik, ami tagolja a monoton térfalat. „Egy olyan épületet szerettünk volna itt elhelyezni, amely nagy mérete ellenére nem toladó és erőszakos, hanem barátságos és befogadó, amelyet leginkább a lágyság és a melegség jellemez” – emelte ki Csiszér András, a ZDA-Zoboki Építésziroda design igazgatója az épületben tett látogatásunk során. A Kassák Lajos utca és a Botond utca sarkán megmaradt két lakóépülethez csatlakozva az épülettömeget – a telek adottságaként jelentkező hegyesszögű sarkok lekerekítésével – hullámzó kontúrral formálták meg a tervezők.

Fontos szempont volt a zártosú beépítés fellazítása, hogy a ház ne egy zord térfallal zárja el magát a várostól, hanem a belső és a külső környezet kapcsolatba lépjen egymással. Ennek érdekében a mozgalmas, finoman liktető formát jól pozicionált áttörések és felhasítások jellemzik. A homlokzat visszahúzásával a járókelők a megszokottnál nagyobb területet kaptak az utcaszinten, ahol az oszlopokra emelt épülettömeg alatt végigsétálva bekerülnek a Pillar közvetlen aurájába. A tervezők több olyan eszközt alkalmaztak, melyek eredményeként az épülettömbök között elhelyezett belső udvar nem csupán egy falak által körbezárt titkos kert, nem egy zárvány, hanem gazdag érzéki élményt adó liget. Ahol az épület visszahúzódik, ott a növényzet mintegy kikúszik a közterületek felé, a felnyitások nemcsak vizuális kapcsolatot jelentenek,

07

- 05 Feloldódás a színes alkonyati felhőkben
- 06 A tömbbelső hangulatos kertje a felnyitásokon keresztül a közterületről is láthatóvá válik
- 07 Alaprajz

hanem a kert egy bizonyos pontig valóságosan is megközelíthető. Ez a bizonyos pont egy nagyon finom jelzésekkel meghúzott határ: halkán csobogó, tükröződő vízfelületek, melyek a határoláson túl biztosítják a belső kert kellemes mikroklímáját. Az átlátások és a felnyitások ugyanakkor nem teszik triviálisan nyílt területté ezt a belső udvart, hiszen az oszlopok, az árkádok, a hol visszatükröző, hol áttetsző üvegfalak, a fák és a bokrok különleges intimitást kölcsönöznek a kertnek. Az irodaház előtt kialakított agorára kitelepült étterem és kávézó beszélgető, pihenőidejüket töltő vendégei mellett elhaladva, a belépés után a belső kerten keresztül lehet megközelíteni a földszinten elhelyezett reprezentatív előadó- és konferenciatermeket. Itt sem szakad meg a közvetlen kapcsolat a kerttel, ami az emeleti irodák elhelyezésére is kihatott. A vertikális közlekedést ellátó liftek, lépcsőházak, valamint a kiszolgálóterületek tömbönként egy-egy belső magba szervezettek, így a homlokzati héj és a belső mag között kialakuló passzázszágas irodatermek kialakítására adott lehetőséget.

06

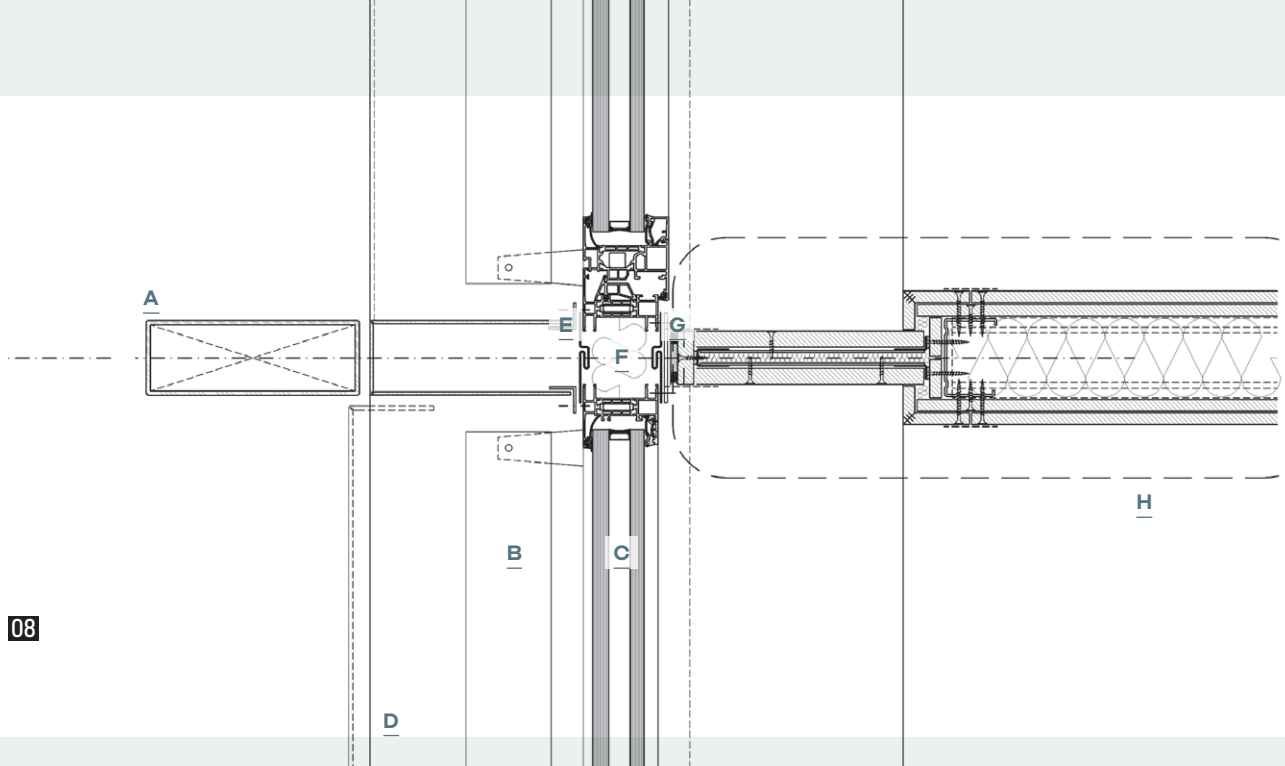
—A belsőépítészeti megoldások itt a szokásostól eltérő típusú munkavégzésnek megfelelően készültek el. Az egyterű irodákat a különböző méretű és funkciójú közösségi és együttműködési terek teszik változatossá. Nem a belső tér berendezése alakul át permanensen, hanem a „folyamatos elérhetőség elve” alapján az adott munkafolyamatnak megfelelő terek állnak a dolgozók rendelkezésére. Az adott feladat típusának megfelelően egyszemélyes fókuszszobát, kétszemélyes connect szobát vagy a nagyobb létszámú egyeztetések esetén meeting szobákat lehet választani. A szobák és berendezésük előre telepített jellege ebben az esetben nem helyhez való rögzítettséget jelent. Mindezeket túl lehetőség van az ennél jóval oldottabb tárgyalásra és munkavégzésre a szellős és igényesen berendezett, egy nappali lakószoba kényelmével ellátott zónákban. Fontos színhelyei a találkozásoknak a minden szinten megtalálható közös konyhák és étkezők. Itt is

találunk olyan telepített boxokat, ahol a dolgozók egy ebéd mellett kötetlenül beszélgethetnek a közös projektekéről. A beépített berendezések kialakítását, a bútorok kiválasztását, a belsőépítészeti anyaghasználatot a minőségi és természetes, valamint az újrahasznosított anyagok dominanciája jellemzi. Az egyterű irodákban ergonomikus irodai székek, állítható magasságú asztalok és kiegészítő tárolóbútorzat, a közösségi és együttműködési terekben fotelek, lobby bútorok, kárpitozott favázás székek, faasztalok és pultok találhatóak, a padló- és a falfelületeken a fa, a kő, a kerámia jelenik meg, de találkozunk a nyers betonnal, valamint a fém szerkezetű, transzparens üvegválasztókkal vagy a lazább szövésű térfatároló függönyökkel.

—Az enteriőrökből elérhető teraszok jelentik a kikapcsolódás tereit, ahonnan a városra, bizonyos pontokról Budapest legfontosabb épületeire, valamint a vadvirágokkal telepített tetőteraszokra nyílik a kilátás. A tervezők nagyszerűen elrejtették az irodaház gépészeti berendezéseit, így itt nem a városi látképben már megszokott igénytelen „tetőkonténerekkel”, cső- és antennaerdőkkel, hanem a homlokzati anyaghasználattal egynemű, hanggátló kulisszafalakkal találkozunk. Ezek mögött megtalálhatók a belső komfort és egyúttal az energiahatékonyság szempontjából is fontos klíma- és légtechnika kültéri egységei, a napelemek, illetve az egyéb gépészeti berendezések.

—Jóleső összhangot figyelhetünk meg a belső terek és a külső, homlokzati megoldások között. Nyomatát sem látjuk a színdinamikai tervezés által preferált funkcionális tartalomtól levezetett és az ahhoz igazodó színhasználatnak. [2] Ez az épület nem egy agresszív hirdetőtábla, amelyet a céglogók és az arculati színek urálnak, hanem hű marad a tervezők filozófiájához, építészeti értékei okán válik márkajellé. Feltehetjük a kérdést, hogy a nagy műgonddal megformált épülettest, a térszervezés változatosága nem elegendő már önmagában is ahhoz, hogy létrejöjjön az építészeti tér

09

08

- A | Porszórt extrudált alumíniumprofil homlokzati lizéna
- B | Fémlamellás árnyékoló
- C | 70 mm beépítési mélységű, hőhidmentes alumínium nyílászáró
- D | 3 mm vastag porszórt alumíniumlemez ablakpárkányprofil a szalagablakok előtt
- E | Külső oldali lég- és vízzáró PDT EPDM membrán
- F | Teljes keresztmetszetében impregnált, homogén kőzetgyapot hőszigetelés
- G | Belső oldali lég- és párazáró EPDM membrán, 2 mm vastag porszórt alumínium takarólemez
- H | Válaszfal beépítési lehetőség

élménye? A Pillar esetében a tervezői válasz egyértelmű nem, ezért egyedi megjelenésű, színes homlokzatot terveztek. Ez a döntés felülírja a hilberseimeri szabályt a nagyvárosi architektúráról, miszerint „az építészetben sohasem lehet a színt önmagában alkalmazni [...]”. Az építészet színességét mindig az anyag színességén mint az anyag egyik tulajdonságán keresztül” kell meghatározni. [3] Érthető Ludwig Hilberseimer színtől való tartózkodása, hiszen az expresszionizmus külsőséges és túltengő színalkalmazásától szeretné óvni az építészeket. A szín mint az anyag tulajdonsága azonban az újkori empirizmus óta nem elsődleges létező, csupán egy ontológiailag bizonytalan státuszú entitás. [4] Aminek formája van, annak jellemzően színe is van, tehát egy dolog észlelhetőségéhez a szín lényegileg hozzátartozik. Gernot Böhme egy kék csésze példáján világítja meg azon gondolatát, hogy egy dolog nem a maga elhatárolódásában és egységében gondolható el, hanem ahogyan kilép önmagából: ezt a „dolgok extázisának” nevezi. A kék szín az a mód, ahogyan a csésze a térben jelen van, ami a jelenlétét érzékelhetővé teszi, tehát „a csésze egzisztenciájához ebben a felfogásban már hozzátartozik a kék tulajdonsága”. [5] Ezt a szerves egymásra épülést, az elválaszthatatlanságot és lényegét adó jelleget fedezhetjük fel a Pillar színes megjelenésű homlokzatánál.

—Az utcafronti felület alumíniumburkolatának és lamelláinak szisztematikus rétegzettsége a gondos aláfestéseken elhelyezett áttetsző lazúrok festői technikáját idézi. A homlokzat „alaprétegét” a nyílászárók

vízszintesen osztott sávjaira függőlegesen elhelyezett, fémesen tükröződő szürke és selyemfényű, halvány rézlemez színű mezők adják. Az alaprétegen végigvonuló, vertikálisan rendezett lamellason három szín és árnyalataik finom modulációjával találkozunk. A homlokzat általános esetben egyértelmű felületként jelentkező határát a méretkülönbségei okán feloldja a lemezek és a lamellák reliefszerűsége, melyeknek fényes felületei miatt gazdag reflexek és színes árnyékok jelennek meg. Az okkersárga, a zöld és a kékeszöld színek nemcsak kifelé törekszenek, hanem a tükröződés miatt visszaoldódnak az alaprétegbe. A lamellák árnyékai égszínké sávokat rajzolnak a szürke fémes felületeken. A vetületi ábrázolás törvényei szerint egy épületnek négy homlokzata van, a Pillarnak azonban megszámlálhatatlan. Távolabbról szemlélve szépen kirajzolódnak a hullámzó formák, és értelmezhető a nyílászárók rendje. Bizonyos nézőpontokból a rövidülés miatt a lamellák színfelületté sűrűsödnek, ilyenkor a mozgalmas homlokzat homogén síkként kifeszül és elrejti a lágy formát. Az épület körüli mozgással azonban egy ponton ismét feltárul számunkra a korábban látott arculat.

—Az átcsapás, a megértés hirtelensége, ahogy egy pillanat alatt feltárul a lényeg. Gadamer szerint „az irodalom esetén biztosan nem így van. Itt a beszéd értelmének egésze mellett a nyelvi megjelenés egésze is fontos”. [1] A költői nyelv teszi ezt „szemléletesen jelenvalóvá”, ami a Pillar irodaház esetében egy csapásra jelen van, és nem csupán a pillanatnyiség értelmében.

08

09

*Az okkersárga,
a zöld és
a kékeszöld színek
nemcsak kifelé
törekszenek, hanem
a tükröződés miatt
visszaoldódnak az
alaprétegbe*

- 08 Csomópont
09 Színes árnyékok és tükröződések
játéka a relief hatású homlokzaton

09

GENERÁLTERVEZŐ: ZDA – ZOBOKI Építésziroda Kft. | ÉPÍTÉS
MUNKATÁRSAK: Finta Endre, Besey Judit, Arian Choroomi, Tran Van
Giang (ZDA), Dobrányi Ákos, Romhányi Tamás, Kis Alexandra, Parizán
Borbála, Szász Judit, Örley Gergely (Öt Elem Építésziroda Kft.) | IRODÁK
BELSŐÉPÍTÉSE: AECOM és a DVM Group | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Takács
Balázs (FRT Raszter Építésziroda Kft.) | TARTÓSZERKEZETEK: Lengyel
Tamás (NazcaA Mérnöki és Szolgáltató Iroda Kft.) | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Sor
Zoltán (PhQ Épületgépészeti Mérnökiroda Kft.) | ÉPÜLETVILAMOSSÁG:
Balázs Judit, Balázs Péter (Artvill Mérnöki Iroda Kft.), Labádi Mihály
(GAUT Tervező Iroda) | TÁJÉPÍTÉS: Hómann János (Objekt Tájépítés
Iroda Kft.) | TŰZVÉDELEM: Báder György (BNN Biztonságtechnika Kft.)
| AKUSZTIKA: Borsiné Arató Éva (Arató Akusztikai Kft.), Mnyerczán
György (Constans 2000 Kft.) | KÖZMŰELLÁTÁS: Gárdonyiné Kormos
Mária (KÖRKÉP Kft.) | KÖZLEKEDÉS: Rhorer Ádám (Közlekedés Kft.) |
LIFTECHNOLÓGIA: Déri László | KONYHATECHNOLÓGIA: Kuruczné Szabolcs
Gizella | KÖRNYEZETVÉDELEM: Kanász-Szabó Ervin | TALAJMECHANIKA: dr.
Vásárhelyi Balázs | HIDROGEOLÓGIA: Lorberer Árpád Ferenc | GEODÉZIA:
Fazekas Zoltán

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Gadamer, Hans-Georg: „Hallani - látni - olvasni” (Schein Gábor ford), *Nagyvilág*, Vol 46, No 1 (2001), pp 128-134.
- [2] Nemcsics, Antal: *Szindinamika - Színes környezet tervezése*, Akadémiai Kiadó, Budapest 2004.
- [3] Hilberseimer, Ludwig: „Nagyvárosi építészeti”, in Moravánszky Ákos – M Gyöngy Katalin (eds): *A stílus - Kritikai antológia - Építészettelmélet a huszadik században*, Terc Kiadó, Budapest 2009, pp 167-175.
- [4] Locke, John: *Értekezés az emberi értelemről - Sapientia Humana* (Vassányi Miklós és Csordás Dávid ford), Osiris Kiadó, Budapest 2003, pp 311-312.
- [5] Böhme, Gernot: „Az atmoszféra mint egy új esztétika alapfogalma”, in Dániel Mónika – Hlavacska András – Király Hajnal – Vincze Ferenc (eds): *Tér - Elmélet - Kultúra Interdiszciplináris térelméleti szöveggyűjtemény*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2019, pp 435-460.

Csanády, Pál: Legacy of PUHI, Preisich and Basa (A PUHI, a Preisich és a Basa öröksége)
Citation: Metszet, Vol 13, No 4 (2022), pp 42-47,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.6>

Received: 21 June 2022

Accepted: 23 July 2022

Published: 11 August 2022

MAJOR OFFICES, BUDAPEST, HUNGARY;
ARCHITECT: GERGELY FERNEZELY

The "soul" of these offices is the glass corridor on the ground floor connecting the three wings, from which we can see the landscaped inner garden, whose delicate rhythm can only be observed from the upper levels. Of course, you can also enjoy the roof terrace, with well placed planters, elevational shading, and of course a view not only of the castle, the palace, Gellérthegy and Kis-Svábhegy, but also of the Preisich corner house.

A PUHI, A PREISICH ÉS A BASA ÖRÖKSÉGE

MAJOR UDVAR IRODAHÁZ | BUDAPEST

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Fernezelyi Gergely

FOTÓ | PHOTO
Léstyán Bence, Tóth Ádám

SZERZŐ | AUTHOR
Csanády Pál

- 01 A városmajori utcaképben a lépték adott volt, a fehér, lamellás stílus új
02 Az új, C szárny fekete üveghomlokzata

—Valljuk be, a legtöbb városlakó számára a Városmajor utca az a levágó, amin Hűvösvölgy felől a Déli felé haladva elkerülhető a Széll Kálmán tér. Háromszáz éve is így volt: „A kerteket érintő és a »város majorjába« tartó szekérút a XVIII. században alakult ki, s nyomvonala máig fennmaradt.” [1] Építészek számára többet kellene, hogy jelentsen: ott a Barabás-villa, Basa Péter finom munkája a klasszicista villa életre keltésére, találhatunk több klasszicista villát (eredetileg nyaralóvillák), a 28. szám alatti Semsey-kastély és a bérházak [2], vagy éppen a gótikus stílusban tervezett romantikus Schachtner-ház a 24-es szám alatt is érdekes, utóbbit éppen jócskán bővítik a hegy irányába. Érdekes még a saroképület, a valaha a Kékgolyó utcának is nevet adó Kékgolyó étterem és lakóház, melynek tervezője Preisich Gábor, akinek unokája, Basa Péter korábbi szerzőtársa, Fernezelyi Gergely a Major Udvar Irodaház vezető tervezője. A Hegyvidéken minden mindennel összefügg...
—A 12-es szám alatti modern irodaház nem volt soha igazán jegyzett, a Pestterv tervezője, Tóth Dezső a tervezőiroda saját céljára tervezte 1968–1972 között. Később itt működött a PUHI, a Pest Megyei Út- és Hídépítő Vállalat is, a földszinten e sorok írója is várt a körzeti orvosra... A fél évszázados épület kora gyermeke volt: a szintek kissé szorítottak, kis belmagasságúak, a lépcsőházak

- 03 A fehér B és fekete C szárny találkozására, alul az üvegfolyosó
- 04 Klátás a tetőteraszról: balra a Preisich-ház, jobbra a Gellért-hegy
- 05 Irodaszinti alaprajz

szűkek, ráadásul a két tömb félszinteltolással készült. A fejlesztőt, a BIF-et dicsérik, hogy nem bontották el a szerkezetet, hanem a környezetileg fenntarthatóbb felújítás mellett döntöttek. A telek bővítést is lehetővé tett: a hátsó frontra, a Gyógyfű utca felé egy új szárny is elhelyezhető volt. A Gyógyfű utca valaha elvarázsolt kis utca volt, a Csaba utca – Bíró utca kereszteződéstől tartott a Kékgyögy utcába, de nem lehetett autóval

végigmenni rajta, csupán titkos ösvénye volt a környéken lakóknak. „A feltöredező aszfalt átadja a helyét egy murvás csapásnak, amely feltárja a rákkórház és a Maros utca közé zárt egykori – mára elvadult – szőlőkertek területét. Itt megszűnik a város, sőt egy ponton a Gyógyfű utca is jószerivel járhatatlan csapássá változik, és olyan világba vezet, amely ősfás ligetével, költői épület-jeleneteivel, az önkéntelen építés töredékes

05

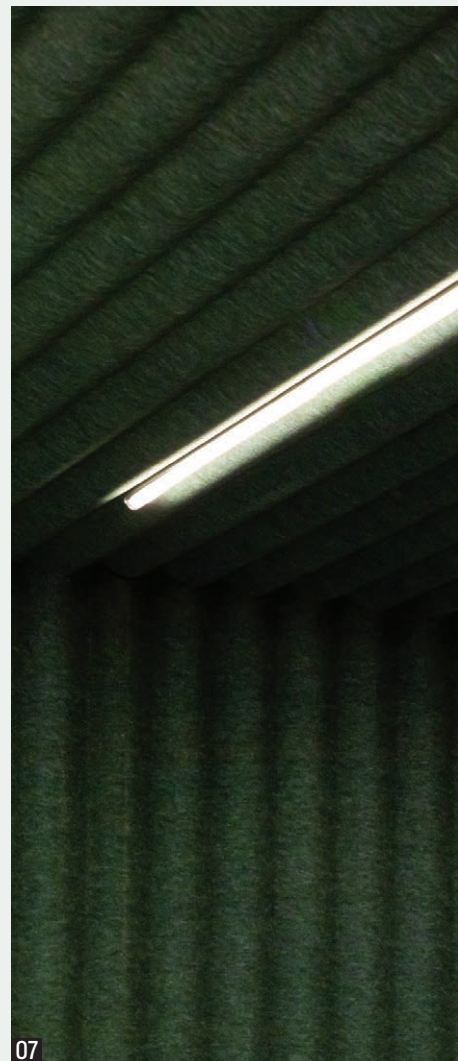
házeleteivel kívül rekedt mindazon az urbanizáción, ami egy sarokkal lejjebb már a város élehetetlen örületét jelenti.” [3] Sajnos véget ér a varázslat: az utca közepét eladták, és luxuslakások épülnek itt. —A beruházás fogós kérdése volt a parkolás kötelező megoldása, ezt végül úgy sikerült kivitelezni, hogy az autók a Gyógyfű utca felől érkeznek, és a Városmajor utca irányába távoznak, a korábban is meglévő behajtón. Ez lett az utcai A és az udvari B szárny után a Gyógyfű utcai C szárny. Az utcai szárny is átalakult, mint a tervező mondja, „nem újraírni, csak korszerűsíteni” akarták az építészettét. A régi, karakteresen horizontális osztás már korábban kapott körbe-hőszigetelést, most egy frissebb megjelenésű, fehér monitorfelületekkel operáló homlokzatot látunk, karakteres fehér

05

01

06

07

06 A három szárnyat összekötő üveg folyosó

07 A belsőépítészetbe ipari dizájn elemek szűrődnek be: részlet az előcsarnokból

lamellatáblákkal, fekete nyílászkeretekkel. Az új szárny fekete, csak a szellőző „csíkablakok” rácsai fehérek. A belsőépítészet sem „puhi”, látszóbeton felületek, iparias dizájn – részben a korlátozott belmagasság okán.

—A ház „lelke” a három szárnyat összekötő földszinti üveg folyosó, amiből a zöld belső kertre látunk, s amelynek finom osztásritmusát inkább csak a felső szintekről venni észre. Természetesen élvezhető a tetőterasz is, zöld növénykazettákkal, architekturális árnyékolással, s persze kilátással nemcsak a várra, a palotára, a Gellért-hegyre és a Kis-Sváb-hegyre, de a Preisich-féle sarokházra is.

02

07

03

06

04

MEGRENDELŐ: BIF Nyrt. | VEZETŐ TERVEZŐ ÉPÍTÉS: Fernezelyi Gergely DLA, (Fernezelyi Kft.) | PROJEKTÉPÍTÉSZEK, BELSŐÉPÍTÉSZEK: Hertel Anna, Szűcs Imre, Grósz Kitti | ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Annus Viktor, Abou Abdo Tamás, Berkecz István, Miskolci Lilla, Tózsér Erika | MEGRENDELŐ: Diószegi Balázs, Horváth Ferenc, Seres Attila, Papp Bálint | BREEAM MINŐSÍTÉS: Barta Zsombor, Csaplár Katalin, Batta Katinka | MŰSZAKI ELLENŐR: Czako János, Földesi Zoltán, Nagy Norbert, Horváth Marcell, Kós Viktor | STATIKA: Kerek István, Nyíri Balázs, Pintér Tamás | ALAPOZÁS ÉS MUNKATÉRHATÁROLÁS: Manninger Marcell | SZERKEZETVIZSGÁLAT: Kászonyi Gábor, Langer Kristóf | GÉPÉSZET, ENERGETIKA: Bicskei Attila, Seres Edit, Szabóki Sándor, Benkő Gábor | ELEKTROMOS: Petkovics János, Kalla Ferenc, Bagi Roland, Kralicsek László | ÉPÜLETSZERKEZET: Handa Péter | TŰZVÉDELEM: Decsi György, Nagy Beáta, Győri Melinda, Bóar Bence, Mórocz Imre, Farkas Levente | KERT: Geiger Nóra, Zöllei András | KÖRNYEZETVÉDELEM, AKUSZTIKA: Kanász-Szabó Ervin, Hegedis Veres Anikó, Horváth Attila | KÖZMŰ: Simon Bálint | KÖZLEKEDÉS: Miklós Zsolt, Szénási Ildikó, Vörös Csilla, Törőcsik Gábor, Boda Gábor | GEODÉZIA: Szalai Ferenc | TALAJMECHANIKA: Móczár Balázs, Dankó Zsolt, Bakó Gyula | FELVONÓ: Déri László | KONYHATECHNOLÓGIA: Straub Ágnes | KIÍRÁS: Kijázt Valér | ÜVEGSZERKEZET: Stocker György | GENERÁLKIVITELEZŐ: DVM Group (Malata Gyula, Csáthy Barnabás, Sasvári Balázs, Ács Imre, Ribári Dóra)

IRODALOM / REFERENCES

- [1] **Okrutay, Miklós:** „Rejtőzködő városmajori kertek”, *Ökotáj*, Vol 2, 1992 tél, hozzáférhető: <<http://www.okotaj.hu/szamok/02/korny5.html>> [utolsó belépés: 2022-07-08].
- [2] **Karácsony, Rita:** *Hűltl Dezső*, Holnap Kiadó, Budapest 2020, p 223.
- [3] **Bazsányi, Sándor - Wesselényi-Garay Andor:** „...vakolattal borított - s így nem látható - festmény - Mészöly Miklós filmjéről”, *Új forrás*, Vol 40 (2011), No 6, p 82, hozzáférhető: <https://www.epa.hu/00000/00016/00166/pdf/ufo_2011_06_OCR.pdf> [utolsó belépés: 2022-07-08].

Torma, Tamás: Three in one (Három az egyben)
Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 48-53,
<https://doi.org/10.33268/Met.2022.4.7>

Received: 27 June 2022

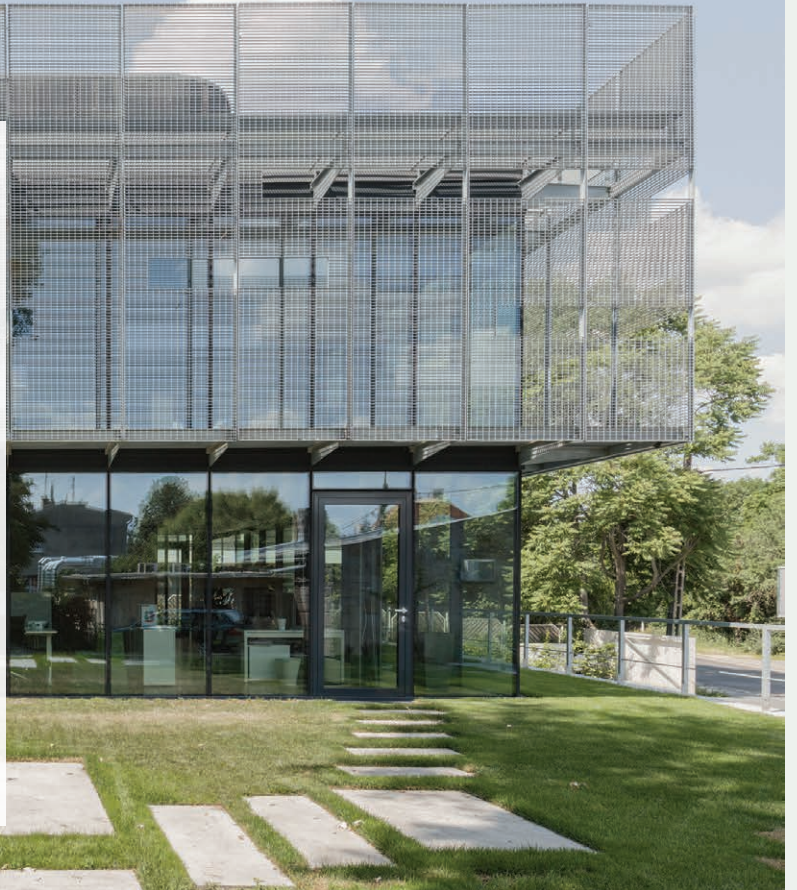
Accepted: 07 July 2022

Published: 11 August 2022

**GEOCONCEPT OFFICES, BUDAPEST,
HUNGARY**

**ARCHITECTS: ATTILA KOROMPAY and
ÁDÁM HATVANI**

Primarily a purpose-orientated machine in built form to express ideas of office space, headquarters and on a philosophical level the ideals of a company. Located in a suburban, predominantly residential district of Budapest, this development is domestic in scale yet industrial in aesthetic, crossing the borders between a place of employment and free time. Eventually this building will fade into the landscape due its use of vegetation redefining the link between landscape architecture and the built form.

01

- 01 Kettő az egyben - a törzépület üvegezett tömbjét rácsos-konzolos acél rácsszerkezet fogja közre
- 02 A belső irodaterület fluid és könnyen átalakítható: nincsenek elválasztások, a mobil elválasztó polcokkal a belső tér bármikor átrendezhető
- 03 *Metszet*
- 04 Földszinti alaprajz

HÁROM AZ EGYBEN

A GEOCONCEPT SZÉKHÁZA A FOLYONDÁR UTCÁBAN | BUDAPEST

ÉPÍTÉS | ARCHITECT

Korompay Attila, Hatvani Ádám

FOTÓ | PHOTO

Danyi Balázs, Pásztor Bence

SZERZŐ | AUTHOR

Torma Tamás

—Ez a csendes környék Óbuda egykori téglagyáras, gyümölcsöskertes vidékéről vezet át a 2. kerület elitvilág környekére. Átmenetek itt is, ott is: a szomszédban a hatvanas években épült kétszintesek mini lakótelepe azokkal a jellegzetesen alacsony esésű sátortetőkkel, előttük egy még szocmodernen retrósabb térszabvány, ami három éve egy valahai közért falai közé költözött. Szemben pedig a kiscelli parkerdő, ami egyszerre kedvelt sétahely, de a fák között egyre sűrűbben beépülő, értékes bel-budai övezet is. Város és a természet határán, a Mátyás-hegy oldalában áll tehát a GeoConcept Kft. új székháza.

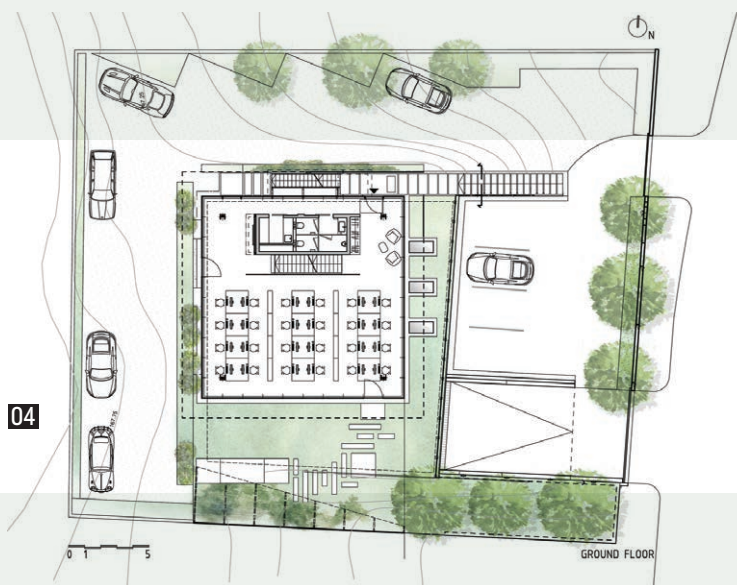
—Irodaház, székház, vizuális cégfilozófia képzés? Irodaház és irodaház között egészen más volt a különbség, mondjuk 20 éve és ma: ahogy a bérlők és a bérlői igények változtak, úgy tűntek a múltba előbb a lakásokból áteszkábált céghelyek vagy éppen a megúszható bérleti díjra koncentrázó irodatelepek azokkal a klasszikusan központi folyosókra felfűzött, de egymástól mindenképpen elkülönülő apró szobákkal, amelyekhez egyébként a kiürült, volt ipari negyedben lehetett jutányosan hozzájutni. Aztán egyre gyakoribb/divatosabb lett az egy légtérű iroda, és velük nőni kezdtek az önálló irodaparkok is.

02

03

04

—Pillérváz, transzparencia, üvegfalak és az átláthatóság könnyedsége.

—A GeoConcept geotermikus hőszivattyús rendszerekre specializálódott vállalkozás, ezért új székházuk építésénél is cél volt, hogy az épület önfenntartó legyen, szinte semmi külső energiaforrásra ne legyen szükség a működéséhez. (Ugyan hegyoldalban vagyunk, de itt sem volt nehéz eljutni a földhőhöz: csupán 80 méterig kellett ehhez lefúrni és összesen nyolc szonda szolgáltatja a hűtést/fűtést.) A tulajdonos környezetvédelem iránt elkötelezett épületgépészeti cég, a kertvárosi környezetben álló kétszintes irodaházuk természetes nappali megvilágítású, nulla zajkibocsátású, továbbá alacsony energiafogyasztású.

—Az alig érzékelhető fémszerkezet valójában két egymásba foglalt doboztestet fog össze, miközben a külső és belső „doboz” könnyed, ipari átláthatósága maga is üzen valamit. Amit látunk, az egy átlátszó, rácsos szerkezetbe fogott, kétszintes üvegekubus, amelyet a felszín alatt és a tetőszinten is kiegészít néhány további elem. Az épület belső magját rácsos, előregyártott konzolos/horganyzott acél árnyékoló rendszer fogja függönyfalként körbe. Ami egyrészt árnyékoló megoldásként működik, másrészt ez adja a munkateret övező kiegészítő, illetve szabadtéri tereket: az árnyékoló rács kerengőszerűen fogja/futja körbe a belső magot, ahová ki lehet jönni beszélgetni, kávészünetelni, de tárgyalni is, vagy éppenséggel csak szippantani egyet a zöld tágasság levegőjéből. Egy látványelem, ami közösségi

02

05

06

05

kommunikációs tér is tud lenni, de valamit abból is tükröz, hogyan fontos-e az építetőnek a dolgozói közérzete.

—Egy épületen jó, ha nem látszik kényszer, ami ha mégis adódik, akkor képes előnybe fordulni: az épület úgy tölti ki a nem túl nagy telket (a beépíthetőség maximális méreteit kihasználva), hogy közben áttetsző, szinte fluid hatást kelt. (Prózaibb megfogalmazásban: az árnyékoló külső, rácsos doboz túllóghat, azaz nem kellett beleszámolni a beépíthetőség paramétereibe.)

—A két doboztest közül az áttetsző külső horizontális nyugalmat ad (miközben a négy szint közül egy a föld alatt van, a középső irodaszint pedig szélesebbre nyúlik ki a földszint és a tetőépítmény szendvicsében). A rácsszerkezet nyitott árkádként légneműsíti a külső és a belső határát, miközben itt-ott irányít is: meghatározza a haladási irányt, nyílásaival ritmizál, és sajátos kapcsolatot teremt külső és belső között.

—Van tehát némi építészeti „költészet” is a fény és az árnyék játékával, a tükröződésekkel, de alapvetően ez egy célorientált épületgép. Egy épületgépészettel foglalkozó mai cég székhelye, ahol szinte magától értetődő, hogy minél kevesebb külső energiaforrástól függjön, és ahol a környezetvédelem iránti elkötelezettség nem csak lózung, mert az önfenntartó konstrukció hatékonyságban és milliókban mérhető, az épületben ipari raktár éppúgy van (alul), mint látványos tetőtárgyaló és terasz, a reprezentatív jelleg pedig nem

valami esztétikai sorminta, hanem a hatékonyság kortárs vizuális leképezése.

—A cél az volt, hogy a székház egyszerre legyen kompakt és teljes hatékonyságú, ugyanakkor mintha egy újfajta irodaház-prototípus is lenne.

—Az összefogó építészek – építész: Térhálózat; dizájn team: Korompay Attila, Hatvani Ádám; építész team: Korompay Attila, Ördög Evelin – néhány éve már terveztek valami hasonlót. Öt éve készült el a dunai vízi út felénél, a Duna 1794 km-es szelvényében, a Mosoni-Duna torkolatánál (Győr és Gönyű között és az 1-es számú főútvonal mentén) a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő áruforgalmi, logisztikai központja kikötői partfallal és hajóállásokkal, vízi, közúti és vasúti kapcsolatokkal. A Duna-parti kontrollépület is egyszerre lett iroda, irányító központ és szervizállás, a személyzet innen kommunikál a partfalnál várakozó uszályokkal, de alkalmasnak kellett lennie arra is, hogy az uszályok hulladék- és veszélyesanyag-mentesítését is elvégezhessek, de azért beparkolhasson ide gépkocsi. És egyáltalán legyen itt tároló, de azért tárgyaló is. [1] Mindezt fémbe öltöztetve, ipari járőrác árnyékolókkal, de fehérben és világosszürkében találva, azaz az ipari, vagy ha úgy tetszik, funkcionális minimált a tervezők a környezetre reagáló építészeti formákkal hozták össze. A központ képét is elsősorban a logisztika és a kikötői infrastruktúra szigorú rendszere határozta meg, az épület mégis karakteres, már-már merészen szétágazó épület lett – főleg ahogy a víz felé kiugró felső

04

08

11

- 05 A kerengőszerű rácsszerkezet árnyékol, lazítós tereket biztosít, közben közel hozza a fákat, a zöldet, a tágasságot
- 06 Összemosódó „kint és bent”- kertkapcsolat és munkahelyek együttese
- 07 Egyik oldalon a zöld gyepes placc köszön be az üvegfalak mögé (látványterv)
- 08 A másik az épület rácisos fémburkára már elkezdett felfutni a vadszőlő

06

07

08

Alapvetően és elsősorban ez egy célorientált épületgép

szintet nagyvonalúan keresztbe vetették a földszinti tömbön. Ott is hatékonyan „ipari” minden, de az emeleti szint légies (amúgy szintén horganyzott, árnyékoló) rácsfelülete azért napszakonként ott is változó képet mutat. [2]

De vissza Buda és Óbuda határára és a Folyondár utcába.

—Ugyan itt több rakodó, térülő-forduló és parkoló autóra kellett felkészülni, a kert alapvonásai megmaradtak: balról némi pingpongöző, zöld gyepes placc köszön be az üvegfalak mögé, a másik oldalon az épület külső rácisos fémburkára már elkezdett felfutni a vadszőlő.

—A terek hangsúlyozottan átmenetiek, a belső doboz nagy üvegfelületein betűnik a körülötte épp burjánzó természet, a dolgozók közlekedhetnek a belső vagy a függőnyfal és az árnyékoló rács közötti, a szinteket összekötő külső lépcsőn is az emeletek között.

Az irodaterekben is folytatódik ez a fluid hatás: az íróasztalbasisok akusztikai elemein kívül nincsenek elválasztások, az asztalok modulosak, a kerekéken gurítható, elválasztó polcokkal együtt a belső tér igény szerint bármikor könnyen átrendezhető. [3]

—Nincs álmennyezet vagy látszó vezetékek sem: az elektromos elemeket minden gépészeti és szellőzőrendszerrel együtt a betonfödémekbe építették be.

—Célgépközpont és irodaház, ipari hatékonyság, összemosódó „kint és bent”, kertkapcsolat és munkahelyek együttese. Egy éve ez az épület a GeoConcept posta-címe, székhelye és tevékenységének szimbolikus és vizuális referenciája.

—Ugyan az alkalom nem ad éppen teret a személyességnek, de a Folyondár utcai székház árkádos földszintjén működik az Octogon magazin szerkesztősége is, ahol immár 23 éve (földrajzilag persze négy-öt különböző helyszínen, de) az építészetéről való írást elkezdtem.

09
10

07
08

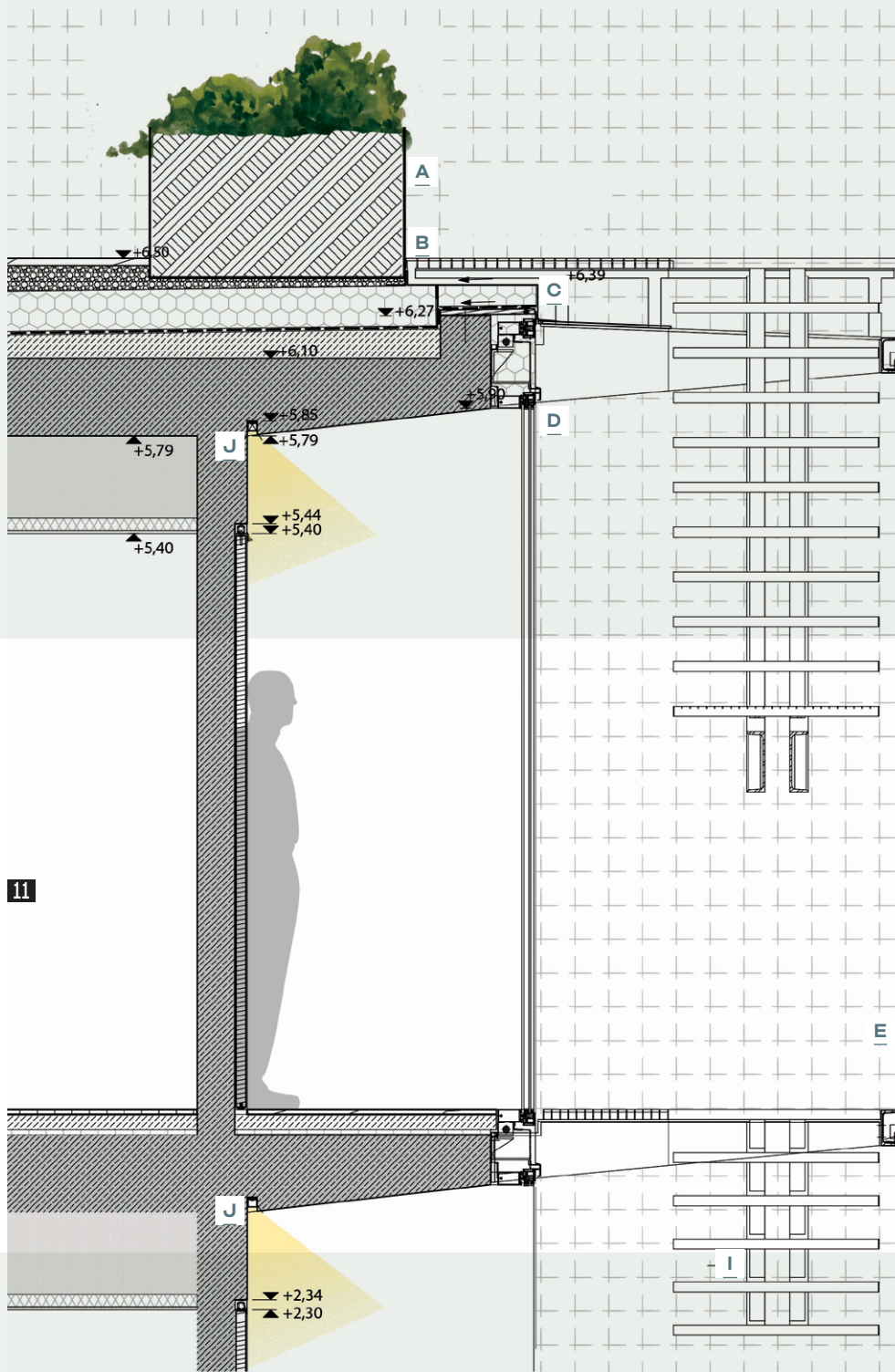

09

- 09 A tetőn lévő tárgyaló csőablakai hajószerű érzést keltenek
- 10 Ugyanaz kívülről a tetőterasszal
- 11 Homlokzati részlet

10

- A | Cortenacél növényláda
- B | Acél taposórács
- C | Galvanizált burkolólemez ragasztva
- D | Strukturális függönyfal
- E | Acélrács kerete
- F | Hegesztett acéltartó
- G | Kemény műanyag távtartó
- H | 40.40.4 rögzítőelem
- I | Acél lépcsőszerkezet
- J | Bebetonozott U világítóprofil

ÉPÍTÉSZET: Térhálózat | MEGBÍZÓ: GeoConcept Ltd. | DIZÁJN TEAM: Korompay Attila, Hatvani Ádám | ÉPÍTÉSZ TEAM: Korompay Attila, Ördög Evelin | STATIKA: Pataki Gergely | GÉPÉSZET: GeoConcept Ltd. | ELEKTROMOSSÁG: Bakos terv | VILÁGÍTÁS: Withlight, BeLight | TÁJÉPÍTÉSZET: Modulator; VK Studio Kft. | VIZUALIZÁCIÓ: Pásztor Bence | KIVITELEZŐ: Albert Sámuel | ACÉLSZERKEZET: CNC Lemeztechnológia | GEOTERMIKUS RENDSZER: GeoConcept Kft. | ÁRNYÉKOLÓ SZERKEZETEK: Nagév Rács Kft. | FÜGGÖNYFAL: Schüco International | BÚTOR: Pavlicsek és Tsa. | ÁRNYÉKOLÓ SZERKEZETEK: Nagév Rács Kft.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] „Ipar a tájban”, *Octagon*, Vol 137, No 5 (2017), hozzáférhető: <<https://www.octogon.hu/epiteszet/ipar-a-tajban-gyor-gonyu-orszagos-kozforgalmu-kikoto/>> [utolsó belépés: 2022-06-28].
- [2] „Kikötő változó köntösben”, *Építészfórum*, 2017-10-03, hozzáférhető: <<https://epiteszforum.hu/kikoto-valtozo-kontosben>> [utolsó belépés: 2022-06-28].
- [3] „A meglepetések háza”, *Építészfórum*, 2021-10-15, hozzáférhető: <<https://epiteszforum.hu/a-meglepetesek-haza--a-terhalozat-folyondar-utcai-irodaepulete>> [utolsó belépés: 2022-06-28].

ÉPÍTÉSZ TERVEZŐI NAPOK 2022

Helyszín:

Bara Hotel konferencia-központja (Budapest, XI. Hegyalja út 34–36.)

Időpont:

március 3. / április 21. / május 19. / szeptember 22. / október 13. / november 10.

A sorozat szakmai védnöke:

Dr. **Takács** Lajos egyetemi docens (BME)

az Építészmérnöki Kar Épületszerkeztani Tanszékének vezetője

Időpontok és témák:

2022. március 3.

Épületburok – esztétika és fenntarthatóság tetőn és homlokzaton

Pataky Rita egyetemi mestertanár, BME Épületszerkeztani Tanszék

2022. április 21.

Felújítások hatékonyabban – értéknövelés, de hogyan?

Horváth Sándor címzetes egyetemi docens,

BME Épületszerkeztani Tanszék

2022. május 19.

Magastetők – és más könnyűszerkezetek

Dobszay Gergely egyetemi docens, BME Épületszerkeztani Tanszék

2022. szeptember 22.

Vízszigetelési újdonságok – fent, lent, bent

Kakasy László címzetes egyetemi docens,

BME Épületszerkeztani Tanszék

2022. október 13.

Nyílászárás, légzárás, hangzárás – új technológiák

Becker Gábor egyetemi tanár BME Épületszerkeztani Tanszék

2022. november 10.

Tűzvédelem – a TvMI-k új hulláma

Takács Lajos és Szikra Csaba tudományos munkatárs,

BME Épületenergetikai és Épületgépészeti Tanszék

Részvételi díj:

3150 Ft + áfa (**4000 Ft**)

Az ár tartalmazza az ebédet és a kávészüneti frissítőt, valamint minden résztvevő bruttó 1000 Ft értékben **viSSzatérítést** kap a www.tervlap.hu rendszerben

Jelentkezés:

www.artifexkiado.hu

A képzés távoktatásban is végezhető.

SZAKMAI SZERVEZŐ

BME ÉPÜLETSZERKEZETTANI TANSZÉK

JELENTKEZÉS:

Tájékoztatás: Artifex Kiadó Kft. | +36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu

www.artifexkiado.hu

Vagy www.tervlap.hu Konferencianaptár

TÖBB, MINT BETON

Átszellőztetett, szerelt homlokzatburkolatok vékony finombetonból, sima és texturált felülettel, választható színű anyagból gyártva.

Termékeink

Homlokzati kéregpanelek
Vasúti esőbeállók
Térburkolatok
Térbútorok

www.stylecrete.hu

KERESSEN MINKET BIZALOMMAL!

✉ info@argomex.hu ☎ **06 66 218 439**

30 ÉV
1991-2021

KÉSZLETRŐL, AZONNAL TÖBB MÉRETBEN
JÁRDARÁCSOK | LÉPCSŐFOKOK | FOLYÓKA RÁCSOK | TÁBLARÁCSOK

✉ nagev.racs@nagev.hu

www.nagev.hu

☎ 52/563-113
+36-20-519-8980

🏠 4220 Hajdúböszörmény,
Kinizsi Pál u. 7.

A BIG NYERTE A VLTAVA KONCERTKÖZPONT TERVPÁLYÁZATÁT

SZERZŐ | Burián Gergő

- 01 Vltava Filharmonikus Épület, Prága, Csehország - BIG, első díjas pályamű
- 02 Vltava Filharmonikus Épület, Prága, Csehország - Barozzi Veiga Építésziroda és Atelier M1, második díjas pályamű
- 03 Vltava Filharmonikus Épület, Prága, Csehország - Bevk Perović Építésziroda, harmadik díjas pályamű
- 04 Vltava Filharmonikus Épület, Prága, Csehország - Petr Hájek Építésziroda, negyedik díjas pályamű

—Prága városvezetése kihirdette a nemzetközi tervpályázat eredményét a Vltava Filharmonikus Koncertközpont tervezésére. A nyertes tervet a dán Bjarke Ingels Group, azaz a BIG stúdió készítette. Az új koncertközpont létrehozásának célja, hogy a város új közösségi központjává váljon, és megerősítse Prága vezető szerepét Európa kulturális fővárosai között. Az első fordulóban 115 építésziroda pályázott az 5 meghívott iroda mellett, melyekből 19 nemzetközi pályázó került a második fordulóba, ahonnan a zsűri kiválasztotta a nyerteseket. A második fordulóba jutottak között volt a SANAA, a Diller Scofidio + Renfro, a Snøhetta, a David Chipperfield Architects és a Jean Nouvel Ateliers is. Az Atelier M1 prágai irodával együttműködve a spanyol Barozzi Veiga Építésziroda érte el a második helyezést, míg a cseh Bevk Perović és Petr Hájek Építésziroda a harmadik és negyedik helyet szerezte meg a tervpályázaton.

—A városvezetés szándéka szerint a koncertközpont nemcsak a komolyzene rajongóit fogja vonzani, hanem a tágabb közönségnek is kínálnak majd programokat. Az épület három koncerttermet fog tartalmazni, de helyet kap a komplexumban egy zenei részleg, a Prágai Városi Könyvtár kreatív központja, illetve kávézó és tetőtéri étterem is várja a látogatókat. A filharmonikus épület két zenekar – a Prágai Szimfonikusok és a Cseh Filharmonikusok – otthona lesz, mindkét zenekar megtalálja majd a működéséhez szükséges tereit az épületben. A komplexum amatőr felhasználók számára is használható lesz, mivel oktatási programok megvalósítására is kínál lehetőséget. Különböző szintű zeneiskolák is aktívan használhatják majd a filharmonikus központ termeit.

—A helyszín Prága központjában, a Moldva folyó partján terül el. Michal Sedláček, a tervpályázat zsűrijének elnöke szerint „a helyszín jelenleg nehézkes megközelítéssel rendelkezik. Ahelyett, hogy elősegítené a találkozás lehetőségét, gátolja azt, így a bírálat során nemcsak az építészetet és üzemeltetést kellett értékelni, hanem a környező közterületek kialakítására is figyelmet kellett fordítani. Az épület a Vltavská utca életének vibráló központjává válik, az épülettől keletre egy új városi parkot hoznak létre, a déli oldalon a folyópart megközelítésére lesz lehetőség, a nyugati oldalon közteret alakítanak ki, északra pedig az Bubny-Zátory városrész látványa lesz megtekinthető. A koncertközpont minden irányból és szintről megközelíthető lesz.” [1]

—A Bjarke Ingels Group nyertes pályaművénél a tető a köztér folytatása lesz. A tervezők a beltér határoló szerkezetein tovanyúló, oszlopsorokkal tagolt, íves teraszokat hoztak létre. A tetők váltakozó formája, a leejtett vagy megemelt sarkok kapcsolatokat hoznak létre a környezettel. A rámpaszerű formák lehetővé teszik, hogy az érdeklődők úgy érzék el a tetőt, hogy nem kell belépniük az épületbe, így mindenkinek része lesz az egyedülálló prágai panorámában. A tervezett épület karakteres képet mutat, miközben jól illeszkedik a Moldva-part változatos topográfiájához. Bjarke Ingels, a BIG alapítója és partnere szerint „a Vltava Filharmonikus Koncertközpont kanyargós utazás a folyóparttól a háztetőig. A gyalogos áramlások és a kilátó teraszok egyesítik majd Prága városi életét az épület zenei programjával.” [2] A teraszokat alátámasztó oszlopsorok kiosztásával az alkotók a zenekarok finomhangolását kívánták megidézni.

—Az épület álmennyezeteit cseh erdőkből származó fa fogja borítani, melyek kívülről összekötik a belsőt, és kötetlenebb, barátságosabb tereket teremtenek az rendezvényekhez és a művészeti előadásokhoz. Minden csatlakozó teraszfödémnél függőleges üveg határoló szerkezetek lesznek. Az előcsarnok kialakítását cseh üvegművészek ihlették. Az épületben lévő legnagyobb koncerttermet, a Prágai Csarnokot fabelsővel képzelték ez az alkotók, hogy kiegyensúlyozott akusztikát biztosítson a terem. A közönség üléseit a fenyőtoboz kifordított szirmainak mintájára rendezték el, ami egységes és nagyobb élményt nyújt a hallgatóságnak.

—Bjarke Ingels kiemelt figyelmet fordít az épület tervezésére: „Személy szerint építészként és dánként is ez a projekt lehet az egyik legfontosabb számomra. Jørn Utzon építész nemzeti hős Dániában, kevésbé az otthoni munkái miatt, sokkal inkább a bolygó másik felén, a Sydney-i Operaházon végzett alkotói tevékenységének köszönhetően. Megmutatta a világnak, hogy a modern építészet hogyan képes megformálni épülettömegeket és újraéleszteni a hagyományokat, amelyeket akkor már rég

felváltottak a nemzetközi stílus modern dobozépületei. Ezzel egy kontinensnek adott identitást, és elnyerte a világ figyelmét. Prágában megpróbáltunk elképzelni egy olyan épületet, amelyet a Moldván való utazás ihletett, és amelynek a tereit a városi környezet háromdimenziós összetettsége vezet.” [3]

—Az új Vltava Filharmonikus Koncertközpont Prága egyik legjelentősebb barnamezős beruházása lesz. A helyszín átalakulása elősegíti az új Bubny-Zátory negyed megújítását is, amely 25 000 embernek fog otthont adni 11 ezer lakásával. A központ építkezése várhatóan 2027-ben kezdődik el, és a tervek szerint 2032-ben adják át az épületet.

1 forrás: <https://www.ceskafilharmonie.cz/en/the-vltava-philharmonic-hall/>

2 forrás: <https://www.dezeen.com/2022/05/19/big-vltava-philharmonic-hall-prague-architecture/>

3 forrás: <https://www.archdaily.com/982207/big-wins-international-competition-to-design-the-vltava-philharmonic-hall-in-prague>

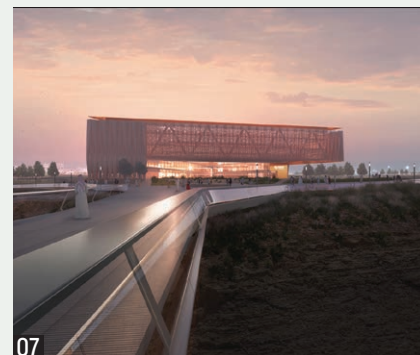
KÉPENKÉNT, VÁLOGATÁS A KÖZELMÚLT PÁLYÁZATI TERVEIBŐL:

05

06

07

- 05 Szentháromság téri zöldfelületek megújítása tervpályázat, Budapest - Építész Stúdió, első díjas pályamű
- 06 EPFL Innovációs Park, Új Ecotope Épület, Ecublens, Svájc - 3XN | GXN és IB (Itten+Brechbühl SA), első díjas pályamű
- 07 Misk Alapítvány központi épülete, Rijád, Szaúd-Arábia - Conrad Gargett, első díjas pályamű
- 08 Kultúra és Művészeti Központ, Csingho (Jinghe), Kína - Zaha Hadid Architects, első díjas pályamű
- 09 Zürichi repülőtér, A dokk, Svájc - BIG és HOK, első díjas pályamű

08

09

AMIKRE ÉRDEMES FIGYELNI

KÖZELEDŐ HATÁRIDŐVEL
LEADHATÓ PÁLYÁZATOK:

Budapest II. kerület, Akadémia Park rendezési és beépítési javaslat beadási határidő | **2022. 09. 05.**

NETTÓ NULLA KARBONKIBOCSÁTÁSÚ ZÁSZLÓSHAJÓK LONDONBÓL

Nem kérdés, hanem kijelentés hangzott el Alexia Laird, az egyik legnagyobb brit ingatlanfejlesztő, a Landsec vezető fenntarthatósági menedzserének előadásában a HuGBC Green Future konferenciáján: „Valóban lehet nettó nulla karbonkibocsátású épületeket fejleszteni, tervezni, építeni és üzemeltetni!” Erre London legizgalmasabb új irodafejlesztéseit - The Forge és a Timber Square projekteket - hozta példaként.

A CÉL A NULLA, DE AZ ELKÖTELEZŐDÉS NEM ELEGENDŐ

— Eddig a Landsec nagyrészt londoni irodákra és bevásárló-, valamint szabadidőközpontokra összpontosított, azonban a közelmúltban elmozdult a nagyszabású regenerációs projekteket magukba foglaló városi lehetőségek irányába. A következő 10-15 évben több különböző városrészszintű átalakításon fognak dolgozni, melyben cél, hogy csak nulla karbonkibocsátású új fejlesztéseket valósítsanak meg. A fogalom alapját az Egyesült Királyság zöldépítési szervezete (UKGBC) által kidolgozott keretdefiníció adja, melynek lényege, hogy egyszerre veszi figyelembe a beépült és az üzemeltetésből adódó karbonkibocsátást, vagyis a fejlesztések teljes életciklusát.

— A nyilvánosság számára is közzétett karbonstratégiájuk öt pilléren nyugszik: az üzemeltetési energiaigény csökkentése, kizárólag megújuló energia beszerzése, belső CO₂-ár alkalmazása, melynek segítségével láthatóvá tehetők azok a karbonhatások, amelyeket általában figyelmen kívül hagynak, és a vállalat fel tud készülni egy esetleges jövőbeli karbonadóra. A negyedik pillér az építkezések hatásának csökkentése, az ötödik pedig a maradék szén-dioxid-kibocsátás kompenzálása, ami viszont csakis a szén mennyiségének csökkentésére tett minden egyéb erőfeszítés után következhet.

MEGHATÁROZÓK A KEZDETI DÖNTÉSEK

— Ahhoz, hogy a karbonkibocsátást a legnagyobb hatékonysággal lehessen csökkenteni, az ingatlanfejlesztési folyamat elején, az ötletelési és a vázlatkészítési szakaszban szükséges fellépni. Ehhez azonban elengedhetetlen a megfelelő információk rendelkezésre állása. Egy projekt előrehaladtával hiába vagyunk egyre tudatosabbak a karbonkibocsátást illetően, sajnos egyre kevésbé tudjuk majd befolyásolni azt.

KEVESEBBET, OKOSABBAN, HATÉKONYABBAN

— A karbonkibocsátás csökkentésének három fő alapelve a fejlesztők és az építésszek számára talán mehökkentően hangzik: egyrészt építsünk kevesebbet. Már a projekt elején érdemes kitűzni a karbonkibocsátással kapcsolatos célokat és elkészíteni karbonköltségvetést. Azzal, hogy a karbonkibocsátás a döntéshozatal részévé válik, lehetőség van átgondolni a kevesebb anyaggal való építkezést és az anyagok újrafelhasználását. A második alapelv: építsünk okosan. Ugyanazt az épületet többféleképpen is fel lehet építeni, de minden egyes döntés hatással lesz a karbonkibocsátásra. Itt fontos, hogy elemezzük és értékeljük a különböző szóba jöhető szerkezetek karbonlábnyomát is. A harmadik elv: építsünk hatékonyan, vagyis a kivitelező és a beszállítói lánc is igyekezzen tovább csökkenteni a kibocsátást.

03

SZERZŐK |
Alexia Laird és HuGBC

01-02 The Forge
03 Timber Square

ROVATSZERKESZTŐ

www.hugbc.hu

— Nagy-Britannia egyre nagyobb arányban használ tiszta energiát, például tengeri szél-erőműveket, ennek köszönhetően a villamosenergia-hálózata igen gyorsan karbonmentessé válik. Azonban a 2050-es semlegességi célok eléréséhez még ez is kevés, mellette szükség lesz az energiaigények csökkentésére, hogy az energiafogyasztás ne haladja meg a megújuló energiaellátást. A széles körben alkalmazott EPC (Energiateljesítmény-tanúsítvány) besorolás nem ad pontos képet, így előfordulhat, hogy egy A minősítésű épület sokkal több energiát fogyaszt, mint akár egy E-s. Ez teljesítménykülönbséghez vezet, és az épületek gyakran 3-4-szer több energiát használnak, mint amennyivel tervezésükkor számoltak.

THE FORGE: AZ ELSŐ ZÁSZLÓSHAJÓ

— Egyik kiemelkedő projektjük, a Forge kapcsán sikerült elérniük, hogy a szerkezet, a homlokzat, valamint a gépészeti és elektromos rendszerek tervezésénél használt termékek több mint 80%-a szabványosított legyen. Ennek az úgynevezett – már az autóiparban jól bevált – alkatrész-összeszerelő megközelítésnek a lényege, hogy létrehoznak egy sor szabványosított alkatrészt, amelyek különböző módon kombinálhatók. A módszer egyik előnye, hogy a ház alkotóelemeinek standardizálása gyorsabb, hatékonyabb kivitelezést tesz lehetővé, és ezen alkatrészekkel a jövőben rengetegféle épület hozható létre. A másik előnye pedig, hogy a tervezésnek köszönhetően csökken az építési folyamatból származó karbonkibocsátás.

— A koncepció életképességének bizonyítására és tesztelésére Londonon kívül felépítettek két 9x9 méteres, másfél emeletes elemet, mielőtt nagyobb léptékben alkalmazták volna.

— A projekt során a karbonkibocsátás csökkentésének három fő alapelveit követték, így például a villamos energia 100%-át megújuló forrásokból szereztek be, a tetőn pedig 107 napelemet helyeztek el, amelyek közvetlenül az épületet látják el árammal. Az épület a UKGBC által meghatározott keretdefiníciónak is megfelel, mivel az összes beépített anyag karbonkibocsátását egy harmadik fél fogja kompenzálni. Ennek köszönhetően az év végén elkészülő Forge lesz a Landsec első nulla karbonkibocsátású fejlesztése.

TIMBER SQUARE: A TELJES ÉLETCIKLUS SZÁMÍT

— A Timber Square projekt esetében a legfontosabb tervezési cél a fenntarthatóság szempontjából az volt, hogy az épület átlátható és megfordítható szerkezeti illesztésekkel rendelkezzen, így életciklusa végén könnyen szétszerelhető és újrafelhasználható lesz. Hatalmas mennyiségű szén-dioxidot takarítottak meg a téren található egyik épület robusztus szerkezetét megtartva, amelyet ezt követően még 4 új emelettel bővítettek, hogy maximalizálják a telken elérhető területet. A Timber Square másik épülete teljesen új, 14 emeletes és teljes egészében hibrid acél és CLT szerkezeti megoldással készült. A szerkezet megtartásának és a fa építőanyagként való felhasználásának számos előnye van, és mindkettő alapvető szerepet fog játszani a nulla karbonkibocsátású ingatlaniparban.

— A Timber Square volt az egyik első olyan épület az országban, amely a Design for Performance módszert alkalmazta, és az első, amely működés során megkapta a NABERS UK 5 csillagos minősítést, ami szintén jelzi, hogy az épület nulla karbonkibocsátású.

— Mindannyian tehetünk annak érdekében, hogy az ingatlanipar meg tudjon birkózni a klímaváltozás és a kibocsátásmentes jövő kihívásaival. Fontos az követendő példaként szolgáló esettanulmányok megosztása a szakemberekkel, ugyancsak fontosak a szélesebb körű ágazati intézkedések, valamint a beszállítói láncok karbonmentesítése.

MILÁNÓI DIZÁJNHÉT

2022

SZERZŐ | MARTINA GIUSTRA

—A szakértők és a közvélemény egyaránt sikeresnek tartotta a június 7. és 12. között Milánóban lezajlott idei rendezvényt az olasz és a nemzetközi dizájn számára.

—Az elmúlt két évhez képest, amikor a főbb dizájnrendezvényeket időről időre lemondták, elhalasztották vagy akár kisebb léptékben szervezték meg, ez az esemény tele volt friss hírekkel és pozitív várakozásokkal.

—Mind a Salone vásáron, mind pedig Milánó városában a Fuorisalone rendezvényekkel, bemutatókkal, eseményekkel, kiállításokkal, kerekasztal-beszélgetésekkel volt tele a dizájnhet, amely ikonikus darabokkal és installációkkal tekintette át a dizájn

történetét, és lehetőség nyílt felfedezni a már ismert, illetve a feltörekvő márkák újdonságait és új kollekcióit.

—A most véget ért dizájnhet a konyha- és konyhatechnikai szektort, valamint a fürdőszobákat állította középpontba, a két nagy installációval, az Eurocucinával és az Eurobagnóval, a vásáron és számos milánói bemutatóteremben.

—A legérdekesebb, az avantgárd és az innováció, valamint a jelenlegi és közelgő trendek vezető márkái közül a Baxtert, az Edrát és az Arflexet lehet

kiemelni a bútorok közül, a Cesart és a Valcucine-t a konyhák, a Vismarát és a Falpert a fürdőszobák világából, a Viabizzunót, a Flost és a Davide Groppit a világításhoz kapcsolódóan, valamint a Bisazza, Fornace Brioni, Door, Cristina Rubinetterie, Glamora, Atelier Vierkant kiállítását.

—A jövőbeli rendezvények kapcsán is szem előtt tartandó események és helyszínek közül kiemelem a Palazzo Bovara Elle Decor kiállítását a dizájntörténet és a fiatal márkák ikonjait vegyítő installációkkal, az Archiproduct koncepcióját és installációit, az Alcovia és Palazzo Litta márkák számára.

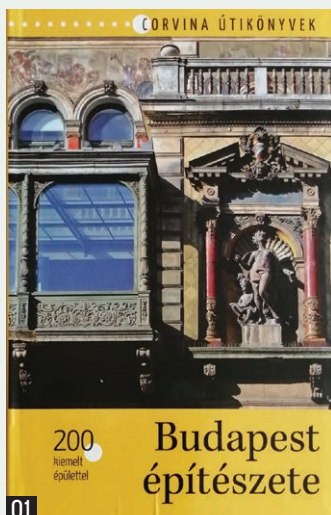
—De mint mindig, az egész város hemzsegett az eseményektől és a dizajntól, és mindenki megtervezheti saját útját a via Statuto vagy a via Solferino bemutatótermei között, egy aperitíffel a dómra néző teraszon és egy sétával a Brera síkatorai között, és hirtelen Pininfarinán találja magát, egy nyilvános beszélgetésbe merülve.

—Arrivederci Milánóban a következő Salonén, 2023 áprilisában.

BUDAPEST ÉPÍTÉSZETE

200 KIEMELT ÉPÜLETTEL

CORVINA ÚTIKÖNYVEK

—Bede Béla szövege, Ferkai Tibor és mások fotóival, 2020 évi kiadás. Az előszó szerint a könyv felépítése a sorozat előző hét kötetéhez hasonló: az emlék nevét, címét, GPS-koordinátáit, a térképkivágat betűjelét és a láthatósági adatokat tartalmazza. Tizenhárom fejezete az egymást követő stíluskorszakokra épül. Ezúttal minden korból csak egy emléket emelek ki.

—Római kor építésze. Aquincum, amfiteátrum. A településen kettő volt. A katonai nagyméretű, 13 ezer néző fért el benne. 90x66 méteres küzdőtere nagyobb volt, mint a római Colosseumé.

—Román stílus. Szent Miklós domonkos templom és kolostor a budai Hess András téren. 1254-ben már egész Európára kiterjedő nagykáptalan gyűlést tartottak itt.

—Gótika. A budai várban ma a 13. századi Mária Magdolna-templomnak csak a tornya áll. Martinovics Ignácot papi méltóságától fosztották meg, I. Ferencet pedig magyar királlyá koronázták benne.

—Reneszánsz. A budai vár háromnegyed köríves nagyrendel-lája ötméteres falvastagsággal és kétszintes lőrésekkel a korszak emléke. Mellette a kapu védelmére épült a jellegzetes formájú Buzogánytorony.

—A hódoltság oszmán emlékei. A 150 éves török uralom alatti kilenc fürdőből négy maradt fenn. Az Irgalmasok Veli bej fürdője 1575-ből 447 év után felújítottan még ma is működik, kupolás terében nyolcszögletű nagymedencéjét kiválóan építették meg.

—Barokk építészet. Az 1691-es pestisjárvány emlékére, a Szentháromság tiszteletére a hatszögletű obeliszket a Mátyás-templom előtti téren 1713-ban állították fel gazdag szobordísszel, csúcsán csillogó, aranyozott sugarakkal.

—Klasszicizmus. Széchenyi Lánchíd. Háromnyílású, kőpilléres, vasszerkezetes függő-híd. A kapuzat 5 méter magas? Inkább 55 méte-res (a meder aljától számítva). 1849-ben adták át. Tervezője William Tierney Clark. Hossza 380 m, szélessége 14,8 m; 6,17 millió aranyforintba került.

—Romantika. Pesti Vigadó. Az egyetlen 3 olda-las ismertető az egész kötetben. Feszli Frigyes tervezte. 1865-re megépült a klasszicista Redout helyén, amit az osztrákok 1849-ben porrá ágyúz-tak. 1873-ban az új főváros, Budapest alakuló köz-gyűlését itt tartották.

—Historizmus. Szabadság híd. Először Ferenc József-ről nevezték el. Rácsos vasszerkezetű, konzolos híd, háromnyílású. Hossza 333,6 m, széles-sége 20 m. 1896-ra épült meg, Budapest legszebb hídja.

—Szecesszió. Gresham-palota. Tervezői Quittner Zsigmond és a Vágó fivérek. Sajnos ez az adat kimaradt a könyvből. 1907-ben épült. A bejá-rat fölötti oromzat közepén látható a névadó,

- 01 A könyv borítója
 02 Gül baba türbéje
 03 Deák téri evangélikus templom
 04 Millenniumi Földalatti Vasút
 05 Gresham-palota kovácsoltvas bejárati kapuja, Jungfer Gyula alkotása
 06 Óbudai gázugyár
 07 4-es metró Szent Gellért téri mélyállomása

a londoni tőzsdét 1566-ban alapító Sir Thomas Gresham mellszobra. Az épületet a Gresham Biztosító Társaság építtette. Most a Four Seasons luxushotel székel benne.

—Építészet a két világháború között. E korra három stílus jellemző: art deco, historizmus, Bauhaus. Városmajori Jézus Szíve Plébániatemplom és harangtorony 1934-1935-ben épült. A főváros első modern temploma. A tervezők: Árkay Aladár és fia, Árkay Bertalan. A hasábokból álló nyersbeton tömeghez félkör záródású árkádsor kapcsolja a magasba nyúló, tömör, lőrésekkel ellátott campanilét, tetején áttört hasábokkal. Az öt ablaksávós szentély üvegfestményeit Sztehlo Lili festette.

—Szocreál. A szocialista realizmus rövid beceneve. Moholy-Nagy Művészeti Egyetem főépülete a Zugligetben. Eredetileg Magyar Iparművészeti Főiskola 1953-1954-ből, Farkasdy Zoltán tervei alapján. Kétemeletes épület négy monumentális dór oszlopos portikusszal, magas, üres timpanonnal. A bejárathoz széles lépcsősor vezet.

—Modern építészet a 20. század második felétől napjainkig. A 4-es metró. Tervezők: Jovánovics György, Komoróczy Tamás, Bányai Tamás és mások. A Keleti pályaudvartól Kelenföldig tartó 7,5 km-es útvonalon tíz állomás helyezkedik el. Az állomások az előző vonalakhoz képest abban újak, hogy világítóaknak vezetnek

a peronszintig, és felvonók visznek a felszínre. A Szent Gellért téri állomás 2,8 millió színes mozaikja a víz hullámzását teszi érzékelhetővé.

—Az útikönyv a téma jó összefoglalását adja. Mérete remek, zsebben elfér. A képek szépek, a szöveg lényegre törő. Ezért különösen bosszantó a néhány zavaró hiba a korábban már említett kettőn felül, például Erick van Egeraat Andrassy úti irodaházánál az üveghomlokzat nem egy fokban dől. Szögmérővel lemérve ez inkább 6-8 fok lehet. E hiányosságok ellenére is az útikönyv kiváló bedekker. A hátoldal leírása szerint „Igyekeztünk az egyes fejezeteken belül úgy elrendezni az épületeket, hogy ha lehetséges, séta keretében jár-hassa végig az útikönyv olvasója. Célunk volt, hogy az egyes stíluskorszakokon belül minél többféle (szakrális, főúri, lakó-, ipari és más egyéb) épületet mutassunk be... összesen 263 épületet.”

SZERZŐ | TIMON KÁLMÁN

ABSTRACTS

Pokol, Júlia: AN HONEST OFFICE WITH RAW AESTHETICS

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 8-17, DOI: 10.33268/Met.2022.4.1

BÁNÁTI & HARTVIG ARCHITECTS OFFICE, BUDAPEST, HUNGARY; | Architects: **BÉLA BÁNÁTI, LAJOS HARTVIG, VERA LŐCSEI**

In an age of heightened awareness regarding climate change and carbon footprints to reject the idea of building a new office in favour of adaptive reuse seems to be the way forward. A former restaurant has been

redeveloped to create the architect's own studio space, purposely adopting a DIY aesthetic, rejecting labour-energy intensive processes. Reuse of materials to save on resources and waste production presents

us with an environmentally acceptable and financial role model. Reinterpretation of the construction/renovation process can be consequential in creating a fresh environment for their workforce.

Fürtön, Balázs: CREATIVE METHODOLOGY AND FORMATION OF BUILT CULTURE

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 18-23, DOI: 10.33268/Met.2022.4.2

ZUMTHOR STUDIOS, HALDENSTEIN, SWITZERLAND | Architect: **PETER ZUMTHOR**

For an architect with many years of experience yet few projects to his name Zumthor's impact on the architectural world is immense. This is due more to an

approach to the design process and working culture, an intuitive approach to publicity, and professional ethics. The publication of "Thinking Architecture" nearly twenty five

years ago examining the connection between process, 3d modelling and architecture as a whole helped to define this architect's path towards design as a whole.

Katona, Vilmos: A BREATH OF FRESH AIR FOR YOUNG CREATORS

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 24-29, DOI: 10.33268/Met.2022.4.3

UNIARTS CAMPUS, HELSINKI, FINNLAND | Architect: **ASMO JAAKSI**

To be spectacular or even outspoken are not important factors when designing a shared workspace that needs to be long-lasting and functional, even still the result is impressive.

A powerfully expressed central atrium leads to individual studio spaces, all of which are enclosed in a grand scaled volume that has the aesthetics of secretive/experimental

bunker. The language of powerful interconnected spaces somehow does not hinder the idea that those who work there are free to work without due compromise.

Köllő, Miklós-Wesselényi-Garay, Andor: MATERIAL EMBODIMENT

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 30-35, DOI: 10.33268/Met.2022.4.4

MACALIK and MOSSFERN ARCHITECT'S OFFICES, KOLOZSVÁR (CLUJ-NAPOCA), TRANSYLVANIA | Architect: **ARNOLD MACALIK**

Childhood memories of openness inspired this idea to create a new office space rising from above and beyond an older street facade. Reuse of bricks from the former

building found on this site link the new with the past even though the aesthetic is radically different. Perforation of all the buildings surfaces allows light to penetrate

without losing a sense of enclosure, creative, strong, yet modest in character.

Bakucz, András: BREAKTHOUGHTS

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 36-41, DOI: 10.33268/Met.2022.4.5

PILLAR OFFICES, BUDAPEST, HUNGARY | Architects: **GÁBOR ZOBOKI, ANDRÁS CSISZÉR AND ÉVA OLÁH**

Ochre, green, and teal colours do not only strive outward, but dissolve back into the base layer due to reflective surfaces. A game of balance between external,

internal materials and surfaces, forms give this office complex a sense of place in the present. As suggested in it's name "Pillar" the transparency of this building

standing above the street breaks away from the conventional office box aesthetic in favour of a new openness towards working environments.

Csanády, Pál: LEGACY OF PUHI, PREISICH AND BASA

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 42-47, DOI: 10.33268/Met.2022.4.6

MAJOR OFFICES, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: **GERGELY FERNEZELYI**

The "soul" of these offices is the glass corridor on the ground floor connecting the three wings, from which we can see the landscaped inner garden, whose delicate

rhythm can only be observed from the upper levels. Of course, you can also enjoy the roof terrace, with well placed planters, elevational shading, and of course a view not only of

the castle, the palace, Gellérthegy and Kis-Svábhegy, but also of the Preisich corner house.

Torma, Tamás: THREE IN ONE

Citation: *Metszet*, Vol 13, No 4 (2022), pp 48-53, DOI: 10.33268/Met.2022.4.7

GEOCONCEPT OFFICES, BUDAPEST, HUNGARY | Architects: **ATTILA KOROMPAY AND ÁDÁM HATVANI**

Primarily a purpose-orientated machine in built form to express ideas of office space, headquarters and on a philosophical level the ideals of a company. Located in

a suburban, predominantly residential district of Budapest, this development is domestic in scale yet industrial in aesthetic, crossing the borders between a place of employment and

free time. Eventually this building will fade into the landscape due its use of vegetation redefining the link between landscape architecture and the built form.

Nem kristálygömb,
de közel áll hozzá.

 AUTODESK

CPR adattár

A 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet szerint

MÁR A TERVEZŐ A FELELŐS

az épületbe kerülő építési termékek műszaki teljesítményéért!

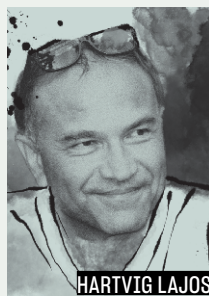
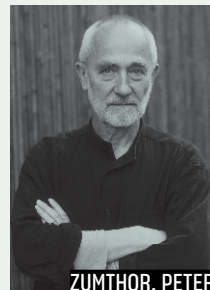
Csak az érvényes magyar nyelvű teljesítménynyilatkozat alapján szabad terméket betervezni!

A jogszerű, szakszerű és gyors termékkiírásban **INGYENES** segítség a

CPR.HU

- ✓ kereshető, szűrhető adatbázis a gyártók teljesítménynyilatkozatai alapján
- ✓ cégek és szakmai szövetségek termékkiírási ajánlásai
- ✓ a jogszabálynak megfelelő, kinyomtatható termékkiírási dokumentáció

BÁNÁTI BÉLA**CSISZÉR ANDRÁS****FERNEZELYI GERGELY****HARTVIG LAJOS****JKMM ARCHITECTS****LŐCSEI VERONIKA****MACALIK ARNOLD****OLÁH ÉVA****ZOBOKI GÁBOR****ZUMTHOR, PETER**

TERVEZŐK

Bányati Béla

Építész, a Bányati + Hartvig Építész Iroda egyik alapítója és tulajdonosa. 1985-ben diplomázott a BME-n, 2016-ban az ELTE Pszichológiai Intézetének Szoft technológiai szakértő képzését végezte el, majd 2019-ben a KÜRT Akadémia Agilis vezetés képzésén szerzett oklevelet. 1999 óta oktatója a BME Lakóépülettervezési Tanszékének. Sokat tesz Budapest építészetéért, tervtanácsi tag. Számos műemléki rekonstrukciót és középületet tervezett.

Csiszér András

A MOME-n szerzett építész-tervezőművész diplomát 2009-ben, és egy rövid Hollandiai tapasztalatszerzés után 2010-ben csatlakozott a ZDA - Zoboki Építészirodához, ahol 2016-tól Design Igazgatóként segíti a csapat munkáját. Olyan munkák vezető designere, mint a Pillar irodaház, a Richter építés alatt álló új székháza vagy a Karmelita kolostor új épülete. Zoboki Gáborral közösen jegyzik a fináléba jutott Sencseni Operaház valamint a második helyen végzett Nemzetközi Előadóművészeti központ terveit.

Fernezelyi Gergely DLA

1995-ben szerzett diplomát a BME Építésmérnöki Karán. 1997 és 2002 között DLA képzésen vett részt, 2007-ben DLA doktori fokozatot kapott. 2001-ben alapított építéstudiót Basa Péterrel, Az FBIS Stúdió 2004-ig a Vadász & Társai építésziroda társcégeként működött. 2011-től hat éven át volt Józsefváros főépítésze. Pro Architectura díjas (2019), 2021-ben kapott Ybl-díjat.

Hartvig Lajos DLA

Tanulmányait a BME-n végezte, majd a MÉSZ Mesteriskolájának XI. ciklusán vett részt. DLA fokozatát a PTE-n szerezte. Az ELTE Szoft technológiai szaktanácsadó képzését is elvégezte, valamint a KÜRT Akadémia Agilis vezetés a digitális korban képzésén szerzett oklevelet. Pályáját 1986-ban a Képcsarnoknál kezdte. Ezt követően a Buváti, majd a Materv építésmérnöke. 1992-1994 között az Offenbacher Novotny-Mähner Architekten munkatársa. 1996-ban Bányati Bélával közösen megalapította a Bányati + Hartvig Építész Irodát.

JKMM Architects

Építésszettel, a belső terekkel, urbanisztikával, bútortervezéssel, grafikával és integrált művészeti tervezéssel foglalkozó, helsinki székhelyű, újgenerációs modern finn tervezőiroda. 1998 óta a JKMM számos építészeti pályázaton bizonyította, hogy a stúdió Finnország egyik vezető építészeti irodájává vált. A JKMM számos műemléki konzerválási és átalakítási projekten is dolgozott, beleértve az Alvar Aalto által tervezett két könyvtár bővítését és felújítását Seinäjokiban és Otaniemiben, valamint a helsinki új Amos Rex Múzeumot. 2019-ben a JKMM nyerte meg a Finn Nemzeti Múzeum új bővítésére kiírt tervpályázatot.

Lőcsei Veronika

Építész. 2016-ban végzett a BME építésmérnöki karán. Egyetemi éve alatt Erasmus ösztöndíjjal töltött egy évet az École Nationale Supérieure d'Architecture de Lyonban. Ez idő alatt a lyoni Dasonvilles & Dalmais építészirodában dolgozott. Diplomázása évében a Sporaarchitects-nél helyezkedett el, majd 2016-2019 között Vincze & László Építésziroda munkatársa volt. 2019 óta dolgozik a Bányati és Hartvig építész Irodánál. 2014 óta meghívott oktatója a BME Lakóépülettervezési tanszékének.

Macalik Arnold

Építész, 1972-ben született Csikkarcfalván. Középiskoláit a Báthory István Líceumban végezte Kolozsvárott, műépítész diplomáját a bukaresti Ion Mincu Építészeti és Urbanisztikai Egyetemen kapta meg 1997-ben. Bogdan Fodorral és Kozma Zsolttal közösen alapította meg 1999-ben az FKM Építésműhelyt, amelyből kiválva 2014-ben szervezte meg a Mossfern építésműhelyt. Munkái felölelik a szakmagyakorlás teljes spektrumát a dizájntól a várostervezésig, a közterület-tervezéstől az irodaépületekig. Önálló és együttműködésben elkészült munkái több alkalommal nyerték el a helyi és a bukaresti építészeti biennálék első díját.

Oláh Éva

Pro Architectura díjas építész. A BME-n diplomázott, tíz évig saját építészirodát vezetett, a ZDA-Zoboki Építészirodával megalakulása óta dolgozik együtt. Munkái közül kiemelkedik a több építészeti elismerést elnyert Richter Gedeon Kémiai Kutató- és Irodaépület, a megvalósuló Richter Székház tervezésének szintén vezetője. A Modern Építészteret Nkft. alapító tagja, a Pest építésze a két világháború között c. topográfia társszerzője.

Zoboki Gábor DLA habil.

Kossuth- és Ybl-díjas magyar építészmérnök, egyetemi tanár. Legismertebb tervezői munkái közé tartozik a Magyar Állami Operaház rekonstrukciója, a budapesti Művészetek Palotája (Müpa), a Richter Gedeon-ház, a Nemzeti Táncszínház és a sencseni Nanshan Kulturális és Sportközpont. Munkáit több ízben építészeti nívódíjjal és FIABCI-díjjal (Nemzetközi Ingtalanszövetség) ismerték el. Az MMA rendes tagja, a MÉSZ alelnöke. A ZDA-Zoboki Építésziroda alapító-tulajdonosa. A PTE tanára 2014 óta.

SZERZŐK**Bakucz András**

Építész, belsőépítész, színdinamikai szakmérnök, műemlékvédelmi szaktanácsadó. A Border Építésziroda vezetője, megyei főépítész, 2011 óta fény- és szintant oktat meghívott egyetemi előadóként tervezőművészek számára. 2019-től a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasa, pályamunkájában a szín és építészeti kapcsolatát kutatja.

Burián Gergő

2008-ban szerzett diplomát a BME Építészmérnöki Karán. 2008 óta a Mérték Építészeti Stúdió Paulinyi-Reith műterem munkatársa, 2013 óta műteremvezető. 2010 óta BREEAM nemzetközi minősítő. 2013-ban mérnök-közgazdász diplomát szerzett. 2014 óta a MOME Építőművészet DLA-képzés résztvevője.

Csanády Pál

1994-ben végzett a BME építészkarán, 1997-ben ugyanott a Rajzi és Formaismereti Tanszék PhD-képzésén, Török Ferenc témavezetésével. 1997-2009 között az Alaprajz felelős szerkesztője, magántervező, 2010-től a Metszet és a Tervlap.hu főszerkesztője. 2019-ben Magyar Arany Érdemkeresztel tüntették ki.

Fürtös Balázs

Okl. építészmérnök, a BME Építészmérnöki Karán diplomázott 2021-ben diplomadíjjal, emellett BIM szakmérnök. Jelenleg az Építőmérnöki Kar Építőanyagok és Magasépítés Tanszékén PhD hallgató, a fő kutatási területei az épületfizika, az épületszerkezetek és az épületinformációs modellezés. Építész tervezőként, látványtervezőként dolgozik, változatos léptékekben.

Giustra, Martina PhD

Építész, 2007 óta kutatja a magyar organikus építészetet, Makovecz Imre munkásságát. A Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának vándorépítész. 2012 és 2014 között a BME Építészmérnöki Karán kutat. 2013 és 2014 között a Makona Kft.-nél tervez. Phd-fokozatot szerzett a Breuer Marcell Doktori Iskolán, a Pécsi Tudományegyetemen.

Illés Veronika

Építészmérnök hallgató a BMGE Építészmérnöki Karán. Érdeklődési területe a különböző történelmi korok szerkezeti-műszaki és esztétikai-művészi megoldásai vizsgálata. Az Építészettörténet Tanszék graduális képzés keretén belül megjelenő, az 1945 utáni magyar modern építészetre fókuszáló kooperatív kutatásában egy személyes kötődésű emléken keresztül a közelmúlt építészeti örökségét vizsgálta.

Katona Vilmos PhD

Építész, építészteoretikus, szakíró, a PTE egyetemi docense. A BME-n diplomázott (2008) és doktorált (2015), majd Sopronban habilitált (2020). Az MTA köztestületi tagja, a MÉSZ és az International Symmetry Association tagja. Több szaklap szerkesztőbizottságának tagja.

Zumthor, Peter

1943-ban született Bazelban. Egy asztalosműhelyben kezdett dolgozni, majd építészeti tanulmányait szülővárosában, később New Yorkban végezte. Első jelentős alkotása a svájci Valsban 1997-ben elkészült barlangszerű termálfürdő. További jelentős munkái a Kunsthaus Bregenz, a Kolumba Diocesan múzeum és a Bruder Klaus kápolna. Tanított Los Angeles-ben a Southern California Institute of Architecture-on, Münchenben a Műszaki Egyetemen, és a Harvard Graduate School of Designon. 2008-ban a Praemium Imperiale-t, 2009-ben Pritzker-díjat, 2013-ban pedig RIBA Royal Gold Medal-t kapott.

Részt vesz az aberdeeni Robert Gordon Egyetem Urbanism at Borders kutatócsoportjának megalapításában, 2020-ban létrehozta az Architectura et Scientia Alapítványt. Az MMA-MMKI ösztöndíjasa, több könyve és több száz szakmai, illetve közéleti publikációja ismert.

Köllő Miklós

Felsőfokú építészeti tanulmányait 1990 és 1996 között végezte a bukaresti Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”-n. 1997-ben ugyanitt településrendezési mesteroklevelet kapott. 2006-ban a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen műemléki szakmérnöki szakdiplomát szerzett. 2017 óta az Universitate de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” doktoranduszhallgatója, kutatási területe a székelyföldi településszerkezetek morfológiája. Építészeti praxisa mellett a Hargita megyei faluképvédelmi program egyik kezdeményezője és koordinátora, a székely ház program és a Marosparti Népfőiskola egyik kezdeményezője. Nevéhez fűződik az ököregionalizmus fogalmának bevezetése.

Pokol Júlia

2019-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd 2020-ban kezdte tanulmányait a BME Építőművészeti Doktori Iskolájában. Kutatása a lokális műanyag újrahasznosítás és egy zero waste kampusz kialakításának lehetőségeit vizsgálja. 2021 óta az Opinion Builders Kft munkatársa és az Utcáról Lakásba Egyesület önkéntese.

Timon Kálmán

Építészmérnök, független kutató, építészeti szakíró. 1965-től számos publikáció és könyv szerzője. 1992-1998 között Budapest XVIII. kerületének főépítész. 1998-tól 2002-ig a Magyar Építész Kamara kiadványainak szerkesztője. Az Amerikai Épülettervezők Intézetének (AIBD) tagja.

Torma Tamás

Újságíró, filmszerkesztő, 1984 óta számos lapban publikált, köztük az Élet és Irodalomban, az Octogonban. 2011-ig dolgozott a Magyar Televízió kulturális műsoraiban, köztük a Zárórában vagy a Kultúrházban. 2011-ben építészeti írásaiért Ezüst Ácsceruza-díjat kapott, 2020 óta az Építészfórumon futó Egy hely... építészeti videók vlogger.

Wesselényi-Garay Andor PhD

1994-ben diplomázott diplomadíjjal a BME Építészmérnöki Karán. 1995-ben saját építészirodát alapított Osváth Gáborral Gyár, majd 2001-ben önálló irodát W-G-A Psychodesign néven. 2000-től az Alaprajz, 2010-től a Metszet folyóirat külsős munkatársa, illetve tanácsadó testületének tagja, 2002-től az Atrium magazin építészeti főszerkesztője, 2006-tól vezető szerkesztője volt. A 2010-es Velencei Biennálé magyar kiállításának egyik kurátora. 2018 óta a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének tudományos főszerkesztője.

HOGYAN ISMERKEDJÜNK?

TOVÁBBKÉPZÉS LEFOLYÓKNAK

*A lefolyónak
nem illik
ajtóstul rohanni
a házba, finoman
araszoljunk közelebb
kiválasztott
cső-párunkhoz.*

*Kecses
oldallibbenéssel
leplezzük valódi,
illetlen
szándékunkat.*

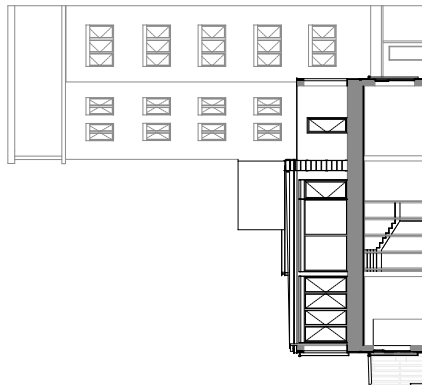
*Ha azonban
mód van rá,
merjünk kilépni
a komfortzónából,
és magunkévá tenni
a választottat.*

*És aztán már
csak a fantáziánk
szabhat
határt...*

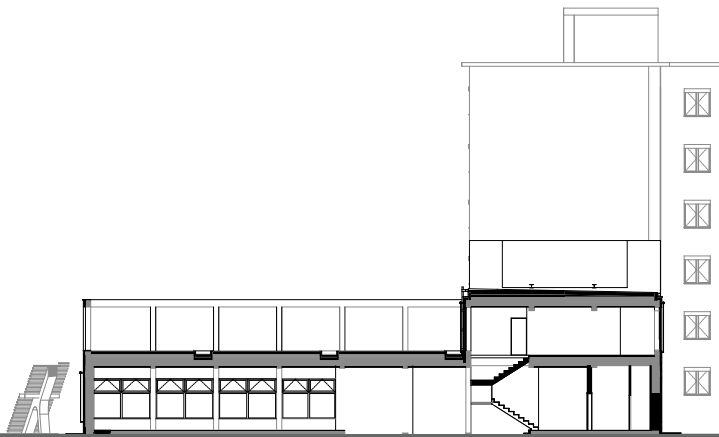

GYŰJTÉS | SZÖVEG | FOTÓ | Csépe

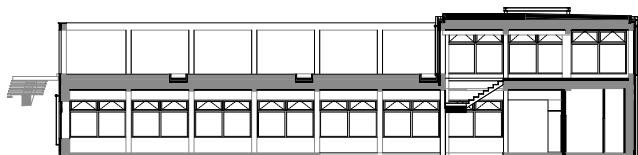
EMELE

FÖLDSZI T

PINC SZINT

„**Képtelen vagyok követni,**
hogy mikor milyen
építési jogszabály változik...”

„**Rengeteg időm elmegy**
azzal, hogy megtaláljam a választ
építési jogi problémáimra...”

„**Bizonytalan vagyok,**
hogy milyen jogszabályra hivatkozzam
építési jogi vitámban...”

„**Tartok tőle,** hogy egyszer
bírságot kapok vagy nem fizetik ki
a munkámat, mert nem ismerek
valamilyen jogszabályt...”

ITT A SEGÍTSÉG:

ÉPÍTÉSI § JOG

PONTOSAN, EGYSZERŰEN, KÖZÉRTHETŐEN

- értesítés minden fontos építési jogi változásról
- közérthető, gyakorlatias magyarázatok a jogszabályok értelmezéséhez
- pontos hivatkozások a hatályos jogszabályokra

www.epitesijog.hu

A PORTÁL HASZNÁLATÁVAL

- ✓ naprakészen tájékozódhat az építési jog dzsungelében
- ✓ értékes mérnökórákat takarít meg a gyors információszerzéssel
- ✓ elkerülheti a fölösleges jogvitákat és bírságokat

Időben értesítjük Önt a jogszabályváltozásokról – iratkozzon fel
az **INGYENES változásértesítőre!**

Tájékozódjon az **ELŐFIZETÉS lehetőségéről és előnyeiről** az Építésijog.hu
oldalon!

Most **10 SZÁZALÉK ENGEDMÉNYT** kaphat az
előfizetés árából, ha ezen az oldalon rendeli meg:
<https://epitesijog.hu/elofizetes10szazalek>
és az űrlapon beírja ezt a kódot: SZL-2111-03

Azonnali megoldások a Graphisoft webáruházból!

Bármikor, bárhol megrendelhető kínálat!

Az idő nem ellensége többé, ha a Graphisoft webáruházát választja! Bármely nap, bármely órájában percek alatt, azonnali megoldást kínálunk munkájához. Ne hagyja ki! Válasszon az online kínálatunkból az ország bármely részéből!

www.graphisoft.com/hu/vasarlas

- 24/7 elérhetőség
- egyszerű és biztonságos megrendelés
- megbízható, gyors teljesítés
- folyamatos terméktámogatás
- teljes körű garancia